

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet budjetoidaan vuonna 2013 myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä. Valtuusmenettelyn piiriin kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan kuitenkin maksuperusteisesti.

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Maailmantalouden suhdanteet vaikuttavat vahvasti Suomeen. Osaamisen, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn varmistaminen edellyttää panostamista koulutukseen, tutkimukseen, luovuuteen, kulttuuriin ja innovaatiotoimintaan. Nuorisotyöttömyys on erityinen haaste koulutus- ja nuorisopolitiikalle. Ministeriö on laatinut vuoteen 2020 ulottuvan toimintastrategian, joka osaltaan vastaa toimintaympäristön haasteisiin.

Lukioon ja ammatilliseen peruskoulutukseen siirtyvä ikäluokka pienenee. Korkea-asteelle siirtyvien ikäluokassa ei tapahdu olennaisia muutoksia. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten osuudet kasvavat kaikilla koulutusasteilla. Aikuiskoulutuksen kysyntä kasvaa.

Luovan työn, toiminnan ja tuotannon sekä kulttuurisisältöjen digitaalisen käytön merkitys kasvaa tietoyhteiskuntakehityksen myötä. Luovan talouden työllistävä vaikutus lisääntyy. Yhteiskunnan edelleen moninaistuessa ja eriytyessä nousee haasteeksi yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja terveyttä edistävän kansalaistoiminnan vahvistaminen. Kulttuurin ja liikunnan palvelutuotannon roolin ennakoidaan kasvavan kansalaistoiminnassa.

Alueiden erilaistuminen on haaste tasa-arvoisten palveluiden ylläpitämiseksi maanlaajuisesti. Lisäksi lasten ja nuorten syrjäytymisen ja eriarvoistumiskehityksen ehkäisy korostuu ikäluokkien pienentyessä ja kansantalouden huoltosuhteen muuttuessa epäedullisemmaksi.

Peruspalvelujen turvaaminen edellyttää kuntarakenteen ja kuntien palvelurakenteiden uudistamisen jatkamista.

Hallinnonalan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Koulutus- ja tiedepolitiikka

Korkea sivistystaso sekä laadukas ja maksuton koulutus ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Tasa- puoliset mahdollisuudet laadukkaaseen koulutukseen varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen on turvattava koko maassa. Tavoitteena on väestön koulutus- ja osaamistason kohottaminen siten, että suomalaiset ovat maailman osavain kansa vuonna 2020. Suomalaisten koulutustasoa kehitetään siten, että tavoitevuonna 2020 työikäisestä aikuisväestöstä 88 prosenttia on suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon ja 30 prosenttia korkeakoulututkinnon. Vastaavasti 30-vuotiaista 94 prosenttia olisi suorittanut perusasteen jälkeisen ja 42 prosenttia korkeakoulututkinnon.

Jo lähitulevaisuudessa osaavan työvoiman saatavuudesta tulee pulaa ainakin joillain aloilla. Erityisen suuria saata- vuusongelmia tulee olemaan sosiaali- ja terveysalalla, mutta myös esimerkiksi joillain tekniikan ja liikenteen aloilla. Koulutusjärjestelmään kohdentuvilla toimenpiteillä pidennetään työuria niiden alkupäästä ja kohdennetaan koulutus- tarjontaa siten, että se vastaa työvoiman alakohtaiseen tarpeeseen. Tavoitteena on, että nuorten kokonaiskoulutuspolku on aikaisempaa lyhyempi ja he kouluttautuvat aloille, joilla työllistymisen edellytykset ovat hyvät. Koulutuksen ala- ja aluekohtaista tarjontaa suunnataan uudelleen väestökehityksen ja työvoiman tarpeen mukaisesti.

Tavoitteena on, että

- Kaikki perusasteen päättävät aloittavat perusasteen jälkeiset opinnot
- Puolet uusista ylioppilaista jatkaa opintojaan samana vuonna
- Korkeakouluista valmistuneiden keskimääräinen ikä laskee
- Koulutuksen läpäisyä parannetaan kaikilla koulutusasteilla.

Työvoiman saatavuuteen vaikutetaan nuorten koulutuksen lisäksi aikuiskoulutuspalveluita kehittämällä. Aikuiskoulutuksella tuetaan työssä jaksamista ja työssä viihtymistä. Tavoitteena on, että vuosittain 60 prosenttia aikuisista osallistuu koulutukseen ja aikuiskoulutuksen osallistumisohja laajenee.

Perusopetuksen päättäneiden välitön sijoittuminen koulutukseen (%)¹⁾

	2008	2009	2010	2011 arvio	2012 arvio	2013 arvio
Ammatilliseen koulutukseen sijoittuneet	44,3	44,0	43,8	44,1	44,8	45,0
— perustutkintoon johtava koulutus	41,9	41,2	40,7	41,0	41,5	41,8
— valmistavat koulutukset ²⁾	2,4	2,8	3,1	3,1	3,3	3,2
Lukiokoulutukseen sijoittuneet	50,6	50,2	50,4	51,2	51,7	52,0
Perusopetuksen lisäopetukseen sijoittuneet ³⁾	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
— peruskouluissa	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
— kansanopistoissa	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
<i>Tutkintoon johtavat koulutukset yhteensä</i>	92,5	91,4	91,1	92,2	93,2	93,8
<i>Lisäopetus ja valmistavat koulutukset yhteensä</i>	4,9	5,3	5,6	5,6	5,8	5,7
Yhteensä	97,4	96,7	96,7	97,8	99,0	99,5

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus (ammattilliseen perustutkintoon johtavaan koulutukseen ja lukiokoulutukseen sijoittuneet).

²⁾ Lähde: valtiosuusjärjestelmän tilastot (myös vuoden 2011 luku on toteumatieto). Sisältää vammaisten valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen, talouskoulun opetuksen sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen (ammattistartin).

³⁾ Peruskoulujen yhteydessä järjestettävän lisäopetuksen luvut ovat Tilastokeskuksen oppilasmäärätilastojen perusteella tehtyjä arvioita. Kansanopistoissa järjestettävän lisäopetuksen luvut ovat valtiosuuslilaston oppilasmäärien perusteella tehtyjä arvioita.

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden keski-ikä (mediaani)¹⁾

	2008	2009	2010	2011 arvio	2012 arvio	2013 arvio
Ammattikorkeakoulututkinto	25,1	25,2	25,2	25,0	24,9	24,9
Ylempi korkeakoulututkinto	28,6	27,3	27,9	27,3	27,0	27,0

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Ammattikorkeakoulujen osalta nuorten koulutus.

Tavoiteajan kuluessa valmistuneiden osuus (%) aloittaneista¹⁾

	2008	2009	2010	2011 arvio	2012 arvio	2013 arvio
Lukiokoulutus (3 vuotta)	79,1	79,4	79,2	80,0	81,0	82,0
Ammatillinen perustutkinto (3 vuotta)	58,1	59,5	60,0	61,0	62,0	63,0
Ammattikorkeakoulututkinto (5 vuotta)	59,8	59,9	64,0	66,0	67,0	69,0
Alempi ja ylempi korkeakoulututkinto (7 vuotta)	55,8	51,4	60,0	64,0	66,0	69,0

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Mukana vain opetushallinnon alainen koulutus. Ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta, eikä oppisopimuskoulutusta eikä ammatillisissa erityisoppilaitoksissa järjestettävää koulutusta. Tarkoittaa alemmissa ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa tavoitetutkinnon suorittaneiden osuutta, ylin tutkinto, johon uusi opiskelija on saanut tutkinnon suorittamisoikeuden. Vuosien 2009 ja 2010 luvut on ovat ammatilliseen perustutkintoon johtavan koulutuksen osalta arvioita.

Opiskelijat ja tutkinnot¹⁾

	2008	2009	2010	2011 arvio	2012 arvio	2013 arvio
Päivähoito						
— lapset			204 750	206 350	208 300	209 700
Esiopetus						
— opiskelijamäärä	56 650	57 750	58 770	59 000	59 200	59 200
Perusopetus						
— uudet opiskelijat	57 030	56 770	57 880	57 500	57 500	57 500
— päättötodistuksen saaneet	66 810	65 090	64 960	64 000	62 000	62 000
— opiskelijamäärä	544 410	536 780	530 680	521 000	518 000	518 000
Lukiokoulutus						
— uudet opiskelijat	38 750	38 060	38 000	38 000	38 000	38 000
— suoritettut ylioppilastutkinnot ²⁾	32 600	32 650	33 000	33 000	33 000	33 000
— opiskelijamäärä	110 080	108 390	107 400	110 000	110 000	110 000
Ammatillinen peruskoulutus (oppilaitosmuotoinen)						
— uudet opiskelijat	56 040	60 320	60 800	61 000	61 800	62 200
— suoritettut tutkinnot	35 070	36 930	37 220	38 700	40 500	40 700
— opiskelijamäärä ³⁾	138 840	143 930	149 200	150 560	151 800	152 300
Ammatillinen peruskoulutus yhteensä⁴⁾						
— uudet opiskelijat	68 400	67 370	67 630	66 400	66 000	
— suoritettut tutkinnot	39 110	42 520	43 140	44 500	46 800	
— opiskelijamäärä ³⁾	161 670	162 300	164 390	163 520	164 090	
Ammatillinen lisäkoulutus⁵⁾						
— uudet opiskelijat	28 200	27 100	29 300	29 500	32 700	28 500
— suoritettut tutkinnot	15 900	17 000	16 000	16 500	18 000	16 500
— opiskelijamäärä oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa	27 300	29 600	29 000	30 000	32 000	31 500
— opiskelijamäärä oppisopimuskoulutuksessa	38 300	37 200	36 500	36 000	39 300	33 900
Ammattikorkeakoulun perustutkinnot						
— aloittaneet	32 590	33 676	33 978	34 963	34 900	32 900
— suoritettut tutkinnot	20 951	20 044	20 581	21 321	22 000	22 060
— opiskelijamäärä	127 875	129 282	131 595	130 400	130 300	128 000
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot						
— aloittaneet	1 990	2 308	2 722	2 800	2 900	2 900
— suoritettut tutkinnot	681	940	1 253	1 521	1 800	1 800
— opiskelijamäärä	3 453	5 557	6 580	6 600	6 800	6 800
Yliopiston perustutkinnot⁶⁾						
— uudet opiskelijat	19 643	20 169	19 988	20 119	20 100	20 100
— suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot	13 876	10 775	12 300	13 275	13 800	14 200
— suoritettut ylemmät korkeakoulututkinnot	21 825	10 535	14 384	12 515	14 000	15 023
— opiskelijamäärä	140 558	145 033	144 321	144 441	145 000	144 000
Yliopiston tohtorintutkinnot	1 527	1 642	1 518	1 653	1 600	1 635

¹⁾ Opetushallinnon alainen koulutus. Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen uusia opiskelijoita, perusopetuksen päättötodistuksen saaneita ja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen tutkinnon suorittaneita sekä ulkomaalaisia opiskelijoita koskevat luvut ovat vuoden 2010 osalta arvioita. Esiopetuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen sekä oppisopimuskoulutuksena järjestetyn ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijamäärät ovat valtionosuusjärjestelmän mukaisia opiskelijamääriä. Amk-tiedot ovat vuoden 2010 osalta toteutuvia.

- 2) Ei sisällä IB-lukioiden eikä Reifeprüfung-tutkintoja.
- 3) Sisältää myös muun kuin tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijat.
- 4) Sisältää ammatilliseen perustutkintoon johtavan oppilaitosmuotoisen ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen sekä opetus suunnitelmaperusteisena että näyttötutkintoon valmistavana koulutuksena.
- 5) Uudet opiskelijat ja suoritettut tutkinnot sisältävät ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavan oppilaitosmuotoisen ja oppisopimusmuotoisen koulutuksen.
- 6) Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot.

Taide- ja kulttuuripolitiikka

Taide ja kulttuuri edistävät väestön hyvinvointia ja elämänlaatua sekä vahvistavat kulttuurista pääomaa. Vahvistamalla kulttuurin perustaa, luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä, kansalaisten kulttuuriosallistumisen mahdollisuuksia ja kulttuurin taloutta edistetään sivistystä, luovuutta, osaamista ja innovatiivisuutta, alueiden elinvoimaisuutta sekä työllisyyden ja kansantalouden kehitystä.

Keskeiset kulttuuripolitiikan alat ovat taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeus- ja audiovisuaalinen politiikka sekä kunnallinen kulttuuritoiminta.

Kulttuuriosallistuminen on Suomessa viimeisten kymmenen vuoden aikana lisääntynyt ja väestöryhmien väliset osallistumiserot ovat tasoittuneet. Toisaalta kulttuuripalvelut keskittyvät suurimpiin kaupunkeihin, jolloin palveluiden saatavuus vaihtelee maan eri osissa. Kirjastoissa ja teattereissa kävijöiden osuus koko väestöstä on suurinta EU-maissa ja kotimaisten elokuvien katsojaosuus on Suomessa selvästi yli keskitason verrattuna muiden maiden vastavaan kansalliseen osuuteen. Tietoisuus kulttuurin hyvinvointivaikutusten edistämismahdollisuuksista yhteiskunnallisen toiminnan eri alueilla on lisääntynyt.

Taide- ja kulttuuriammateissa työskentelevien määrä on kasvanut edelleen viime vuosien aikana - vuonna 2011 heitä oli yli 97 000. Kulttuuristen ja taiteellisten ilmaisu- ja osallistumismuotojen ja kulttuurin kulutustarpeiden moninaistuminen sekä digitalisoituminen leimaavat taiteen ja kulttuurin kehitystä. Digitaalisuus vaikuttaa läpileikkaavasti kulttuurin ja taiteen tuotantoon, jakeluun, säilyttämiseen ja kuluttamiseen.

Kulttuuripolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

1. Kulttuurin perusta vahvistuu

Vahvistetaan kulttuurin perustaa edistämällä kulttuurin ja tiedon infrastruktuuria ja saatavuutta, kulttuuriperinnön ja -ympäristöjen säilymistä, taide-, kulttuuriperintö- ja mediakasvatusta sekä kansallisen, alueellisen ja paikallisen taide- ja kulttuurihallinnon toimivuutta ja kulttuurin kansainvälistymistä ottaen huomioon toimintaympäristön globaalit, teknologiset ja kestävä kehityksen haasteet.

2. Luovan työn tekijöiden toimintaedellytykset paranevat

Parannetaan luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä kehittämällä taiteen ja kulttuurin tukijärjestelmiä, monipuolistamalla taiteilijoiden toimeentulomahdollisuuksia, kehittämällä toimivaa tekijänoikeusjärjestelmää sekä vahvistamalla kulttuuri- ja luovien alojen yrittäjyyden edellytyksiä.

3. Kaikkien väestöryhmien osallistumismahdollisuudet kulttuuriin lisääntyvät

Vahvistetaan kaikkien väestö- ja kansalaisryhmien osallisuutta kulttuuriin ja kulttuuriosallistumisen mahdollisuuksia parantamalla kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti taide- ja kulttuuripalveluiden ja kulttuuriperinnön saatavuutta ja saavutettavuutta sekä edistämällä kulttuurisen moninaisuuden kehitystä (ml. kulttuuripalvelut).

4. Kulttuurin talous ja luova talous vahvistuvat

Vahvistetaan kulttuurin taloutta ja luovan talouden kehitysedellytyksiä ja työllisyysvaikutuksia kehittämällä ja laajentamalla kulttuurin rahoitus- ja tietopohjaa, panemalla toimeen hallitusohjelman luovia aloja ja kulttuurivientiä koskevia kärkihankkeita sekä parantamalla tekijänoikeuksien hyödyntämistä.

Kulttuuripolitiikan tunnuslukuja

	2010	2011	2013
	toteutuma	toteutuma	arvio

1. Kulttuurisen perustan vahvistaminen

Valtionosuuden piirissä olevien teattereiden

— laskennalliset henkilötyövuodet

2 469	2 469	2 469
-------	-------	-------

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
— esitysten määrä	11 941	12 198	12 200
Valtionosuuden piirissä olevien orkestereiden			
— laskennalliset henkilötyövuodet	1 033	1 033	1 033
— konserttien määrä	1 885	1 861	1 861
Suomen Kansallisoopperan			
— kuukausipalkkaisen henkilöstön määrä	540	538	534
— esitysten määrä	337	292	280
Suomen Kansallisteatterin			
— henkilöstön määrä	330	346	315
— esitysten määrä	605	597	620
Valtionosuuden piirissä olevien museoiden henkilötyövuodet	1 158		
Taiteen aluekeskusten määrä	31	31	31
2. Luovan työn tekijät			
Vuosiapurahan saajien/hakijoiden määrä	277/1 985	286/1 971	280/1 980
Pääkaupunkiseudulla asuvien osuus valtion taidetoimikuntien apurahojen saajista, %	56	55	54
Kulttuurin toimialojen työllisten osuus kaikista työllisistä, %	..		
— Kulttuurin toimialojen työlliset, 1 000 henk.			
Taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)	1 017	1 048	1 041
— Uusien taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %	7,98	13,33	13,3
3. Kulttuuri ja kansalaiset			
Valtionosuuden piirissä olevien teattereiden kävijät, 1 000 henk.	2 502	2 507	2 510
Suomen Kansallisteatterin yleisökontaktit, 1 000 henk.	116	167	170
Valtionosuuden piirissä olevien orkestereiden kuulijat, 1 000 henk.	670	777	780
Suomen Kansallisoopperan yleisökontaktit, 1 000 henk.	295	264	250
Museoiden kävijät valtionosuuden piirissä ja muissa päätoimisesti hoidetuissa museoissa, 1 000 henk.	4 900		
Kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	23	32	25
Kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	2 073	1 225	1 400
Pää- ja sivukirjastojen määrä, kpl	798	794	794
Yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	96 228	97 448	98 000
Fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	52 647	52 797	53 000
Kirjastojen verkkokäynnit, 1 000 kpl	57 078	56 874	57 000
4. Kulttuuri ja talous			
Kulttuurialan yritysten toimipaikat	19 842	..	19 900

Liikuntapolitiikka

Liikunnallinen elämäntapa on osa sivistysperustaa. Liikunta edistää osallisuutta, hyvinvointia sekä terveyttä. Huippu-urheilu antaa elämyksiä ja myönteisiä esikuvia sekä lisää kiinnostusta omaan liikuntaharrastukseen. Liikunnalla ja urheilulla on myös taloudellisia ja työllistäviä vaikutuksia, mm. suurtaapahtumien järjestämisen ja liikuntapaikkarakentamisen yhteydessä.

Liikuntapolitiikan päämääränä on liikunnan edistäminen ja tämän myötä väestön hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden lisääminen. Liikunnan edistämisessä huomioidaan läpileikkaavasti liikunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvonäkökulmat, erityistä tukea liikunnan parissa tarvitsevien henkilöiden tarpeet sekä urheilun eettisyys ja rehellisyys.

Runsas kymmenesosa työikäisestä väestöstä täyttää terveysliikunnan suosituksen kokonaisuudessaan. Puolet työikäisistä harjoittaa suosituksen mukaisen määrän kestävyysliikuntaa, mutta vain kymmenen prosenttia harjoittaa riittävästi lihaskuntoaan. Liikunnallisen elämäntavan edistämisessä haasteena on saada erityisesti vähän tai ei lainkaan

liikkuvat harrastamaan liikuntaa. Suomalaiset osallistuvat liikunta- ja urheiluseurojen toimintaan melko aktiivisesti, mutta seuratoimintaan osallistumisessa, sitoutumisessa ja liikunta-aktiivisuudessa on kuitenkin suuria eroja eri väestöryhmien kesken. Liikuntapalvelujen saavutettavuuteen vaikuttavat jatkossa etenkin muuttoliike, kuntarakenteen uudistuminen sekä liikuntahallinnossa ja -kulttuurissa tapahtuvat muutokset.

Liikuntapolitiikan keskeiset tavoitealueet ovat liikuntapalvelut, liikunnallinen elämäntapa, liikunnan kansalaistoiminta ja huippu-urheilu sekä näitä tavoitealueita läpäisevästi tukeva liikunta-alan osaamisen ja tietopohjan kasvattamisen tavoitealue.

Liikuntapolitiikan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat:

1. Liikunta on yhdenvertaisesti saavutettavissa

Edistetään liikunnallisten oikeuksien toteutumista. Tavoitteena on turvata liikuntapalveluiden yhdenvertainen saatavuus ja luoda edellytyksiä liikuntatoimintaan osallistumiselle koko maassa.

2. Liikunnallinen elämäntapa yleistyy

Edistetään liikunnallisen elämäntavan yleistymistä. Tavoitteena on koko väestön fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan harrastamisen kasvu sekä liikkumattomuuden vähentäminen. Kohderyhmänä ovat etenkin lapset ja nuoret, joiden liikunta-aktiivisuus luo perustan koko elämänkaaren mittaiselle liikunnalliselle elämäntavalle. Kohderyhmänä ovat myös sellaiset väestöryhmät, joiden liikunnan esteenä ovat sosiaaliset, taloudelliset tai kulttuuriset tekijät.

3. Liikunnan kansalaistoiminta lisää väestön osallistumista ja vahvistaa osallisuutta

Edistetään liikunnan kansalaistoimintaa. Tavoitteena on lisätä liikunnan kansalaistoiminnan laatua sekä kansalaistoimintaan osallistumista paikallisesti etenkin sellaisilla väestöryhmillä, joiden osallistumisen esteenä ovat sosiaaliset, taloudelliset tai kulttuuriset tekijät.

4. Eettinen ja yhteiskuntavastuullinen huippu-urheilutoiminta kasvattaa liikunnasta kiinnostuneiden määrää

Edistetään eettistä ja yhteiskuntavastuullista huippu-urheilutoimintaa. Tavoitteena on lisätä suomalaisten urheilijoiden menestymistä huippu-urheilussa, vammaishuippu-urheilun integroimista sekä parantaa Suomessa järjestettävien urheilun suurtahtumien vaikuttavuutta.

Liikuntapolitiikan tunnuslukuja

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
1. Yhdenvertaisen saavutettavuus			
Valtionavustuksilla tuetut liikuntatilat (peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet)			
— uimahallit (m ²)	23 497	23 268	24 000
— liikuntahallit (m ²)	27 587	38 131	23 000
— jäähallit (m ²)	14 878	13 016	20 000
Yhteensä	65 962	74 415	67 000
— lähiliikuntapaikat (kpl)	53	62	55
2. Liikunnallisen elämäntavan omaavien kansalaisten määrä			
Vapaa-ajan liikuntaa vähintään 4 krt/vko 15—64 -vuotiaat (%) ¹⁾			
— miehet	31	31	35
— naiset	32	34	35
Lasten ja nuorten vapaa-ajan liikunta ja fyysinen aktiivisuus (%) ²⁾			
Hengästyttävää liikuntaa korkeintaan 1 h/vko			
— 8—9 lk	35	34	32
— lukion 1—2 lk	31	30	28
— ammattiin opiskelevat 1—2 lk	48	47	46
3. Liikunnan kansalaistoiminta			
Liikunta ja liikunnan kansalaistoiminta (%) ³⁾			
Liikunnan harrastaminen "säännöllisesti"			

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
— Suomessa	17	17	19
— EU-maissa	9		
Liikunnan vapaaehtoistoimintaan sitoutuminen			
— Suomessa	18	18	20
— EU-maissa	7		
Kuuluminen urheiluseuraan tai liikuntajärjestöön % (Aika vapaalla Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009)			
— 10—29 -vuotiaat	21	21	24
4. Dopingtestit ja dopingrikkomukset (kpl)			
Kansallisen testausohjelman testit, yhteensä	2 259	3 126	3 300
— kilpailun ulkopuoliset	1 248	1 722	1 800
— kilpailutestit	1 011	1 404	1 500
— joista veritestejä	112	123	140
Urheilijaprofiilit, verinäytteet			100
Dopingrikkomukset	12	13	

¹⁾ AVTK 2009, liikuntaa vähintään 30 minuutin ajan niin, että ainakin lievästi hengästyy tai hikoilee

²⁾ Kouluterveyskysely: aineisto parillisina vuosina Etelä- ja Itä-Suomi ja Lappi, parittomina Lounais-, Länsi-, Sisä- ja Pohjois-Suomi sekä Ahvenanmaa

³⁾ Eurobarometri 2009

Nuorisotyö ja -politiikka

Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nämä tavoitteet koskevat kaikkia Suomessa asuvia alle 29-vuotiaita. Tavoitteiden lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Keskeisenä ohjelma-asiakirjana on valtioneuvoston joka neljäs vuosi hyväksymä lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämishjelma, joka toteuttaa myös EU:n nuorisoalan yhteisiä tavoitteita.

Kiristynyt taloustilanne kasvattaa nuorten välistä eriarvoisuutta ja edellyttää uudenlaisia ratkaisuja nuorisotyössä ja -politiikassa. Nuorten mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa ovat viime vuosien aikana parantuneet. Alueelliset erot ovat edelleen huomattavia. Nuorten osallistuminen tapahtuu nykyisin aiempaa enemmän perinteisen järjestötoiminnan ulkopuolella, erityisesti verkkoyhteisöissä.

Nuorisopolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat:

1. Nuorten aktiivinen kansalaisuus kasvaa

Edistetään nuorten tavoitteellista toimintaa yhteiskunnassa. Luodaan edellytyksiä nuorten osallistumiselle ja vaikuttamiselle sekä harrastustoiminnalle.

2. Nuorten sosiaalinen vahvistaminen lisääntyy

Parannetaan nuorten arjen hallintaa ja ehkäistään syrjäytymistä. Tavoitteena on saada jokainen nuori mukaan yhteiskunta- ja työelämään. Tuetaan nuorisolain edellyttämän monialaisen viranomaisyhteistyön toteuttamista kunnissa nuorille suunnattujen palvelujen parantamiseksi.

3. Nuorten kasvu- ja elinolot paranevat

Pyritään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa saamaan nuorten elinolot samalle tasolle muiden väestöryhmien kanssa.

Nuorisotyön ja -politiikan tunnuslukuja

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
Nuorten aktiivinen kansalaisuus			
— Nuorten aloitekanava tms. järjestelmien kattavuus kunnista		43 %	50 %
— Nuorisovaltuustojen tms. kattavuus kunnista	70 %	75 %	85 %
— Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut, osuus kunnista	70 %	73 %	75 %
— EU:n Nuorisotoimintaohjelmaan osallistuvat /lkm	2 492	2 500	2 500
Nuorten sosiaalinen vahvistuminen			
— Työpajojen kattavuus kunnista	80 %	80 %	83 %
— Nuoria (alle 29 v.) työpajoissa	13 000	13 000	13 200
— Nuorisotyöttömät, lkm	33 200	31 600	30 000
— Etsivän nuorisotyön tavoittamien nuorten määrä	5 724	10 044	12 000
— Etsivä nuorisotyö, kattavuus kunnista	56 %	65 %	68 %
Nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen			
— Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, kattavuus kunnista		60 %	100 %
Yksinäiset peruskouluikäiset (ei ole ystävää/Kouluterveyskysely THL)		9 %	
Alakuloiset ja surulliset peruskouluikäiset (minkäläinen on mielialasi/Kouluterveyskysely THL)		13 %	

Kirkollisasiat

Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelis-luterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaustoimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen.

Kansainvälinen yhteistyö

Vahvistetaan suomalaisen koulutuksen ja osaamisen vientiä hyödyntämällä olemassa olevaa kansainvälistä kiinnostusta sekä suomalaisten koulutuksen järjestäjien ja muiden toimijoiden korkeaa osaamista.

Vaikutetaan Euroopan unionissa sekä kansainvälisissä järjestöissä Suomen tavoitteiden edistämiseen koulutus- ja tutkimuspolitiikkaa, kulttuuri-, audiovisuaali-, liikunta- sekä nuorisopolitiikkaa koskevissa asioissa.

Valtionosuusmäärärahat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

Mom.	Toimintamuoto	2011	2012	2013	2012/2013 muutos
29.10.30	Yleissivistävä koulutus	791 917	842 693	851 818	9 125
29.10.34	Koulurakentaminen	53 200	58 000	58 000	0
29.20.30	Ammatillinen koulutus	685 339	718 106	723 774	5 668
29.30.30	Vapaa sivistystyö	167 109	164 442	164 418	-24
29.30.31	Ammatillinen lisäkoulutus	148 629	152 775	142 175	-10 600
29.30.32	Oppisopimuskoulutus	140 552	140 594	114 494	-26 100
29.30.33	Nuorten aikuisten osaamisohjelma			27 000	27 000
29.30.51	Ammatilliset erikoisoppilaitokset	20 519	21 279	19 279	-2 000
29.40.30	Ammattikorkeakoulut	409 774	429 001	411 754	-17 247
29.80.30	Kirjastot	4 471	4 613	4 513	-100
29.80.31 ja 52	Teatterit ja orkesterit	80 107	78 418	80 783	2 365

Mom.	Toimintamuoto	2011	2012	2013	2012/2013 muutos
29.80.32 ja 52	Museot	38 240	35 845	36 811	966
29.80.33	Kuntien kulttuuritoiminta	106	106	106	0
29.80.34	Kirjastorakentaminen	5 000	5 300	5 000	-300
29.90.50 ja 52	Liikunnan koulutuskeskukset	17 151	17 773	17 773	0
29.90.50	Kuntien liikuntatoimi	18 974	19 058	19 147	89
29.91.50	Kuntien nuorisotyö	8 091	8 094	8 099	5
Yhteensä		2 589 179	2 696 097	2 684 944	-11 153
Arvio valtionosuuksien jakautumisesta					
Kunnat ja kuntayhtymät		1 100 401	1 145 841	1 141 101	-4 740
— Kunnat		-418 152	-435 420	-433 618	1 801
— Kuntayhtymät		1 518 553	1 581 261	1 574 720	-6 541
Yksityiset		1 488 778	1 550 256	1 543 843	-6 413

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettun lain (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettun lain (632/1998) muuttamiseksi siten, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla valtionosuusindeksi jäädytetään säästösyistä vuodeksi 2013. Tämä jäädytys ei koske teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuuksia.

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot

Arpajaislain (1047/2001) mukaisesti raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuotto käytetään urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämiseen. Veikkausvoittovarot muodostavat keskeisen rahoituslähteen tieteen, taiteen, liikunnan ja nuorisotyön sektoreilla. Arpajaislain mukaan em. pelejä toimeenpanevan rahapeliyhdistyksen asianomaisen tilikauden voittoa sekä voittovaroista myönnettyistä lainoista kertyviä kuoletuksia ja korkoja vastaavaksi arvioitu määräraha otetaan vuosittain valtion talousarvioon.

Veikkaus Oy:n varsinainen tuottoarvio vuodelle 2013 on 517,5 milj. euroa. Tuottoarviossa on huomioitu arpajaisveron korottamisen aiheuttama vaikutus. Varsinaisen tuottoarvion lisäksi Veikkaus Oy:n jakamattomien voittovarojen rahastoa puretaan yhteensä 14,4 milj. euroa, jolloin veikkausvoittovaroja on käytettävissä vuonna 2013 yhteensä 531,9 milj. euroa eli noin 2,2 % enemmän vuoden 2012 talousarvioon verrattuna. Lisäyksessä on otettu huomioon jakamattomien voittovarojen rahaston ylimääräinen purku 6,3 milj. euroa Helsingin Olympiastadionin peruskorjauksen rahoitukseen. Tuottoarvio on kohdennettu edunsaajille jakosuhdelain mukaisessa suhteessa.

Voittovaroista ehdotetaan myönnettäväksi momentilta 29.40.53 tieteen tukemiseen 102,2 milj. euroa, momentilta 29.80.52 taiteen tukemiseen 224,8 milj. euroa, momentilta 29.90.50 liikunnan tukemiseen 152,3 milj. euroa ja momentilta 29.91.50 nuorisotyön tukemiseen 52,6 milj. euroa.

Tieteen, taiteen, liikunnan ja nuorisotyön valtionrahoituksen määräksi luvuissa 29.40, 80, 90 ja 91 vuodelle 2013 ehdotetaan 1 058,9 milj. euroa, mistä 531,9 milj. euroa eli 50,2 % myönnetään veikkausvoittovaroista.

Veikkausvoittovarot ja samoihin tarkoituksiin myönnetyt muut määrärahat, milj. euroa

	2006 TP	2007 TP	2008 TP	2009 TP	2010 TP	2011 TP	2012 TA	2013 TAE
Kirjastojen käyttökustannusten valtionosuus	90,8	110,6	115,2	119,5	-	-	-	-
— veikk.varat	39,9	36,5	24,7	13,1	-	-	-	-
— budj.varat	50,9	74,1	90,5	106,4	1)	-	-	-
Tiede	261,3	270,6	283,7	332,1	355,1	388,3	409,2	398,6
— veikk.varat	79,5	76,6	77,1	86,9	95,8	100,3	101,2	102,2

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	TP	TP	TP	TP	TP	TP	TA	TAE
— budj.varat	181,8	194,0	206,6	245,2	259,3	288,0	308,0	296,4
Taide	274,3	281,6	311,2	363,9	400,6	425,1	430,0	433,8
— veikk.varat	150,4	152,3	164,5	191,3	209,3	220,3	222,6	224,8
— budj.varat	123,9	129,3	146,7	172,6	191,3	204,8	207,4	209,0
Liikunta	99,1	101,4	106,7	127,6	137,6	142,5	147,3	152,4
— veikk.varat	97,8	100,1	104,0	124,3	135,8	141,9	144,5	152,3
— budj.varat	1,3	1,3	2,7	3,3	1,8	0,6	2,8	0,1
Nuoriso	39,9	42,7	47,0	55,6	69,3	65,2	69,9	74,1
— veikk.varat	35,2	36,0	37,4	44,7	51,3	51,5	52,0	52,6
— budj.varat	4,7	6,7	9,6	10,9	18,0	13,7	17,9	21,5
Veikkausvoittovarat yhteensä ilman kirjastoa	362,9	365,0	383,2	447,2	492,3	514,1	520,4	531,9
Veikkausvoittovarat yhteensä	402,8	401,5	407,9	460,3	492,3	514,1	520,4	531,9

¹⁾ Kirjastojen käyttökustannusten valtionosuus on siirretty vuodesta 2010 lukien rahoitettavaksi valtiovarainministeriön pääluokasta.

Eräisiin käyttötarkoituksiin varatut määrärahat veikkausvoittovaroista ja muilta talousarvion momenteilta (euroa)

	Veikkausvoittovarat	Yleiset budjettivarat	Yhteensä
Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen toimintamenot	3 067 000	2 055 000	5 122 000
Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat	72 443 000	238 592 000	311 035 000
Valtionosuus ja -avustus teattereille ja orkestereille	40 363 000	40 420 000	80 783 000
Valtionosuudet museoilte	19 380 000	17 431 000	36 811 000
Liikunnan koulutuskeskukset	22 580 000	109 000	22 689 000
Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja etsivä nuorisotyö	6 000 000	21 000 000	27 000 000

Hallinnonalan tietohallinto

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tietohallintostrategian 2006—2015 toteuttamista jatketaan. Tietohallintostrategian linjausten mukaisesti opetuksen, tutkimuksen ja kulttuurin yhteistä tietopohjaa vahvistetaan ja uudet palvelut toteutetaan sähköisinä. Hallinnonalalla siirrytään kaikessa hallinnon sisäisessä ja virastojen välisessä toiminnassa yksinomaan sähköiseen asiointiin ja sähköiseen hallintoon. Tietohallinnon kustannustehokkuutta parannetaan edelleen. Keskeisiä keinoja ovat yhteisten palvelujen ja muiden resurssien käytön lisääminen ja yhteistyö hankintojen toteuttamisessa.

Tietohallintostrategian mukaisia hankkeita ovat asianhallinnan perustoiminnallisuuden laajentaminen ja sen yhteyteen liitetyt tulosohjaus ja tulosjohtamisen prosessit.

Tuottavuuden parantaminen

Julkisen sektorin tuottavuuden lisääminen on osa hallitusohjelmaan kirjattua hallituksen talouspoliittista strategiaa. Nykyinen valtionhallinnon tuottavuusohjelma korvataan uudella vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmalla. Hallitusohjelman mukaan mittaluokaltaan toimintojen tehokkuuden lisäämiselle asetetut tavoitteet säilytetään taloudelliselta kokonaisvaikutukseltaan ennallaan. Tuottavuustoimenpiteitä selvitetään yksityiskohtaisemmin asianomaisten lukujen yhteydessä.

Talousarvioesitykseen liittyvät sukupuolivaikutukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahoista yli puolet on siirtomenoja, joiden vaikutukset sukupuolten asemaan riippuvat rahoituksen saajien päätöksistä.

Naisten ja miesten koulutustaso eroaa nuorissa ikäryhmissä varsin huomattavasti naisten eduksi. Perusopetuksen suorittamatta jättäminen, pelkän perusopetuksen varaan jääminen sekä ammatillisen tai korkeakoulutuksen keskeyttäminen on tyypillistä erityisesti poikaoppilaille ja miesopiskelijoille. Perusopetuksen laadun parantamisen, joustavan perusopetuksen käytäntöjen, ammatilliseen koulutukseen valmistavan koulutuksen arvioidaan pienentävän erityisesti ilman ammatillista koulutusta jäävien osuutta väestöstä ja siltä osin sukupuolten koulutustasoeroja.

Tyttöjen ja poikien segregoituneet opiskeluvaihtoehdot pitävät yllä työelämän segregaatiota. Jatketaan toimia, joilla vaikutetaan tyttöjen ja poikien opiskeluvaihtoihin.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan toiminnot suuntautuvat lähtökohtaisesti sukupuolineutraalisti. Toisaalta esimerkiksi liikuntatoimen valtionavustuspolitiikan lähtökohtana on liikuntalain mukainen tasa-arvon edistäminen, ja tämä otetaan huomioon avustuskriteereissä. Erityisenä painopisteenä liikuntatoimessa on sukupuolinäkökulman huomioonottaminen valmentaja- ja ohjaajakoulutuksen kehittämisessä. Nuorisotyössä rahoitusta suunnataan tarvittaessa eriytetysti tyttöjä ja poikia koskeviin hankkeisiin. Monikulttuurisuuden lisääntyessä eriytetyn toiminnan tarve nuorisotyössä kasvaa. Kulttuuriala on sekä toimijoiden että palvelujen käytön ja harrastamisen osalta naisvaltaista, mutta miesten osuus kulttuuripalveluiden käyttäjinä on noussut 2000-luvulla. Toisaalta naisten toimeentulo taiteen aloilla on keskimäärin miehiä heikompa, ja asia on tarkoitus huomioida luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä parantamalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa tilastoinnin ja tutkimusten avulla hallinnonalaansa toimintojen sukupuolivaikutuksia ja ottaa nämä huomioon talousarviota laadittaessa.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2012	2013
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
29.01.51	<i>Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)</i>		
	— perusparannusvaltuus	-	1,20
29.10.01	<i>Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</i>		
	— vuokrasopimusvaltuus	1,5	-
29.10.34	<i>Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— yleissivistävän koulutuksen perustamishankevaltuus	8,0	12,0
29.40	Korkeakouluopetus ja tutkimus		
	— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	282,3	282,6
29.40.20	<i>Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— hankintasopimusvaltuus	25,0	-
29.80.34	<i>Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— perustamishankevaltuus	4,50	4,50
29.80.75	<i>Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,60	1,60

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2011—2013

	v. 2011 tilinpäätös 1000 €	v. 2012 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2013 esitys 1000 €	Muutos 2012—2013	
				1000 €	%
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	113 184	117 944	120 711	2 767	2
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	25 528	26 481	27 609	1 128	4
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 905	21 814	21 935	121	1
03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 824	8 735	8 865	130	1
04. Koulutuksen ja korkeakoulujen arviointi sekä opiskelijoiden oikeusturvalautakunta (siirtomääräraha 2 v)	2 489	2 539	2 539	—	0
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	4 711	3 948	3 848	-100	-3
22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	15 835	17 888	17 888	—	0
(23.) Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	—	—	—	—	0
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	28 666	30 800	32 003	1 203	4
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	585	685	585	-100	-15
51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	2 620	2 844	3 102	258	9
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 022	2 210	2 337	127	6
10. Yleissivistävä koulutus	868 327	963 599	975 309	11 710	1
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	46 276	47 403	49 564	2 161	5
02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6	1 306	1 905	599	46
20. Yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoidon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	12 889	12 894	12 894	—	0
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	754 410	842 693	851 818	9 125	1

	v. 2011 tilinpäätös 1000 €	v. 2012 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2013 esitys 1000 €	Muutos 2012—2013	
				1000 €	%
34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	53 200	58 000	58 000	—	0
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	1 546	1 303	1 128	-175	-13
20. Ammatillinen koulutus	693 046	730 956	736 705	5 749	1
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 342	8 485	8 566	81	1
20. Työpaikalla tapahtuva oppiminen (siirtomääräraha 2 v)	3 026	3 026	3 026	—	0
21. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 364	1 339	1 339	—	0
30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	680 314	718 106	723 774	5 668	1
30. Aikuiskoulutus	502 658	515 596	502 989	-12 607	-2
20. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)	24 247	25 747	25 347	-400	-2
21. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 985	3 010	3 010	—	0
30. Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	166 903	164 442	164 418	-24	0
31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)	148 339	152 775	142 175	-10 600	-7
32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)	131 082	140 594	114 494	-26 100	-19
33. Nuorten aikuisten osaamisohjelma (arviomääräraha)	—	—	27 000	27 000	0
51. Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	20 433	21 279	19 279	-2 000	-9
(52.) Valtionavustus vapaan sivistystyön perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	1 000	308	—	-308	-100
53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	8 670	7 441	7 266	-175	-2
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	2 993 355	2 730 994	2 727 959	-3 035	0
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 038	12 806	12 455	-351	-3
02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 440	18 959	19 388	429	2

	v. 2011 tilinpäätös 1000 €	v. 2012 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2013 esitys 1000 €	Muutos 2012—2013	
				1000 €	%
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 505	1 965	2 055	90	5
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 609	1 589	1 621	32	2
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	23 536	30 554	35 490	4 936	16
22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)	—	4 000	5 000	1 000	25
30. Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	406 241	429 001	411 754	-17 247	-4
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 839 393	1 831 487	1 851 920	20 433	1
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)	236 211	251 526	238 592	-12 934	-5
52. Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)	31 707	30 731	30 159	-572	-2
53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	100 297	101 180	102 191	1 011	1
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	15 236	17 196	17 334	138	1
(88.) Valtion rahoitus Tampereen teknillisen yliopiston säätiön pääomaan (kiinteä määräraha)	62 748	—	—	—	0
(89.) Valtion rahoitus julkisoikeudellisten yliopistojen pääomasijoitukseen (kiinteä määräraha)	241 394	—	—	—	0
70. Opintotuki	862 870	937 382	916 102	-21 280	-2
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	693	683	703	20	3
52. Opintolainojen valtioneuvoston takaus (arviomääräraha)	33 094	35 200	30 200	-5 000	-14
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	754 804	818 505	798 000	-20 505	-3
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	27 129	30 750	32 200	1 450	5
58. Avustus vuokratilustusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)	5 244	5 244	5 549	305	6

	v. 2011 tilinpäätös 1000 €	v. 2012 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2013 esitys 1000 €	Muutos 2012—2013	
				1000 €	%
59. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)	41 906	47 000	49 450	2 450	5
80. Taide ja kulttuuri	425 100	430 047	433 801	3 754	1
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 113	4 820	4 919	99	2
02. Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 075	19 221	19 469	248	1
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 683	2 851	2 644	-207	-7
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 074	19 938	22 728	2 790	14
05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 724	6 412	6 385	-27	0
06. Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 846	6 860	6 844	-16	0
07. Mediakasvatus- ja kuvaohjelma-keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	621	645	667	22	3
(08.) Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	978	969	—	-969	-100
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	16 693	18 563	19 142	579	3
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	4 471	4 613	4 513	-100	-2
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	42 109	40 445	40 420	-25	0
32. Valtionosuudet museoille (arviomääräraha)	20 078	17 683	17 431	-252	-1
33. Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)	106	106	106	—	0
34. Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	5 000	5 300	5 000	-300	-6
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)	230	252	252	—	0
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	9 475	8 676	7 970	-706	-8

	v. 2011 tilinpäätös 1000 €	v. 2012 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2013 esitys 1000 €	Muutos 2012—2013	
				1000 €	%
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	13 019	13 391	14 091	700	5
52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	220 346	222 595	224 821	2 226	1
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	18 822	18 824	19 824	1 000	5
54. Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin (kiinteä määräraha)	3 095	7 402	7 336	-66	-1
55. Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	2 500	2 500	2 100	-400	-16
(56.) Kulttuuriviennin edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	100	—	—	—	0
(57.) Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toimintaa jatkavan säätiön peruspääomaan (kiinteä määräraha)	—	—	—	—	0
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	2 100	2 825	2 250	-575	-20
72. Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	939	739	739	—	0
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	3 900	4 400	4 000	-400	-9
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	2	17	150	133	782
90. Liikuntatoimi	142 501	147 294	152 397	5 103	3
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	141 904	144 542	145 988	1 446	1
52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha)	597	2 752	109	-2 643	-96
53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (arviomääräraha)	—	—	6 300	6 300	0
91. Nuorisotyö	65 200	69 908	74 056	4 148	6
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	51 527	52 035	52 556	521	1
51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)	13 323	17 523	21 000	3 477	20

	v. 2011 tilinpäätös 1000 €	v. 2012 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2013 esitys 1000 €	Muutos 2012—2013	
				1000 €	%
52. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipe- sätoiminta (siirtomääräraha 2 v)	350	350	500	150	43
Yhteensä	6 666 242	6 643 720	6 640 029	-3 691	0

Henkilöstön kokonaismäärä 3 515 3 472 3 430

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa osana valtioneuvostoa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittämistä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat alustavat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja ministeriön toimialaa ohjaavaa. Tiedolla johtaminen tukee ministeriön päätöksentekoa ja strategista toimintaa.

2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.

3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa varaudutaan talouden ja työllisyyden kehityksestä sekä muusta yhteiskunnallisesta kehityksestä aiheutuviin vaikutuksiin. Jatketaan hallinnon alan rakenteen uudistamista. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.

4. Ministeriön johtaminen ja toimintatavat tukevat asetettujen tulostavoitteiden saavuttamista ja henkilöstön työhyvinvointia. Kehitetään ministeriön henkilöstöstrategian mukaisesti pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnitelua ja johtamista.

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot
(siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 609 000 euroa.

Selvitysosa: Varhaiskasvatuksen ja päivähoito-
palvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus
siirretään sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kult-
tuuriministeriöön vuodesta 2013 lukien.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	26 148	26 681	27 809
Bruttotulot	1 119	200	200
Nettomenot	25 029	26 481	27 609
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 838		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 337		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-103
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-66
Tasomuutos	434
Palkkausten tarkistukset	782
Varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelun, hallinnon ja ohjauksen siirto momentilta 33.03.04 (1 htv)	70
Vakiomuotoiset tietoluovutukset (siirto momentille 28.30.03)	-14
Tuottavuustoimet	-45
Varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelun, hallinnon ja ohjauksen siirto momentilta 33.01.01 (1 htv)	70
Yhteensä	1 128
2013 talousarvio	27 609 000
2012 II lisätalousarvio	413 000
2012 talousarvio	26 481 000
2011 tilinpäätös	25 528 000

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 935 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 910 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) 290 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille jaettavaksi saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen.

Selvitysosa: Opetushallitus toimii opetustoimialan toimeenpanon, seurannan ja kehittämisen asiantuntijakeskusvirastona, joka toteuttaa toimialan opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden valmistelu-, päätös- ja toimeenpanotehtävät sekä koulutuksen tuloksellisuuden parantamiseen tähtäävän informaatio-ohjauksen ja hanketoiminnan. Opetushallitus seuraa koulutuksen järjestämistä ja koulutuksen tuloksellisuutta mm. oppimistulosten seuranta-arvioinnein sekä toteuttaa virastolle erikseen säädetyt ja määrätyt hallinto- ja palvelutehtävät. Opetushallitus tuottaa päätöksentekoa varten koulutustietoa. Varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalveluiden hallinto- ja ohjaus siirretään opetus- ja kulttuuriministeriöön vuoden 2013 alusta. Opetushallitus tukee opetus- ja kulttuuriministeriötä lasten päivähoidon hallinto- ja ohjaustehtävissä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Opetushallitukselle seuraavat tavoitteet:

Koulutuksen normatiivinen ohjaus

- Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistaminen
- Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamiseen varautuminen
- Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmien perusteiden valmistelu
- Ammatillisten tutkintojen ja valmistavien koulutusten perusteiden uudistaminen sekä uusien säädösten mukaiset tarkistukset
- Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämiseen osallistuminen
- Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden rakenteistaminen ja sähköistäminen.

Informaatio-ohjaus ja hanketoiminta

- Kehittämisen-, kokeilu- ja käynnistämishankkeet, jotka toteutetaan laajojen koulutuspoliittisesti merkittävien ohjelmien mukaisesti
- Hyvien käytäntöjen, toimintamallien ja -menetelmien tuottaminen ja levittäminen yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten kanssa
- Opetushallituksen aseman vahvistaminen tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön ja digitaalisten oppimisympäristöjen kansallisena osaamis- ja kehittämiskeskuksena
- Koulutuksen tasa-arvon toimenpideohjelman toteuttamiseen osallistuminen sekä tasa-arvonäkökulman ja monikulttuuristumisen vaikutusten esille tuominen koulutuksen kehittämistyössä ja arvioinneissa
- Varhaiskasvatukseen liittyvän informaatio-ohjauksen kehittäminen.

Koulutuksen järjestäminen ja koulutuksen tuloksellisuuden parantaminen

- Kansallisten tietovarantojen hyödyntäminen sekä indikaattorituotanto päätöksentekijöiden ja koulutuksen kehittäjien tarpeisiin
- Mallit ja käytännöt opintojen läpäisyasteen nostamiseksi ja opintojen nopeuttamiseksi
- Ennakointitiedon tuottaminen sekä ammatillisten osaamistarpeiden ennakointimallin sekä työvoima- ja koulutustarpeiden ennakoinnin kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen laatustrategian toimeenpano
- Paikallisen koulutuksen kehittämissuunnitelmien vakiinnuttaminen sekä tätä tukevan opetustoimen johdon kehittämissuunnitelman järjestäminen, joilla vahvistetaan opetushallinnon tehokkuutta ja tuottavuutta, sekä tuetaan koulutuksen järjestäjäkentän

muutoksesta nousevia opetushallinnon uudistamistarpeita

- Opiskelijavalintapalvelujen uudistaminen sekä yhtiäisen tieto- ja palveluarkkitehtuurin valmistelu, opiskelijavalintojen kehittäminen, sekä SADe-ohjelman oppijan verkkopalvelukokonaisuuden loppuunsaattaminen.

Rakenteellinen kehittäminen

- Opetushallituksen ja CIMOn yhteistyön ja yhteisten toimintojen kartoittaminen sekä rakenteiden kehittäminen tuottavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi
- Opetustoimen henkilöstökoulutusta kehitetään tukemaan koulutusmuotojen ja koko opetustoimen kansallisia kehittämisohjelmia. Pyritään pitkäjänteiseen yhteistyöhön koulutuspalvelujen tuottajien kanssa. Yhteyttä opettajien peruskoulutukseen tiivistetään

- Varaudutaan Koulutuksen arviointikeskuksen perustamisesta aiheutuviin muutoksiin.

Toiminnallinen tehokkuus

Opetushallituksen tuottavuuden lisäämiseksi jatketaan toimintaprosessien ja sähköisten palveluiden kehittämistä. Kehittämistoiminta kootaan laajoihin, kansallisen koulutuspolitiikan kannalta vaikuttaviin hankkeisiin. Opetushallituksen maksullisella palvelutoiminnalla tuetaan koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumista ja edistetään opetustoimen tuloksellisuutta. Vähälevikkisen oppimateriaalin saatavuus turvataan. Tavoitteena on liiketaloudellisen toiminnan taloudellisen kannattavuuden säilyminen.

Tuotokset ja laadunhallinta

Opetushallituksen suoritteet (kpl)

	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 tavoite
1. Perustoiminnan tuotoksia					
Opetussuunnitelmien perusteet	7	3	1	-	-
Tutkinnon perusteet/ammattikoulutus					
— Perustutkinnot	23	30	2	7	7
— Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	33	22	32	40	20
— Perusopetuksen oppimistulosten arviointi	1	7	4	3	3
Ammattikoulutuksen oppimistulosten seuranta-arvioinnit (tutkinnot)	9	8	8	12	9
— Ammatillisen, lukiokoulutuksen, ammattikorkeakoulun ja yliopistojen yhteishaun hakijamäärät	297 000	311 500	306 500	308 000	330 000
— Opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutuksiin osallistuneiden määrät	26 200	24 921	25 000	23 000	20 000
2. Maksullisen palvelutoiminnan tuotokset					
Julkisoikeudelliset suoritteet					
— Opetushallinnon tutkinto	253	315	382	320	300
— Päätös korkeakoulututkinnon tunnustamisesta	563	765	751	750	750
— Valtionhallinnon kielitutkinnot	1 660	1 996	1 200	1 800	1 200
— Aikuiskoulutuksen näyttötutkintojen tutkintomaksut (kpl)	49 074	48 482	54 000	48 000	48 000
Liiketaloudelliset suoritteet					
— Koulutettavapäivät	12 199	12 301	13 682	10 000	10 000
— Aikuiskoulutuksen näyttötutkintojen järjestämisedellytysten arviointi					
— Tilatut konsultoinnit ja arvioinnit	81	61	59	40	40
— Myydyt julkaisut ja oppimateriaalituotteet	80 963	73 429	78 000	70 000	70 000
— Ulkomaisten tutkintojen vastaavuuslausunnot	50	66	71	70	50

	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 tavoite
3. Palvelukyvyn tunnuslukuja					
— Tutkinnon tunnustamista koskevien päätösten käsitelyaika (kk)	4,0	3,5	2,5	4,0	3,5
— Maksullisten koulutusten asiakastyytyväisyys (1—5)	4,2	4,2	4,1	4,2	4,1

Henkilöstövoimavarat

Henkilöstöjohtaminen tukee strategisten tavoitteiden toteutumista ja toiminnan tuloksellisuutta Opetushallituksessa hyväksytyjen arvojen ja toimintaperiaatteiden mukaisesti. Henkilöstörakenteen ja osaamisen kehittämisen tavoitteena on ydinosaamisen turvaaminen resurssien

vähentyessä. Henkilöstön jaksamisesta ja työhyvinvoinnista huolehditaan. Ajantasaisella henkilöstösuunnittelulla, työn kehittämällä ja verkostoyhteistyöllä turvataan riittävät resurssit ydintehtävien hoitamiseen. Johtamista ja esimiestyötä kehitetään.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 arvio
Henkilötyövuodet (momentti 29.01.02)	268,1	262,9	263	249	244
Henkilötyövuodet (muut momentit)	18,4	25,9	24	33	33
Määräaikaiset koko henkilöstömäärästä %	7,2	8,9	12,8	12,0	12,0
Työtyytyväisyysindeksi	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
Sairaspoissaolot, työpäivää/htv	10,1	10,1	10,4	8,0	9,0
Koulutustasoindeksi	6,1	6,1	6,1	6,1	6,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	30 187	29 114	29 435
Bruttotulot	8 999	7 300	7 500
Nettomenot	21 188	21 814	21 935
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 158		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 874		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 343	950	1 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	1 522	1 860	1 910

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-179	-910	-910
Kustannusvastaavuus, %	88	51	52
Hintatuki	179	910	910
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	100	100	100

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, muut liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	3 264	2 550	2 700
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 421	2 300	2 200
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	843	250	500
Kustannusvastaavuus, %	135	111	123

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	3 505	3 200	3 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 994	3 200	3 500
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	511	0	0
Kustannusvastaavuus, %	117	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-106
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-57
Palkkausten tarkistukset	509
Tuottavuustoimet	-225
Yhteensä	121

2013 talousarvio	21 935 000
2012 II lisätalousarvio	263 000
2012 talousarvio	21 814 000
2011 tilinpäätös	21 904 871

03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 865 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) 1 710 000 euroa ulkomailla tapahtuvan Suomen kielten ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailla palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilön, palkkaukseen
- 2) 2 900 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin.

Momentille saa nettobudjetoida EU:n rahoittamien Elinikäisen oppimisen ohjelman ja Nuorisotoimintaohjelman sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittaman Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot.

Selvitysosa: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO on asiantuntija- ja palveluvirasto, jonka tehtävänä on edistää suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistymistä koulutuksen, työelämän, kulttuurin ja kansalaistoiminnan alueilla sekä nuorison keskuudessa erilaisten liikkuvuus- ja yhteistyöinstrumenttien sekä tiedon avulla.

Toiminnan tavoitteena on aidosti kansainvälinen ja avarakatseinen yhteiskunta, jonka jäsenet osaavat ja haluavat toimia monikulttuurisessa yhteisössä ja näkevät erilaisuuden rikkautena.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMOLle seuraavat tavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO

- vahvistaa kansainvälistä liikkuvuutta ja yhteistyötä sekä edistää suomalaisen koulutuksen ja kulttuurin kansainvälistä näkyvyyttä ja kilpailukykyä
- vahvistaa omaa asiantuntijarooliaan, lisää eri kohderyhmille tarkoitettujen ohjelmien osallistujamää-

riä sekä tehostaa informaation ja tiedon tuottamista ja levittämistä koskien suomalaisten ja ulkomaisten toimijoiden liikkuvuutta ja yhteistyötä

- toimeenpanee apuraha- ja muita liikkuvuus- ja yhteistyöohjelmia sekä vastaa Euroopan unionin koulutus-, kulttuuri- ja nuoriso-ohjelmien, Kansalaisten Eurooppa ja Management Partnership-ohjelman kansallisesta toimeenpanosta ja pohjoismaisen Nordplus- ja Nordkurs-ohjelman toimeenpanosta
- edistää kansalaisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua ohjelmiin tiedottamalla kansainvälistymisen mahdollisuuksista ja seuraamalla toiminnan kansallista ja alueellista vaikuttavuutta
- järjestää neuvonta- ja tietopalvelua, asiantuntijatilaisuuksia ja -luentoja sekä lisää suomalaisen koulutuksen tunnettuutta kansainvälisesti vahvistamalla liikkuvuutta, verkostoitumista ja yhteistyötä varsinkin painopistealueina olevien Aasian, erityisesti Kiinan ja Intian, Pohjois-Amerikan sekä Venäjän kanssa
- kehittää Suomen kielen ja kulttuurin opetusta ulkomaisissa yliopistoissa koskevaa toimintaa ja kehittämistoimilla lisää Suomen kieltä ja kulttuuria ulkomaisissa yliopistoissa opiskelevien määrää
- järjestää ulkomaisille yliopisto-opiskelijoille suomen kielen kursseja Suomessa.

Määrälliset tavoitteet

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 tavoite
EU:n Elinikäisen oppimisen ohjelma (LLP)	19 399	20 466	20 250	20 250
— Suomesta lähteneet	12 879	13 793	13 400	13 400
— Suomeen saapuvat	6 520	6 673	6 850	6 850
EU:n nuorisotoimintaohjelmaan (YiA) osallistuvat	2 492	3 413	2 500	2 500
Rahoitus Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjelmista				
— Nordplus Högre utbildning				3 800
Rahoitus kansallisista määrärahoista	1 627	1 591	2 150	1 950
— Eurooppa				390
— Aasia ¹⁾	163	99	200	200
— Pohjois-Amerikka	140	159	250	250
— Venäjä (sisältää FIRST-ohjelman)	470	483	600	600
— muut apurahat ja kansainvälinen harjoittelu	854	850	1 100	510
North-South -kehitysmäaohjelma	289	279	300	300
Suomen kielen ja kulttuurin edistäminen				
— kesäkurssiapurahat ja opetusvierailut	217	200	270	270
Yhteensä	24 024	25 949	25 470	29 070

¹⁾ Vuodesta 2013 lähtien vain Kiina

Toiminnallinen tehokkuus

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMO:n tuottavuuden lisäämiseksi jatketaan toimintaprosessien ja sähköisten palveluiden kehittämistä sekä vahvistetaan kestävä kehityksen mukaista toimintaa.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Toiminnan tuloksellisuutta tuetaan panostamalla henkilöstökoulutukseen ja osaamisen kehittämiseen päämä-

ränä tasa-arvoinen, ammatillisesti korkeatasoinen työyhteisö, jossa henkilöstön asiantuntijuus kasvaa vuorovaihtuksen avulla. Painopisteinä ovat edelleen johtamisen ja esimiestyön kehittäminen sekä yhteiskunnallisen vaikuttamisen vahvistaminen. Henkilöstön osaamisalueita kehitetään ja uudistetaan vastaamaan viraston tehtäviä ja resursseja.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 arvio
Henkilötyövuodet:				
— CIMO	108,6	108,5	104,5	103,5
— Ulkomaanlehtorit	22,6	21,5	22	21
<i>Yhteensä</i>	<i>131,2</i>	<i>130</i>	<i>126,5</i>	<i>124,5</i>
Määräaikaiset koko henkilöstömäärästä %	26,3	21,8	22	22
Työtyytyväisyysindeksi (asteikko 1—5)	3,4	3,4	3,6	3,6
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	8,2	8,2	8	8
Koulutustasoindeksi	6,1	6,1	6,1	6,1

Pääosin kohdassa 1) tarkoitetut palkkausmenot määräytyvät soveltuvien osin ulkomailla työskentelevien

Suomen kielen ja kulttuurin yliopisto-opettajien ohjesäännön mukaisesti.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	26 886	32 626	38 643
Bruttotulot	17 530	23 891	29 778
Nettomenot	9 356	8 735	8 865
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 003		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	471		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

		Tuottavuustoimet	
		Yhteensä	-45
Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-36	2013 talousarvio	8 865 000
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-23	2012 II lisätalousarvio	129 000
Palkkausten tarkistukset	234	2012 talousarvio	8 735 000
		2011 tilinpäätös	8 824 000

04. Koulutuksen ja korkeakoulujen arviointi sekä opiskelijoiden oikeusturvalautakunta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 539 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 915 000 euroa avustusten myöntämiseen koulutuksen arviointitoimintaan
- 2) korkeakoulujen arviointineuvoston toimintamenoihin
- 3) opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan toimintamenoihin.

Selvitysosa: Koulutuksen arviointineuvosto ja korkeakoulujen arviointineuvosto ovat riippumattomia

asiantuntijaelimiä. Koulutuksen arviointineuvoston tehtävänä on avustaa opetus- ja kulttuuriministeriötä ja tukea koulutuksen järjestäjiä koulutuksen arviointia koskevissa asioissa. Korkeakoulujen arviointineuvoston tehtävänä on avustaa korkeakouluja ja opetus- ja kulttuuriministeriötä korkeakoulujen arvioinneissa.

Arvioinnin suuntaviivoista päätetään määräajoin laadittavassa opetus- ja kulttuuriministeriön arviointisuunnitelmassa.

Opiskelijoiden oikeusturvalautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevissa asioissa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012	2013 esitys
		varsinainen talousarvio	
Bruttomenot	2 298	2 579	2 579
Bruttotulot	34	40	40
Nettomenot	2 265	2 539	2 539
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	448		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	672		

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1.	Koulutuksen arviointitoiminta	915 000
2.	Korkeakoulujen arviointineuvosto	1 574 000
3.	Opiskelijoiden oikeusturvalautakunta	50 000
Yhteensä		2 539 000

2013 talousarvio	2 539 000
2012 talousarvio	2 539 000
2011 tilinpäätös	2 489 000

rivaihtoa sekä Suomen kulttuurin tunnetuksi tekemistä ulkomailla.

Selvitysosa:

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 848 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) menoihin, jotka aiheutuvat osallistumisesta kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön
- 2) kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 3) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan edellyttämiin palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen henkilöille ja yhteisöille, jotka edistävät opetus-, tiede- ja kulttuu-

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Koulutuksen ja tieteen toimialan kansainväliset hankkeet	461 000
Fulbright-stipendivaihtotoiminta	277 000
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen toimialan kansainväliset hankkeet	2 214 000
Muut kansainväliset hankkeet	896 000
Yhteensä	3 848 000

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen kansainväliseen yhteistyöhön, kahdenväliseen kulttuurivaihtoon, ulkosuomalais-toimintaan ja sukukansayhteistyöhön liittyvää toimintaa sekä Suomessa vuonna 2013 järjestettävä Euroopan neuvoston opetusministerikonferenssi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 29.80.50 (kertaluonteinen)	-100
Yhteensä	-100

2013 talousarvio	3 848 000
2012 talousarvio	3 948 000
2011 tilinpäätös	4 711 000

22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 17 888 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen

2) enintään 3 625 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavan lainauskorvauksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määrärahasta maksetaan tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia oppilaitoksissa, yleisissä kirjastoissa ja valtionhallinnossa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtävien sopimusten mukaisesti.

2013 talousarvio	17 888 000
2012 talousarvio	17 888 000
2011 tilinpäätös	15 835 000

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvovnlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 32 003 000 euroa.

2013 talousarvio	32 003 000
2012 talousarvio	30 800 000
2011 tilinpäätös	28 665 685

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 585 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	575 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
Yhteensä		585 000

Selvitysosa:

2013 talousarvio	585 000
2012 talousarvio	685 000
2011 tilinpäätös	585 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertameno poistuminen	-100
Yhteensä	-100

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 102 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus Ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 284 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle, eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	618 000
	— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	152 000

3.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	200 000
Yhteensä		3 102 000

Valtuus

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää avustusta Rotterdamin Merimieskirkon tilojen peruskorjauksen kustannuksiin yhteensä enintään 1 200 000 euroa vuosina 2013—2015. Avustus myönnetään kolmena yhtä suurena 400 000 euron suuruisena avustuksena edellyttäen, että Kirkkohallitus myöntää varoistaan samansuuruisen avustuksen samaan tarkoitukseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avustus Rotterdamin Merimieskirkon korjaukseen (käyttösuunnitelman kohdassa 2)	400
Kustannustason muutos (käyttösuunnitelman kohdassa 1)	58
Kertamenojen poistuminen	-200
Yhteensä	258

2013 talousarvio	3 102 000
2012 talousarvio	2 844 000
2011 tilinpäätös	2 620 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 337 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitusten välisen monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimukseen liittymiseksi.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Unescon jäsenmaksu	1 600 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	37 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston nuorisokortin osittaisopimuksesta	5 000

Suomen maksuosuus WIPOLle	110 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	22 000
Maaillan kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	15 000
OECD/CERI jäsenmaksu	26 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	310 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	22 000
Suomen maksuosuus Euroopan nykykielten keskukselle	34 000
Suomen maksuosuus WADAlle	56 000
OECD/INES jäsenmaksu	27 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta UNESCON yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta UNESCON yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaisopimuksesta	17 000
Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta Unescon yleissopimuksesta	16 000
Yhteensä	2 337 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevan Unescon yleissopimuksen Suomen maksuosuus (siirto momentilta 29.80.50)	16
Valuuttakurssien ja kustannustason muutos	111
Yhteensä	127

2013 talousarvio	2 337 000
2012 talousarvio	2 210 000
2011 tilinpäätös	2 021 878

10. Yleissivistävä koulutus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yleissivistävän koulutuksen (päivähoito, esiopetus, perusopetus, lisäopetus, lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminta) kehittämisen lähtökohtana on koulutuksen perusturvan takaaminen ja vahvistaminen kaikille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta koko maan kattavasti. Varhaiskasvatus koostuu hoidon, opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuudesta. Lähtökohtana on laaja-alaiseen, monitieteiseen tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien hallintaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta.

Tavoitteena on päiväkot-, koulu- ja oppilaitosverkon toimintakyvyn, alueellisen saavutettavuuden ja vaikuttavuuden kehittäminen.

Esi- ja perusopetuksen lähtökohtina ovat laadukas ja turvallinen lähikoulu sekä yhtenäinen peruskoulu. Lukioverkkoa sekä taiteen perusopetuksen oppilaitosverkkoa kehitetään ottaen huomioon laajempi alueellinen koulutustarve ja -tarjonta.

Toiminnan keskeinen tavoite on sivistyksellisten perusoikeuksien turvaaminen jokaiselle lapselle, oppilaalle ja opiskelijalle hänen kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaan. Varhaiskasvatuksella luodaan vahvaa perustaa lapsen persoonallisuuden sekä taitojen, kykyjen ja arvopohjan tasapainoiselle kasvulle, kehitykselle, elinikäiselle oppimiselle sekä hyvinvoinnille ja terveydelle. Tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen jatkumoa sekä kehittää koulua lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistäväksi yhteisöksi. Tämä saavutetaan turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas päivähoito, opetus, riittävä ohjaus ja tukitoimet sekä turvallinen hoito- ja oppimisympäristö. Lasten ja nuorten hyvinvointia vahvistetaan varhaiskasvatuksesta alkaen. Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus toteutetaan laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen keskeyttäminen vähenee. Koulutuksellista tasa-arvoa edistetään. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvataan kansallisilla ja kansainvälisillä arviointi- ja tutkimustuloksilla.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirretään sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön vuodesta 2013 lukien.

Käynnistetään varhaiskasvatuslain valmistelu. Selvitetään perusopetuksen valtionosuuden perusteet tavoitteena tasa-arvoisen ja tasalatuksen perusopetuksen saatavuuden varmistaminen myös jatkossa. Tavoitteena on lisäksi, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin kuten kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteet uudistetaan ottaen huomioon rahoituksen ylläpitäjäneutraalisuus. Rahoitusta uudistetaan siten, että se turvaa ikäluokkien pienentyessä lukiokoulutuksen laadun ja alueellisen saatavuuden myös etäopetusta hyödyntäen.

Suunnataan voimavaroja varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen sekä taiteen perusopetuksen laadun vahvistamiseen. Perusopetuksen laatua parannetaan muun muassa ryhmäkokoja pienentämällä. Selvitetään ryhmäkokojen määrittäminen lainsäädännöllä. Selvitetään, miten oppilaan oikeudet tehostettuun ja erityiseen tukeen toteutuvat. Lasten ja nuorten lukutaitoa vahvistetaan käynnistämällä valtakunnallinen Lukuinto-ohjelma. Kehitetään ja edistetään laatukriteereiden käyttöönottoa perusopetuksessa. Tuetaan aamu- ja iltapäivätoiminnan tarjontaa perusopetuksen 1.—2. luokan oppilaille sekä erityistä tukea tarvitseville. Suunnataan voimavaroja koulun kerhotoiminnan tukemiseen. Vahvistetaan koulua lasten emotionaalisten ja sosiaalisten taitojen kehittäjänä sekä tehostetaan toimia koulukiusaamisen vähentämiseksi. Lisätään suvaitsevaisuus- ja tapakasvatusta koulujen toiminnassa. Valmistellaan hallituksen esitys uudeksi opiskelijahuoltolaiksi. Parannetaan avohoidossa olevien oppivelvollisten oikeutta osallistua perusopetukseen ja tarvittaessa sairaalaopetukseen sekä turvataan huostaan otettujen ja sijoitettujen lasten oikeus perusopetukseen. Valmistellaan tarvittavat lisäykset perusopetuslakiin oppilaskuntien vakiinnuttamiseksi kaikkiin peruskouluihin.

Vahvistetaan lukiokoulutuksen laatua. Lukiokoulutuksen valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa koskeva valtioneuvoston asetus uudistetaan siten, että lukion opetussuunnitelman perusteet tulevat voimaan 1.8.2016. Maahanmuut-

tajien edellytyksiä lukio-opintoihin parannetaan sisällyttämällä lainsäädäntöön maahanmuuttajien valmistavaa koulutusta koskevat säännökset. Vahvistetaan lukio-opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuuksia.

Ylioppilastutkintoa kehitetään tukemaan koulutuksen yleissivistäviä tavoitteita ja mahdollistamaan tutkinnon laajempi hyödyntäminen korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Tutkinnon toisesta äidinkielen kokeesta kehitetään yleissivistystä sekä tiedon käsittelyä ja pätevyyden arvioinnin taitoja mittaava koe. Valmistellaan tieto- ja viestintätekniikan asteittaista käyttöönottoa tutkinnon suorittamisessa. Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä ja monipuolistamista sekä kehitetään vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen pedagogiikkaa ja edistetään opetushenkilöstön osaamista. Edistetään taiteen perusopetuksen maanlaajuista saatavuutta, monipuolisuutta ja laatua.

OECD:n PISA-tutkimuksen tulokset Suomen osalta 2000—2009 ja tavoite vuodelle 2012

	2000 toteutuma	2003 toteutuma	2006 toteutuma	2009 toteutuma	2012 ¹⁾ tavoite
Lukutaito	546	543	547	536	538—550
Matematiikka	536	544	548	541	538—550
Luonnontiede	538	548	563	554	538—550

¹⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2001, 2004, 2007, 2010 ja 2013.

Päivähoitoon osallistuvien sekä yleissivistävän koulutuksen oppilasmäärät, opetustunnit ja ohjaustunnit vuosina 2010—2013

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 arvio
Päivähoito	204 750	206 350	208 300	209 700
Esiopetus ¹⁾	58 780	58 910	60 000	60 000
Perusopetus	530 680	526 930	522 000	522 000
Lisäopetus	2 420	2 280	2 500	2 500
Vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 430	1 450	1 450	1 450
Muut vammaisoppilaat	10 660	11 200	11 200	11 200
Maahanmuuttajien valmistava opetus	2 150	2 380	2 500	2 500
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	1 200	1 510	1 700	1 700
Sisäoppilaitoksen oppilaat	590	580	600	600
Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (enintään)	20 000	22 000	22 000	22 000
Nuorten lukiokoulutus	101 520	100 520	104 000	104 000
Aikuisten lukiokoulutus	23 430	24 220	26 000	26 000
— josta yli 18-vuotiaat	5 890	5 810	6 000	6 000
— aikuislukiodien/-linjojen aineopiskelijoiden suorittamien lukion pakollisten ja syventävien/ valinnaisten kurssien lukumäärien perusteella lasketut opiskelijat	1 205	1 100	1 200	1 200
Taiteen perusopetus				
— musiikkioppilaitosten tunnit	1 653 000	1 653 000	1 653 000	1 653 000
— muun taiteen perusopetuksen tunnit	140 800	140 800	140 800	140 800
Aamu- ja iltapäivätoiminta				
— osallistuvat lapset	46 860	49 450	54 000	54 000
— ohjaustunnit	3 025 890	3 117 130	3 320 000	3 320 000

¹⁾ Esi- ja perusopetuksen lukemat ovat toteutumavuoden syksyn tietoja.

Ylioppilastutkintoon osallistuu vuonna 2013 noin 78 500 kokeilasta, ja heidän arvioidaan suorittavan yhteensä noin 202 000 koetta.

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot
(siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 49 564 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkaus- ja eräiden muiden menojen maksamiseen

2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, valtion yleissivistävien erityiskoulujen palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen

3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi-, perus- ja lukio-opetuksen kouluina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Valtion yleissivistäviä erityiskouluja kehitetään. Helsingin eurooppalaisen koulun tehtävänä on tarjota Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin perustuvaa opetusta.

Oppilasmäärät

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	796	786	817	820
Suomalais-venäläinen koulu	678	688	707	700
Valtion yleissivistävät erityiskoulut	450	431	393	400
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	658	682	650	650
Koulukotien perusopetus	157	162	160	160
Helsingin eurooppalainen koulu	109	195	224	230
Yhteensä	2 848	2 944	2 951	2 960

Ohjaustoiminnan tunnusluvut

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 tavoite
Ohjaustoiminta kentällä				
— ohjauskäyntejä	678	722	961	970
— oppilaita	579	563	642	650
Tilapäinen opetus ja kuntoutus				
— Tukijaksopäivät	3 001	2 943	3 515	3 550
— Tukijaksojen oppilaat	461	460	565	570
Lukion suorittamista edistävä opetus (Mikael-koulu)				
— oppilaita	9	6	4	2

Henkilötyövuodet

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	74,3	72,6	73	73
Suomalais-venäläinen koulu	84,6	84,5	84	84
Valtion yleissivistävät erityiskoulut	670,4	651,8	657	649
EU:n Eurooppa-koulut	30,6	31,7	34	34
Helsingin Eurooppalainen koulu	21,6	47,0	43	45
Yhteensä	881,5	887,6	891	885

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

		EU:n Eurooppa-koulut	1 850 000
		Helsingin Eurooppalainen koulu	3 000 000
		Yhteensä	49 564 000
Kielikoulut	5 550 000		
Valtion yleissivistävät erityiskoulut	37 414 000		
Koulukotien perusopetus	1 750 000		

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	63 730	64 803	67 564
Bruttotulot	18 398	17 400	18 000
Nettomenot	45 332	47 403	49 564
Siirtyneet erät			
— edelliseltä vuodelta siirtyneet	7 720		
— seuraavalle vuodelle siirtyneet	8 664		

Kuntien rahoitusosuus valtion yleissivistävän lukio-koulutuksen kustannuksiin, 1 044 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.10.30 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	1 618
Kertaluonteisen menon poistuminen	-200
Suomalais-venäläisen koulun lisävuokra	1 000
Hankintameno säästö (HO)	-122
Tuottavuustoimet	-135
Yhteensä	2 161

2013 talousarvio	49 564 000
2012 II lisätalousarvio	1 556 000
2012 I lisätalousarvio	—
2012 talousarvio	47 403 000
2011 tilinpäätös	46 276 000

02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 905 000 euroa.

Selvitysosa:

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	8 011	8 231	8 711
Bruttotulot	8 004	6 925	6 806
Nettomenot	7	1 306	1 905
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5		

Nettobudjetoitavat tulot kertyvät ylioppilastutkintolautakunnan suoritteista perittävistä maksuista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (908/2010) mukaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-7
Siirto momentilta 29.10.30 (Ylioppilastutkintomaksujen säilyttäminen edellisen vuoden tasolla)	606
Yhteensä	599

2013 talousarvio	1 905 000
2012 II lisätalousarvio	-1 000
2012 talousarvio	1 306 000
2011 tilinpäätös	6 000

20. Yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoidon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 12 894 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoidon sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämis- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen

2) EU:n ja OECD:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

3) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Varhaiskasvatuksen ja päivähoidon palveluiden lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirretään sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön vuoden 2013 alusta.

Momentin nimike on muutettu.

2013 talousarvio	12 894 000
2012 talousarvio	12 894 000
2011 tilinpäätös	12 889 000

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 851 818 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen

2) enintään 3 800 000 euroa edellä mainitun lain 13 §:n 3 momentin mukaisille muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineenopetuksen käyttökustannuksiin

3) enintään 4 500 000 euroa avustuksina yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin

4) enintään 6 000 000 euroa joustavan perusopetuksen käyttökustannuksiin

5) enintään 1 300 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille

6) enintään 136 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin

7) enintään 4 300 000 euroa avustuksina muiden kuin tieto- ja viestintäteknisten oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen sekä koulujen ja oppilaitosten kansainvälistämiseen

8) enintään 4 700 000 euroa esi- ja perusopetuksen sekä lukioden tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa ja ylioppilastutkintolautakunnan tieto- ja viestintäteknologiseen varustamiseen

9) enintään 10 832 000 euroa esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan laadun kehittämiseen ja seurantaan

10) enintään 60 000 000 euroa perusopetuksen opetusryhmäkoon pienentämiseen

11) enintään 8 000 000 euroa avustuksina koululaisten kerhotoiminnan tukemiseen

12) Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisten menojen maksamiseen

13) enintään 11 975 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n mukaisten avustusten maksamiseen täydentävän vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen

14) opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n mukaisten avustusten maksamiseen saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen

15) enintään 120 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisen kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten päivähoitopalveluiden turvaamiseksi

16) rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (191/1999) 4 ja 5 §:n mukaisten saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen valtionavustuksen maksamiseen

17) EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lasten päivähoiton järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin henkilöiden omissa kotikunnissa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 320 000 tuntia. Ohjaustuntien hinta on 26,00 euroa.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 653 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 140 800 tuntia.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamiseksi siten, että eräitä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain perusteella määräytyviä perusope-

tuksen rahoitusperusteita muutetaan menosäästön vuoksi.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

1) Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	714 302 000
— kunnallinen lukiokoulutus (92 514 * 6 704 €)	620 251 000
— yksityinen lukiokoulutus (9 486 * 6 953 € sis. alv.)	65 957 000
— kunnallinen yli 18-vuotiaana aloittaneiden lukiokoulutus (6 530 * 3 889 €)	25 394 000
— yksityinen yli 18-vuotiaana aloittaneiden lukiokoulutus (670 * 4 033 € sis. alv.)	2 700 000
Kuntien rahoitusosuus	-424 867 000
Perusopetus, vaikeimmin kehitysvammaiset (1 450 * 28 218 €)	40 916 000
Perusopetus, muut vammaisoppilaat (11 200 * 17 601 €)	197 129 000
Maahanmuuttajien valmistava opetus (2 400 * 14 745 €)	35 388 000
Lisäopetus (2 500 * 7 518 €)	18 795 000
Muiden kuin oppivelvollisten esi- ja perusopetus	12 609 000
Sisäoppilaitoslisä (600 * 2 994 €)	1 796 000
Koulukotikorotus	1 531 000
Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus	49 202 000
Opetustuntikohtainen taiteen perusopetuksen valtionosuus	77 315 000
Ulkomailla toimivien koulujen valtionosuus	3 177 000
Yksityisen opetuksen järjestäjän alkava ja laajenevan toiminnan rahoitus	6 137 000
Laskennallinen rahoitus ja valtionosuudet yhteensä	733 430 000
2) Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (enintään)	3 800 000
3) Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (enintään)	4 500 000
4) Joustavan perusopetuksen lisä (enintään)	6 000 000
5) Avustukset opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille (enintään)	1 300 000
6) Avustukset muille kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saaville taiteen perusopetuksen järjestäjille (enintään)	136 000
7) Muu kuin tieto- ja viestintätekniikan oppimisympäristöjen kehittäminen ja monipuolistaminen sekä koulujen ja oppilaitosten kansainvälistäminen (enintään)	4 300 000

8) esi- ja perusopetuksen sekä lukioiden tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön edistämiseen ja tieto- ja viestintäteknikan hyödyntämisen edistämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä ylioppilastutkintolautakunnan tieto- ja viestintäteknologiseen varustamiseen (enintään)	4 700 000
9) Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen laadun kehittäminen ja seuranta (enintään)	10 832 000
10) Perusopetuksen opetusryhmäkoon pienentämiseen (enintään)	60 000 000
11) Kerhotoiminnan tukeminen (enintään)	8 000 000
12) Ulkomaanopetuksen menot	150 000
13) Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukeminen (enintään)	11 975 000
14) Rahoituslain 45 §:n mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen	75 000
15) Saamenkielisten lasten päivähoitopalveluiden turvaamiseen saamelaiden kotiseutualueen kunnissa (enintään)	120 000
16) Rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetuksen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (191/1999) 4 ja 5 §:n mukaisten saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen valtionavustuksen maksamiseen	2 000 000
17) Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten päivähoiton tuki	500 000
Yhteensä	851 818 000

Päivähoitopalvelun EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lapselle tuottavalla kunnalla on oikeus periä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten ja perheen maksuosuuden välinen erotus Suomen valtiolta.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat (ei sis. alv)

Esi- ja perusopetuksen perushinta	7 300,44 euroa/ asukas
Esi- ja perusopetuksen keskimääräinen kotikuntakorvauksen perusosa	6 159,11 euroa/ asukas
Lukiokoulutus	6 704,40 euroa/ opisk.
Taiteen perusopetus	

— opetustuntikohtainen valtionosuus	74,66 euroa/ opetustunti
Aamu- ja iltapäivätoiminta	25,00 euroa/ ohjaustunti

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 9 786 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentilta 33.10.52 (Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten päivähoiton tuki)	500
Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen laadun kehittäminen ja seuranta (HO)	7 300
Siirto momentilta 33.60.36 (saamenkielisten lasten päivähoitopalveluiden turvaaminen saamelaiden kotiseutualueen kunnissa)	120
Laskennallisten määräytymisperusteiden muutos	1 811
Siirto momentille 29.10.02 (Ylioppilastutkimaksujen säilyttäminen edellisen vuoden tasolla)	-606
Yhteensä	9 125

2013 talousarvio	851 818 000
2012 talousarvio	842 693 000
2011 tilinpäätös	754 409 803

34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 58 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen perustamishankkeiden valtionavustusten sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) nojalla myönnettyjen perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen perustamishankkeiden valtionosuuksien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena. Määrärahaa maksetaan myös jälkirahoitteisina myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten vuosieriin lain mukaan lisättävät korot.

Valtuus

Vuonna 2013 saa myöntää valtionavustusta yleissivistävän koulutuksen perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionavustukset ovat yhteensä enin-

tään 12 000 000 euroa. Valtionavustuksista enintään 9 500 000 euroa saa myöntää toteutusaikaisena.

Selvitysosa: Myönnettävillä valtionavustuksilla arvioidaan voitavan rakentaa tai peruskorjata tilat 1 200 oppilaalle.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vuonna 2013 myönnettävät valtionavustukset

— yleissivistävä koulutus 9 500 000

Vuosina 2001—2012 myönnetyt valtionosuudet ja -avustukset

— avustukset yleissivistävän koulutuksen hankkeisiin	41 950 000
jälkirahoituserien korot	5 140 000
— avustukset ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen hankkeisiin	1 370 000
jälkirahoituserien korot	40 000
Yhteensä	58 000 000

Myönnettyistä valtionosuuksista ja -avustuksista arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja seuraavasti (milj. euroa)

	2014	2015	2016	2017	2018—
Vuonna 2013 myönnettävät valtionavustukset					
— yleissivistävät oppilaitokset	-	0,4	0,4	0,4	1,5
jälkirahoituserien korot	-	-	0,1	0,1	0,2
Ennen vuotta 2013 myönnetyt valtionosuudet ja -avustukset					
— yleissivistävät oppilaitokset	38,7	34,0	29,0	24,0	24,0
jälkirahoituserien korot	7,3	5,5	4,0	2,5	1,5
— ammatilliset oppilaitokset ja ammattikorkeakoulut	0,12	-	-	-	-
jälkirahoituserien korot	0,01				
Yhteensä	46,23	39,9	33,5	27,0	27,2

2013 talousarvio	58 000 000
2012 I lisätalousarvio	20 000 000
2012 talousarvio	58 000 000
2011 tilinpäätös	53 200 000

vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-175
Yhteensä	-175

2013 talousarvio	1 128 000
2012 talousarvio	1 303 000
2011 tilinpäätös	1 546 000

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 128 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kerhokeskus - Koulutyön tuki ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/ hemgrundskola -toimintaan, sekä eräiden

20. Ammatillinen koulutus

Selvitysosa: Ammatillisen koulutuksen päämääränä on vahvistaa työelämän ja yhteiskunnan hyvinvointia ja kilpailukykyä kansainvälistyvässä toimintaympäristössä parantamalla väestön ammatillista osaamista sekä tukemalla

elinikäistä oppimista ja työelämälähtöistä innovaatiotoimintaa. Keskeisiä tavoitteita ovat koulutuksen laadun, työelämävastaavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen sekä ammatillisen osaamisen ja ammattitaidon arvostuksen lisääminen. Koulutustakuun toteuttaminen osana nuorten yhteiskuntatakuuta ja osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttävät nuorten koulutukseen pääsyn ja joustavien koulutusväylien sekä aikuisväestön koulutusmahdollisuuksien turvaamista. Yhteiskuntatakuun toteuttamiseen suunnatulla määrärahalla varmistetaan ammatillisen peruskoulutuksen riittävä tarjonta. Ammatillista koulutusta kohdennetaan nuorten aikuisten osaamishjelman toteuttamiseksi siten, että kohderyhmään kuuluvien aloittajien määrä kasvaa 5 000:lla.

Koulutuksen järjestäjäverkkoa sopeutetaan alueelliseen väestökehitykseen koulutuksen saatavuus ja sivistyksellinen yhdenvertaisuus maan kaikissa osissa turvaten. Ammatillisen koulutuksen palvelukyvyyn vahvistamista ja rakenteellista kehittämistä jatketaan tavoitteena elinvoimainen ja toimintakykyinen järjestäjä- ja toimipisteverkko.

Työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin vastaavaa ammatillista tutkintojärjestelmää kehitetään vahvistamalla tutkintojen työelämävastaavuutta ja osaamisperusteisuutta. Tehostetaan henkilökohtaistamista, kehitetään aiemmin opitun tunnistamisen ja tunnustamisen menettelyjä sekä tuetaan yksilöllisten opinto- ja tutkintopolkujen toteuttamista. Lisätään mahdollisuuksia suorittaa osia tutkinnoista yli tutkintorajojen ja edistetään työelämässä olevien mahdollisuutta vaiheittaiseen tutkinnon osa kerrallaan etenevään tutkinnon suorittamiseen. Nuorten ja vailla ammatillista tutkintoa olevien koulutuksen ensisijainen tavoite on kokonaisen tutkinnon suorittaminen. Valmistellaan ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalaisen siirtojärjestelmän (ECVET) käyttöönottoa kaikissa ammatillisissa tutkinnoissa vuonna 2014.

Toiminnan tuloksellisuus

Ammatillisen koulutusjärjestelmän tehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen on välttämätöntä. Koulutuksen tuottamaan osaamiseen kohdistuvat vaatimukset kasvavat samanaikaisesti kun opiskelijoiden yksilölliset erot ovat yhä suurempia. Tämä lisää joustavien, opiskelijan ja työelämän tarpeista lähtevien opinto- ja tutkintopolkujen sekä tavoitteellista oppimista tukevien monimuotoisten tukitoimenpiteiden tarvetta. Koulutuksen järjestäjien toimiva laadunhallinta lisää osaltaan toiminnan kustannustehokkuutta.

Tavoitteeksi asetetaan, että ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisaste laskee 7,5 prosenttiin vuonna 2013, kun se oli 9,1 % vuonna 2010¹⁾. Läpäisyastetta pyritään nostamaan 63 prosenttiin vuonna 2013, kun se oli arviolta 60 % vuonna 2010²⁾. Tavoitteiden saavuttamiseksi jatketaan vuonna 2011 käynnistettyä ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmaa.

Ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kehittämistä jatketaan. Tavoitteena on, että kaikilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on vuoteen 2015 mennessä toimiva laadunhallintaa ja laadun jatkuvaa parantamista tukeva järjestelmä. Kehittämällä laadunhallintajärjestelmän kriteeristöä, laadusta palkitsemisen menettelyjä ja laadun kehittämisen tukimuotoja voidaan kannustaa laatutyön eri vaiheissa olevia koulutuksen järjestäjiä laadun jatkuvaan parantamiseen.

Perusasteen päättäneiden ja vailla toisen asteen tutkintoa olevien pääsyä ammatilliseen peruskoulutukseen parannetaan uudistamalla opiskelijaksi ottamisen perusteet. Koulutukseen hakeutumista ja valintaa tehostetaan uudistamalla toisen asteen sähköinen haku- ja koulutustietojärjestelmä siten, että se kattaa vuodesta 2014 lukien myös yhteishaun ulkopuoliset koulutukset ja aikuiskoulutuksen.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien rahoitusta kehitetään niin, että se muodostaa nykyistä selkeämmän kokonaisuuden ja tukee elinikäiselle oppimiselle, yhteiskuntatakuun toteuttamiselle sekä koulutusjärjestelmän laadulle, tehokkuudelle ja tuloksellisuudelle asetettavien tavoitteiden saavuttamista. Myös ammatillisen koulutuksen ohjaus- ja säätelyjärjestelmää kehitetään siten, että se tukee edellä mainittuja tavoitteita.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien rahoitus uudistetaan palkitsemaan koulutuksen laadusta ja laadun parantamisesta. Tavoitteena on tukea nykyistä paremmin koko ikäluokan kouluttamista, koulutuksen läpäisyn parantamista, nopeampaa siirtymistä työelämään ja aiemmin opitun tunnustamista.

¹⁾Lähde: Tilastokeskus. Ammatillisen koulutuksen keskeyttäneistä osa siirtyy muiden sektoreiden koulutukseen, joten kokonaan opiskelunsa keskeyttäneiden osuudeksi tavoitellaan noin 6,5 prosenttia vuonna 2013, kun se oli 8,1 % vuonna 2010. Tilasto ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta, oppisopimuskoulutusta eikä erityisoppilaitoksissa järjestettävää koulutusta.

²⁾Tilastokeskus. Läpäisyaste tarkoittaa tässä kolme vuotta tilastointivuotta aikaisemman kalenterivuoden uusista opiskelijoista niiden osuutta, jotka ovat suorittaneet ammatillisen perustutkinnon enintään kolmessa vuodessa. Tilasto ei sisällä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavaa koulutusta eikä oppisopimuskoulutusta.

Toiminnan laajuus

Koko tutkinnon suorittamiseen tähtäävän ammatillisen peruskoulutuksen tarjonta mitoitetaan siten, että koko perusopetuksen päättävälle ikäluokalle voidaan tarjota mahdollisuus lukio- tai ammatillisiin opintoihin. Tämän lisäksi ammatillisessa peruskoulutuksessa varataan riittävästi opiskelupaikkoja lukiosta ammatilliseen koulutukseen siirtyville, ilman ammatillista tutkintoa jääneille nuorille sekä työelämästä tai muutoin koulutusjärjestelmän ulkopuolelta tuleville erityisesti ilman ammatillista tutkintoa oleville aikuisille. Yhteiskuntatakuun toteutukseen osoitetulla määrärahalla ammatillista peruskoulutusta lisätään niille alueille, joilla sitä nuorisoikäluokkaan nähden on muita alueita vähemmän painottuen metropolialueelle ja kasvukeskuksiin.

Ammatillisen peruskoulutuksen uusien opiskelijoiden, tutkintojen ja opiskelijamäärien sekä koulutuksen järjestäjien lukumäärien arvioidaan kehittyvän seuraavasti:

Ammatilliseen perustutkintoon johtavan/valmistavan koulutuksen uudet opiskelijat (oppilaitosmuotoinen koulutus)¹⁾

	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2011 arvio	2012 arvio	2013 arvio
Perustutkintoon johtava/valmistava koulutus yhteensä	56 040	60 319	60 795	61 000	61 800	62 200
— opetussuunnitelmaperusteinen koulutus	47 774	50 161	50 105	50 000	50 800	51 200
— näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistava koulutus	8 266	10 158	10 690	11 000	11 000	11 000

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Vain opetushallinnon alainen koulutus. Oppisopimusmuotoisen peruskoulutuksen tavoitteenasettelu esitetään luvussa 29.30.

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneet (oppilaitosmuotoinen koulutus)¹⁾

	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2011 arvio	2012 arvio	2013 arvio
Perustutkinnot yhteensä	35 067	36 933	37 221	38 700	40 500	40 700
— opetussuunnitelmaperusteisessa koulutuksessa suoritettut tutkinnot	31 420	32 700	32 976	33 500	35 000	35 000
— näyttötutkintona suoritettut perustutkinnot	3 647	4 233	4 245	5 200	5 500	5 700

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Vain opetushallinnon alainen koulutus. Oppisopimusmuotoisen peruskoulutuksen tavoitteenasettelu esitetään luvussa 29.30.

Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärät (oppilaitosmuotoinen koulutus)¹⁾

	2008 toteutuma	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 arvio
Peruskoulutus yhteensä	138 843	143 926	149 202	150 557	151 800	152 300
— josta erityisopetus	18 103	19 728	20 916	21 264	21 500	21 500
1. Opetussuunnitelmaperusteinen koulutus yhteensä	124 824	128 462	131 940	132 595	133 600	134 100
1.1. Perustutkintoon johtava koulutus	119 548	122 405	125 451	126 055	126 900	127 300
1.2. Peruskoulutukseen valmistavat koulutukset yhteensä	5 276	6 057	6 489	6 540	6 700	6 800
— josta ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus (ammattistartti)	969	1 227	1 466	1 555	1 700	1 750

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
— josta vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus	2 533	2 835	2 903	2 906	2 900	2 900
— josta maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus	1 194	1 402	1 570	1 586	1 650	1 700
— josta talouskouluopetus	581	595	550	494	450	450
2. Näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon valmistava koulutus	14 019	15 464	17 262	17 962	18 200	18 200

¹⁾ Lähde: valtionosuusjärjestelmä. Opiskelijamäärä on kevään ja syksyn tilastointipäivien opiskelijamäärien aritmeettinen keskiarvo. Oppisopimusmuotoisen peruskoulutuksen tavoitteenasettelu esitetään luvussa 29.30.

Ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen perusteena olevat opiskelijamäärät (oppilaitosmuotoinen koulutus)¹⁾

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
Peruskoulutus yhteensä	136 847	142 202	147 038	148 235	149 430	149 940
1. Kunnallinen ammatillinen koulutus	119 257	120 448	117 367	118 446	119 520	119 980
— josta kuntajärjestäjien	26 356	28 180	24 495	23 851	24 500	31 150
— josta kuntayhtymäjärjestäjien	92 901	92 268	92 872	94 595	95 020	88 830
2. Yksityinen ammatillinen koulutus	17 472	21 631	29 536	29 648	29 770	29 820
3. Valtion järjestämä ammatillinen koulutus	118	123	135	141	140	140

¹⁾ Lähde: valtionosuusjärjestelmä. Oppilaitosmuotoisessa peruskoulutuksessa rahoituksen perusteena oleva opiskelijamäärä perustuu kevään ja syksyn tilastointipäivien opiskelijamäärien painotettuun keskiarvoon (kevään opiskelijamäärä kerrotaan 7:llä ja syksyn opiskelijamäärä 5:llä). Koulutuksen järjestämislupien enimmäisopiskelijamäärän ylittävä opiskelijamääräosuus ei sisälly rahoituksen perusteena olevaan opiskelijamäärään.

Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjien lukumäärät (oppilaitosmuotoinen koulutus)¹⁾

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
Kaikki järjestäjät yhteensä	167	154	144	139	137	134
— kuntajärjestäjät	22	18	15	12	11	11
— kuntayhtymäjärjestäjät	54	46	39	39	38	36
— yksityiset järjestäjät	90	89	89	87	87	86
— valtio koulutuksen järjestäjänä	1	1	1	1	1	1

¹⁾ Kalenterivuoden alun tilanne.

Ammatillisen koulutuksen kokonaisuuden jäsentymisen eri osa-alueisiin ilmenee seuraavasta taulukosta. Ammatillista koulutusta rahoitetaan tämän luvun lisäksi myös luvun 29.30 momenteilta, minkä vuoksi taulukossa mainitaan asianomaisessa yhteydessä se talousarvion luku, johon määräraha sisältyy.

Ammatillinen koulutus

Peruskoulutus				Lisäkoulutus			
Oppilaitosmuotoinen koulutus		Oppisopimuskoulutus		Oppilaitosmuotoinen koulutus		Oppisopimuskoulutus	
Opetussuunnitelmaperusteinen koulutus ¹⁾	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	Opetussuunnitelmaperusteinen koulutus	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	Tutkintotoivoitteinen koulutus	Tutkintoon johtamaton koulutus	Tutkintotoivoitteinen koulutus	Tutkintoon johtamaton koulutus
29.20	29.20	29.30	29.30	29.30	29.30	29.30	29.30

¹⁾ Opetussuunnitelmaperusteinen koulutus jakaantuu perustutkintoon johtavaan koulutukseen ja valmistaviin koulutuksiin. Valmistavia koulutuksia ovat vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus, maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus, talouskoulupetus sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus (ammattistartti).

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 566 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tietojä viestintätekniikan käyttöön opetuksessa ja opiskelussa, maahanmuuttajien tukiopeutukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen sekä työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin.

Selvitysosa: Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinoon, viranomaisten ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä ympäristöönnettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta pelastautumiskoulutusyksis-

kössä Lohjalla ja palokoulutusyksikössä Upinniemiessä. Tavoitteena on, että vuonna 2013 Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus kouluttaa yhteensä 3 600 henkilöä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on lisätä saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisalueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja saamen kieltä. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainnutta alkuperäiskansaa. Vuonna 2013 koulutuskeskuksen ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärä on noin 140 ja ammatillisessa lisäkoulutuksessa toteutetaan noin 4 500 opiskelijatyöpäivää. Saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutuksessa toteutetaan noin 5 700 opiskelijatyöpäivää ja kurssitoiminnassa 5 000 opiskelijatyöpäivää.

Henkilötyövuodet

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 arvio	2013 tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus	63,1	67,4	68	66
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus	20,7	22,0	24	24
Yhteensä	83,8	89,4	92	90

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	9 524	9 785	10 066
Bruttotulot	1 832	1 300	1 500
Nettomenot	7 692	8 485	8 566

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 918		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 569		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	170
Hankintamenosäästö (HO)	-22
Tuottavuustoimet	-67
Yhteensä	81

2013 talousarvio	8 566 000
2012 II lisätalousarvio	100 000
2012 talousarvio	8 485 000
2011 tilinpäätös	8 342 000

20. Työpaikalla tapahtuva oppiminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 026 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työssäoppimisen ja muun työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja osaamisen osoittamisen rahoittamisesta sekä koulutuksen kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

2013 talousarvio	3 026 000
2012 talousarvio	3 026 000
2011 tilinpäätös	3 026 000

21. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 339 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammatillisen koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämis- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen

2) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

2013 talousarvio	1 339 000
2012 talousarvio	1 339 000
2011 tilinpäätös	1 364 000

30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 723 774 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden avustusten maksamiseen

2) enintään 6 072 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin sekä avustuksina ammatillisen koulutuksen yhteisiin tehtäviin ja laatupalkintoihin ja Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen

3) enintään 1 000 000 euroa avustuksina laajennetun työssäoppimisen kokeiluhankkeisiin

4) enintään 851 000 euroa avustuksina ammatillisen erityisopetuksen kehittämis- ja palvelutoiminnan sekä työelämälähtöisyyden vahvistamiseen

5) enintään 961 000 euroa avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen

6) enintään 4 000 000 euroa ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmaan opintojen nopeuttamiseksi.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Laskennalliset kustannukset (opiskelijat * omistajatyypin mukainen yksikköhinta)	1 691 591 000
— kunnallinen ammatillinen koulutus (119 980 * 10 523,31 €)	1 262 587 000
— yksityinen ammatillinen koulutus (29 820 * 14 386,45 € sis. alv.)	429 004 000
Kuntien rahoitusosuus	-981 701 000
Arvonlisäverojen takaisin maksamisesta aiheutuvien kulujen kompensointi	1 000 000
Rahoituslain mukaiset avustukset, yhteiset tehtävät, laatupalkinnot sekä Örebron kuulovammaisten oppilaitos (enintään)	6 072 000

Laajennetun työssäoppimisen kokeiluhankkeet (enintään)	1 000 000
Erityisopetuksen kehittämis- ja palvelutoiminta sekä työelämälähtöisyys (enintään)	851 000
Oppimisympäristöjen kehittäminen ja monipuolistaminen (enintään)	961 000
Opintojen nopeuttamisen toimenpiteet (läpäisyn tehostamisohjelma) (enintään)	4 000 000
Yhteensä	723 774 000

Valtionosuuden määräytymisperusteena käytetty ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta on 11 137,20 euroa opiskelijaa kohden.

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu arvio kuntien rahoitusosuudesta sisältää kuntien osuutena Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa ja Pelastusopistossa annettavan koulutuksen kustannuksiin yhteensä 2 601 000 euroa.

Määrärahaa kohdennetaan nuorten aikuisten osaamisohjelman tavoitteiden toteuttamiseen. Tavoitteena on li-

sätä kohderyhmään kuuluvien aloittajien määrää 5 000:lla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteiskuntatakuun toteuttaminen	13 000
Määräaikaisten opiskelijamäärälisäysten päättyminen	-5 047
Yksikköhinnan tarkentuminen	380
Arvonlisäverokompensaation tason tarkistaminen	-4 000
Tarkennus kuntien rahoitusosuuden laskentaan sekä muut määräytymisperusteiden muutokset	1 335
Yhteensä	5 668

2013 talousarvio	723 774 000
2012 II lisätalousarvio	5 600 000
2012 talousarvio	718 106 000
2011 tilinpäätös	680 314 426

30. Aikuiskoulutus

Selvitysosa: Tämän luvun momenteilta rahoitetaan ammatillista lisäkoulutusta, oppisopimuskoulutusta, vapaata sivistystyötä, sivistys- ja neuvontajärjestöjä, opetustoimen henkilöstökoulutusta sekä aikuiskoulutuksen kehittämistä. Aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön voimavaroja sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla lisäksi lukujen 29.10, 29.20, 29.40 ja 29.90 määrärahoihin.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Aikuiskoulutuspolitiikan tehtävänä on työvoiman saatavuuden ja osaamisen turvaaminen, koko aikuisväestön koulutus- ja sivistysmahdollisuuksista huolehtiminen sekä yhteiskunnan eheyden ja tasa-arvon vahvistaminen. Aikuiskoulutuspolitiikalla tuetaan pyrkimyksiä työurien pidentämiseen, työllisyysasteen nostamiseen, tuottavuuden parantamiseen, monikulttuurisuuden vahvistamiseen sekä elinikäisen oppimisen edellytysten toteutumiseen. Aikuiskoulutusta suunnataan myös opetustoimen henkilöstön osaamisen varmistamiseen sekä maahanmuuttajien työllistymisen ja integraation tukemiseen. Vapaa sivistystyö vahvistaa toiminnallaan yhteiskunnan eheyttä, aktiivista kansalaisuutta sekä elinikäistä oppimista. Vapaa sivistystyö vastaa muutoin koulutustarjonnan ulkopuolelle jäävien ryhmien sivistyksellisiin tarpeisiin.

Tavoitteeksi asetetaan, että vuosittain koulutukseen osallistuvien osuus työikäisestä aikuisväestöstä kasvaa 60 prosenttiin. Tavoitteena on, että mikään osa aikuisväestöstä ei jää pysyvästi aikuiskoulutuksen ulkopuolelle.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toteutetaan nuorten aikuisten osaamisohjelmaa ja yhteiskuntatakuun toimenpiteitä. Näyttötutkintojärjestelmää kehitetään edelleen osana ammatillisen tutkintojärjestelmän kokonaisuutta. Näyttötutkintojärjestelmää vahvistetaan työelämässä hankitun osaamisen osoittamisen ja kehittämisen välineenä sekä joustavana osaamisen tunnustamisjärjestelmänä. Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen rahoitusta kehitetään.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja korkeakoulut valmistelevat tavoitteet erikoistumiskoulutuksen kehittämiseksi ja laadunvarmistukselle.

Vapaan sivistystyön laatua parannetaan ja sen edellytyksiä vastata muuttuviin koulutustarpeisiin vahvistetaan kehittämällä rahoitusta ja sen kohdentamista.

Maahanmuuttajataustaisen ja maahanmuuttajien opetuksessa toimivan opetustoimen henkilöstön SPECIMA-tyypistä täydennyskoulutusohjelmaa jatketaan.

Opetushenkilökunnan mahdollisuuksia ammatillisen osaamisen kehittämiseen parannetaan jatkamalla Osaava-täydennyskoulutusohjelmaa. Tavoitteena on, että vuonna 2013 osaamista parantavaan täydennyskoulutukseen osallistuu 40 000 opetustoimen henkilöstöön kuuluvaa. Osallistutaan OECD:n opettajakyselyyn (TALIS 2013).

Elinikäistä oppimista tukevia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja kehitetään. Aikuisväestön osaamisesta hankitaan kansainvälistä vertailutietoa osallistumalla OECD:n koordinoimaan kansainväliseen aikuistutkimukseen (PIAAC).

Toiminnan laajuus

Aikuiskoulutusta järjestetään noin 800 julkisen valvonnan alaisessa oppilaitoksessa ja korkeakoulussa. Erityyppiiseen aikuiskoulutukseen osallistuu vuosittain lähes 1,7 milj. henkilöä eli 52 % työikäisestä aikuisväestöstä. Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan menoista noin 12 % kohdentuu aikuiskoulutukseen jäljempänä olevan taulukon mukaisesti.

Omaehtoisen aikuiskoulutuksen opiskelijamäärä ja suoritettut tutkinnot koulutusmuodoittain opetushallinnon alaisessa aikuiskoulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä

Koulutusmuoto	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2011 arvio	2012 arvio	2013 arvio
Aikuisten perusopetus					
tutkinto-opiskelijat	906	1 705	1 720	1 720	1 720
aineopiskelijat	850	956	1 100	1 100	1 100
Aikuisten lukiokoulutus					
tutkinto-opiskelijat	9 710	10 661	10 500	10 500	10 500
aineopiskelijat	17 000	17 378	18 761	17 800	17 800
Ammatillinen peruskoulutus					
näyttötutkintoon valmistava oppilaitosmuotoinen koulutus, opiskelijat	21 232	23 379	23 000	23 000	23 000
oppisopimuskoulutus, opiskelijat	28 652	23 157	23 000	23 000	23 000
suoritettut tutkinnot, yhteensä					
Ammatillinen lisäkoulutus	9 820	10 225	11 000	11 300	11 300
näyttötutkintoon valmistava koulutus, opiskelijat ¹⁾	29 600	29 000	30 000	32 000	31 500
oppisopimuskoulutus, opiskelijat	37 200	36 500	36 000	39 300	33 900
suoritettut tutkinnot	17 000	16 000	16 500	18 000	16 500
ei-tutkintoon valmistava lisäkoulutus	6 961	7 122	7 410	7 215	6 820
Ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutus					
amk-tutkinto, opiskelijat	19 915	19 573	19 587	19 500	19 000
ylempi amk-tutkinto, opiskelijat	5 552	6 347	6 987	7 000	7 100
avoin ammattikorkeakoulu, opiskelijat ²⁾	11 761	9 191	9 155	9 200	9 200
suoritettut amk-tutkinnot	3 330	3 710	3 738	3 800	3 800
suoritettut ylemmät amk-tutkinnot	940	1 253	1 520	1 600	1 700
Yliopistojen aikuiskoulutus					
avoin yliopisto-opetus ja erilliset opinnot, opiskelijat ³⁾	72 128	82 527	82 597	85 000	85 000
Vapaan sivistystyön oppilaitokset⁴⁾					
kansalaisopistot, opiskelijat	1 130 456	1 130 400	1 130 400	1 073 900	1 073 900
kansanopistot, opiskelijat	143 381	140 500	143 300	130 400	130 400
kesäyliopistot, opiskelijat	99 913	108 900	108 900	105 600	106 700
opintokeskukset, opiskelijat	272 257	272 200	272 200	264 000	264 000
liikunnan koulutuskeskukset, opiskelijat	82 600	82 600	82 600	82 600	82 600

1) Luvut kuvaavat tutkintotavoitteisen lisäkoulutuksen opiskelijoiden määrää - eivät valtionosuuden perusteena olevaa laskennallista opiskelijatyövuosien määrää.

2) Mukana ainoastaan ulkopuoliset osallistujat, ei amk:n omia tutkinto-opiskelijoita, jotka suorittavat amk:n opintoja.

3) Luvut eivät sisällä ikäihmisten yliopistossa opiskelevia, joita ei tilastoida vuodesta 2010 lähtien. Rahoitus perustuu muiden kuin yliopiston omien opiskelijoiden suorittamiin opintosuorituksiin.

4) Vapaan sivistystyön oppilaitosten opiskelijamäärän toteutumatietao on vuodelta 2009, vuoden 2010 luku on arvio. Luvut ovat osallistujien bruttomääriä, nettomäärät ovat tässä esitettyjä pienempiä.

Aikuiskoulutuksen rahoitus opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (euroa)

	2012 talousarvio	2013 esitys
29.10 Yleissivistävä koulutus		
Valtionosuus käyttökustannuksiin		
— perusopetuksen aikuisopiskelijat (arvio)	5 002 000	5 002 000
— lukion aikuisopiskelijat (arvio)	11 728 000	11 728 000
29.20 Ammatillinen koulutus		
Valtionosuus käyttökustannuksiin		
— näyttötutkintona suoritettava ammatilliseen perustutkintoon valmistava koulutus (arvio)	85 004 000	84 910 000
29.30 Aikuiskoulutus		
— aikuiskoulutuksen kehittäminen, opetushenkilöstön koulutus ja tukitoimet	28 757 000	28 357 000
— valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen ja ammatillisille erikoisoppilaitoksille	174 054 000	183 454 000
— valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen	140 594 000	119 494 000
— valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitoksille ja järjestöille	171 708 000	171 684 000
29.40 Korkeakouluopetus ja tutkimus		
Valtionosuus ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin		
— aikuisten ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus	67 026 000	62 273 000
— erikoistumisopinnot	6 364 000	6 162 000
— ylempi amk-tutkinto	17 264 000	23 270 000
Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan ¹⁾		
— avoin yliopisto-opetus ja erilliset opinto-oikeudet	24 700 000	24 700 000
29.90 Liikuntatoimi		
Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot		
— liikunnan koulutuskeskukset	15 021 000	17 664 000
Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille	2 752 000	109 000
Yhteensä	749 974 000	738 807 000

¹⁾ Kyse on laskennallisista eristä yliopistojen perusrahoituksen sisällä. Taulukko ei sisällä yliopiston perustutkintoa opiskelevia aikuisia (yli 25-vuotiaana aloittaneita), joita oli noin 26 % aloittaneista ja joista aiheutuvat kustannukset ovat arviolta noin 165 milj. euroa v. 2010.

20. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 25 347 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetustoimen ja sitä tukevan henkilöstön henkilöstö- ja lisäkoulutukseen, sen seurantaan ja arviointiin

2) ammattitutkintojen ja kielitutkintojen kehittämiseen, auktorisoitujen kääntäjien koulutuksen ja tutkintojen kehittämiseen sekä näyttötutkintomestarikoulutukseen

3) erityisryhmien koulutuksesta aiheutuviin menoihin ja avustuksiin

4) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**1. Opetustoimen henkilöstökoulutus**

Yleissivistävään koulutukseen liittyvä henkilöstökoulutus	4 200 000
Ammatilliseen koulutukseen liittyvä henkilöstökoulutus	2 000 000
Aikuiskoulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön liittyvä henkilöstökoulutus	1 100 000
Aluehallinnon toteuttama henkilöstön täydennyskoulutus	590 000
Koko opetustoimen henkilöstöä koskeva täydennyskoulutus	3 069 000
Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunnan kustannukset sekä seurannan ja arvioinnin kehittäminen	158 000
Specima-koulutus	1 500 000
Opetustoimen henkilöstön Osaava-ohjelma (ml. TALIS 2013)	10 000 000
Yhteensä	22 617 000

2. Ammattitutkintojen ja kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano

Ammattitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano	1 682 000
Näyttötutkintojen sähköisen palautejärjestelmän (AIPAL) ylläpitäminen ja kehittäminen	150 000
Kielitutkintojen kehittäminen ja toimeenpano	295 000
Auktorisoitujen kääntäjien tutkintojärjestelmän kehittäminen	103 000
Yhteensä	2 230 000

3. Erityisryhmien koulutus

Suomessa asuvien ulkomaalaisten opetus	500 000
Yhteensä	500 000

Kaikki yhteensä 25 347 000

Valtion rahoittamaan opetustoimen lyhyt- ja pitempiketoiseen perus- ja toisen asteen sekä ammatillisen aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön henkilöstökoulutukseen osallistuu yhteensä noin 40 000 henkilöä vuonna 2013.

Opetustoimen henkilöstön ammatillisen osaamisen varmistamiseksi jatketaan Osaava-ohjelmaa, jonka tarkoituksena on edistää työurien pidentämistä sekä lisätä ammatillista kehittymistä ja parantaa työolosuhteita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Menosäästö (HO)	-400
Yhteensä	-400
2013 talousarvio	25 347 000
2012 talousarvio	25 747 000
2011 tilinpäätös	24 247 000

21. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) aikuiskoulutuspolitiikkaa, aikuisopiskelua, tutkintojärjestelmiä, koulutustarjontaa ja elinikäistä oppimista koskevasta valtakunnallisesta tutkimus-, kehittämis- ja kokeilutoiminnasta, maahanmuuttajien koulutuksen kehittämisestä, sekä aikuisopiskelun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

2) muista kuin rakennerahastoista rahoitettavista EU:n tutkimus- ja koulutushankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen sekä OECD:n toteuttaman aikuisten taitotasomittauksen (PIAAC) kansallisesta toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

3) enintään kahtatoista henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ammatillisen aikuiskoulutuksen ja oppisopimus-koulutuksen kehittäminen	405 000
Korkeakoulujen aikuiskoulutuksen kehittäminen	210 000
Vapaan sivistystyön ja yleissivistävän aikuiskoulutuksen kehittäminen	378 000
Maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen (ml. Osallisen Suomessa -hanke)	555 000
Elinikäisen oppimisen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen	185 000
Aikuisopiskelua ja elinikäistä oppimista koskeva tutkimus, arviointi ja seuranta (ml. PIAAC, aikuiskoulutustutkimus)	760 000
Aikuiskoulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvä EU- ja kansainvälinen yhteistyö	397 000
Muu elinikäisen oppimisen kehittäminen	120 000
Yhteensä	3 010 000

2013 talousarvio	3 010 000
2012 talousarvio	3 010 000
2011 tilinpäätös	1 985 000

30. Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 164 418 000 euroa.
Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle

2) enintään 6 500 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaisesti opintoteliavustuksiin, laatu- ja kehittämisavustuksiin, ylimääräisiin avustuksiin ja rakenteellisen kehittämisohjelman tukemiseen.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 924 292	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	269 216	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten opintokerhotoimintaan	255 000	opintokerhotunti
Valtionosuus opintokeskusten muuhun opintotoimintaan	168 196	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	57 803	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista enintään 4 700 opiskelijaviikkoa suunnataan Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Tunti- tai opiskelija-

viikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)

	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	91 102 000	2 800 000	93 902 000
Kansanopistot	48 724 000	2 500 000	51 224 000
Opintokeskukset	12 704 000	1 000 000	13 704 000
Kesäyliopistot	5 388 000	200 000	5 588 000
Yhteensä	157 918 000	6 500 000	164 418 000

Valtionavustuksia käytetään laatu- ja kehittämisrahoitukseen, opintoteliavustuksiin ja rakenteellisen kehittämisen avustuksiin. Laatu- ja kehittämisrahoituksen perusteena olevat tavoitteet sovitaan opetus- ja kulttuuriministeriön sekä vapaan sivistystyön oppilaitoksia ja ylläpitäjiä edustavien valtakunnallisten järjestöjen kesken. Kehittämisohjelman toimeenpanolla ja avustuksia kohdentamalla parannetaan vapaan sivistystyön oppilaitosten mahdollisuuksia hoitaa yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa, elinikäisen oppimisen edellytyksiä ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa tukevia tehtäviään. Painopisteenä on maahanmuuttajien, syrjäytymisvaarassa olevien sekä opinnollista kuntoutusta tarvitsevien väestöryhmien koulutuspalvelujen turvaaminen sekä vastata ikärakenteen muutoksista aiheutuviin koulutustarpeisiin.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	82,60 euroa/ opetustunti
Kansanopistot	296,25 euroa/ opiskelijaviikko
Opintokeskukset:	
opintokerhotoiminta	4 euroa/ opintokerhotunti
opintotoiminta	106,87 euroa/ opetustunti
Kesäyliopistot	156,24 euroa/ opetustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertameno	-350
Muu muutos	18
Perustamishankkeiden rahoitusuudistus	308
Yhteensä	-24

2013 talousarvio	164 418 000
2012 talousarvio	164 442 000
2011 tilinpäätös	166 902 575

31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 142 175 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen

2) enintään 8 050 000 euroa työelämän palvelutoiminnan ja koulutuksen laadun kehittämiseen, näyttötutkintojen koe- ja materiaalipalveluihin sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin loppusuorituksiin ja oikaisuihin.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on enintään 16 970. Opiskelijatyövuosikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta siten, että yksikköhintaa alennetaan laskennallisen opiskelijatyövuosimäärän kasvattamiseksi.

Tavoitteena on, että tutkintotavoitteisen ammatillisen lisäkoulutuksen aloittaa vuonna 2013 noin 19 280 henkilöä ja opiskelijamäärä on noin 33 800. Heistä noin 80 % suorittaa näyttötutkinnossa ammatillisen tutkinnon tai sen osan vuoteen 2015 mennessä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtionosuus käyttökustannuksiin	134 125 000
Valtionavustus työelämän palvelutoiminnan ja koulutuksen laadun kehittämiseen, näyttötutkintojen koe- ja materiaalipalveluihin sekä edellisvuosien loppusuorituksiin ja oikaisuihin (enintään)	8 050 000
Yhteensä	142 175 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Menosäästö (HO)	-6 000
Muu toiminnan laajuuden muutos (määräaikaisen lisäyksen päätyminen)	-4 600
Yhteensä	-10 600

2013 talousarvio	142 175 000
2012 I lisätalousarvio	2 000 000
2012 talousarvio	152 775 000
2011 tilinpäätös	148 339 128

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 114 494 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja enintään 9 850 000 euroa valtionavustusten maksamiseen.

Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa on 21 435. Oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa ja muun ammatillisen lisäkoulutuksen 2 360,73 euroa opiskelijaa kohden.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää myös korkeakoulutettujen oppisopimustyyppiseen täydennyskoulutukseen.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Peruskoulutuksen laskennalliset kustannukset (opiskelijat * yksikköhinta)	92 716 000
— kunnallinen ammatillinen koulutus (9 680 * 7 032 €)	68 073 000
— yksityinen ammatillinen koulutus (3 330 * 7 398 € sis. alv)	24 643 000
Kuntien rahoitusosuus	-53 877 000
Lisäkoulutus	
— ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus (16 744 * 3 268,70 €)	54 731 000
— muu lisäkoulutus (4 691 * 2 360,73 €)	11 074 000
— valtionavustus tuettuun oppisopimuskoulutukseen ja muuhun kehittämiseen (enintään)	850 000
— valtionavustus korotettuun koulutuskorvaukseen	5 000 000

— valtionavustus korkeakoulutettujen oppisopimustyyppiseen täydennyskoulutukseen (enintään)	4 000 000
Yhteensä	114 494 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toiminnan laajuuden muutos (määräaikaisen lisäyksen päättyminen)	-7 100
Menosäästö (HO)	-24 000
Korotettu koulutuskorvaus (yhteiskuntatakuu)	5 000
Yhteensä	-26 100

2013 talousarvio	114 494 000
2012 talousarvio	140 594 000
2011 tilinpäätös	131 081 928

33. Nuorten aikuisten osaamisohjelma (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten oppilaitosmuotoisesti ja oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 2 000 000 euroa valtionavustuksena ohjaus- ja neuvontapalveluihin.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on enintään 2 530. Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa on 1 530. Oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa.

Opiskelijatyövuosikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Nuorten aikuisten osaamisohjelman mukaisesti määrärahaa käytetään vailla perusasteen koulutusta olevien 20—29 -vuotiaiden nuorten aikuisten oppilaitosmuotoisesti tai oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen sekä aikuisille suunnattujen ohjaus- ja neuvontapalvelujen vahvistamiseen. Tavoitteena on, että ohjelmakauden aikana opintonsa aloittaisi vuosittain noin 4 000 kohderyhmään kuuluvaa opiskelijaa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtionosuus oppilaitosmuotoisen koulutuksen käyttökustannuksiin	20 000 000
Valtionosuus oppisopimuksena järjestettävän koulutuksen käyttökustannuksiin	5 000 000
Valtionavustus ohjaus- ja neuvontapalveluihin (enintään)	2 000 000
Yhteensä	27 000 000

2013 talousarvio	27 000 000
------------------	------------

51. Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 279 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisen valtionosuuden maksamiseen.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyöpäiviä on yhteensä enintään 268 940, josta Suomen Ilmailuopiston osuus on enintään 13 000 opiskelijatyöpäivää.

Selvitysosa: Valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 71,68 euroa opiskelijatyöpäivää kohden.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Menosäästö (HO)	-2 000
Yhteensä	-2 000

2013 talousarvio	19 279 000
2012 talousarvio	21 279 000
2011 tilinpäätös	20 432 834

(52.) Valtionavustus vapaan sivistystyön perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2012 talousarvio	308 000
2011 tilinpäätös	1 000 000

53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 266 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin

2) avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Sofian kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle.

Selvitysosa: Vapaan sivistystyön järjestörakennetta uudistetaan yhteistyön ja voimavarojen käytön tehostamiseksi osana vapaan sivistystyön kehittämisohjelman toimeenpanoa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin	310 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan	2 215 000
Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan	2 537 000

Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan	1 290 000
Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan	724 000
Sofian kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisen sivistystoimintaan	100 000
Kriittisen korkeakoulun toimintaan	90 000
Yhteensä	7 266 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertameno	-175
Yhteensä	-175
2013 talousarvio	7 266 000
2012 talousarvio	7 441 000
2011 tilinpäätös	8 670 000

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin ja Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2013 hyväksyä sitoumuksia 282 596 000 euron arvosta. Lisäksi mikäli vuoden 2012 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2013.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut edistävät toiminnallaan suomalaista kilpailukykyä, hyvinvointia ja sivistystä sekä kestävästä kehitystä. Toiminta on korkealaatuista, vaikuttavaa, eettistä ja tukee monikulttuurisen yhteiskunnan kehitystä.
- Suomen tieteen kansainvälinen taso, tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat sekä kansantalouden innovaatiokapasiteetti kasvaa.
- Korkeasti koulutetun työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan.
- Korkeakoulutuksen ja korkeakoulututkintojen sisältöjä kehitetään määrällisesti ja laadullisesti paremmin yhteiskunnan ja työelämän muuttuvia tarpeita vastaavaksi. Opintoprosesseja kehitetään siten, että työurat pitenevät.
- Edistetään tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä, mukaan lukien kaupallistaminen.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Korkeakoulut (yliopistot ja ammattikorkeakoulut) kehittävät toimintaansa kansainvälisinä ja vetovoimaisina oppimis- ja tutkimusympäristöinä. Korkeakoulut profiloituvat omille vahvuusalueilleen ja niiden rooli eurooppalaisen korkeakoulu- ja tutkimusalueen toimijoina vahvistuu. Yliopistoja ja ammattikorkeakouluja kehitetään edelleen tutkintojen erilaisten tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta.

Korkeakoulut järjestävät toimintansa taloudellisesti, tuottavasti ja tehokkaasti. Korkeakoulut vahvistavat tarkoituksenmukaista yhteistyötä ja jatkavat toimintarakenteidensa uudistamista. Korkeakoulujen nykyistä toimipisteverkkoa kootaan riittävän laajoiksi, laadukkaiksi ja innovatiivisiksi osaamiskeskittymiksi. Huippututkimuksen edellytyksiä vahvistetaan ja luodaan edellytyksiä nousevien alojen kehittämiseksi. Yliopistot edistävät erityisesti väittelyn jälkeistä tutkijanuraa.

Korkeakoulut suunnittelevat koulutustarjontansa ja -rakenteensa siten, että tutkintoon johtava koulutus ja muu koulutus muodostavat työelämän tarpeisiin vastaavan yhtenäisen elinikäistä oppimista tukevan kokonaisuuden. Korkeakoulujen opiskelijavalintoja uudistetaan siten, että ensimmäistä korkeakoulupaikkaa hakevien osuutta sisäänpäässeistä lisätään. Korkeakoulupaikkojen käytön tehostamiseksi kehitetään vuonna 2014 käyttöönotettavaa korkeakoulujen yhteistä sähköistä hakujärjestelmää. Tutkinnon jälkeisen koulutuksen kehittämällä tuetaan osaamisen uusintamista ja työurien pidentämistä.

Korkeakoulut parantavat opetuksen laatua ja hyvän oppimisen edellytyksiä. Korkeakoulut kehittävät toimintaansa siten, että ne ovat kilpailukykyisiä, tasa-arvoisia, esteettömiä ja kiinnostavia työ- ja oppimisympäristöjä.

Tiedepoliittisin instrumentein edistetään vahvojen ja verkottuneiden tutkimuskeskittymien muodostumista, kansainvälistymistä ja kytkeytymistä globaaleihin tutkimus- ja osaamisverkostoihin. Tutkimusrahoituksella vahvistetaan huippututkimuksen edellytyksiä, tutkimusinfrastruktuureja ja kansallisia vahvuuksia tukevaa ja synnyttävää tutkimusta (ml. strategisen huippuosaamisen keskittymät).

Edistetään tutkimuksen media- ja kansalaisnäkyvyyttä, tiedekasvatusta sekä tutkimustulosten hyödyntämistä julkisessa päätöksenteossa ja elinkeinoelämän kehittämisessä.

Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla ja tutkimuksen tietohuollolla. Tutkimusaineistojen saatavuutta parannetaan. Avointa tieteellistä julkaisu-toimintaa sekä aineistojen haettavuutta ja pitkäaikaissäilyttämistä edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä.

Tutkimuksen laatu ja vaikuttavuus

	2007	2008	2009	2010 ¹⁾	2011 arvio	2012 arvio	2013 arvio
T&K-menojen BKT-osuus (%)	3,47	3,72	3,92	3,9	3,9	3,9	3,9
Tutkimushenkilöstön osuus työllisistä (%)	2,41	2,40	2,46	2,46	2,4	2,4	2,4
Tieteelliset julkaisut miljoonaa asukasta kohden (kpl) ²⁾	1 700	1 700	1 900	1 900	1 900	2 000	2 000

¹⁾ Vuoden 2010 tiedoissa T&K -menojen BKT-osuus Tilastokeskuksen arvio, tutkimushenkilöstön osuus toteutuma, tieteelliset julkaisut arvio.

²⁾ Lähde ISI Web of Knowledge (artikkelit, katsausartikkelit, kommentit, kirjeet ja konferenssijulkaisut).

Tutkimushankkeiden myöntämismenot valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

Vuosi	Myöntämismenot	Menot						
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
2007	225,3							
2008	245,6	24,6						
2009	258,5	38,8	25,9					
2010	369,1	99,5	54,8	35,9	3,0			
2011	316,1	106,0	91,5	48,0	33,4	2,6		
2012	282,2	33,6	92,9	80,2	42,1	29,4	4,0	
2013	282,6		34,0	92,9	80,2	42,1	29,4	4,0
Yhteensä		302,5	299,1	257	158,7	74,1	33,4	4,0

Myöntämismenot muuttuessa on otettu lisäyksenä huomioon 346 000 euroa tutkimusrahoituksella palkattavien valtionhallinnon henkilöstön palkkauksen tarkistuksen johdosta.

01. Suomen Akatemian toimintamenot
(siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Suomen Akatemia on tieteellisen tutkimuksen keskeinen rahoittaja Suomessa ja aktiivinen

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 455 000 euroa.

toimija kansallisessa ja kansainvälisessä tiede- ja innovaatiopolitiikassa.

Toiminnallinen tuloksellisuus

- Suomen Akatemia kohdentaa tutkimusrahoitusta suomalaisen tutkimuksen vahvuusalueisiin huolehtien samalla tieteen monimuotoisuudesta ja uudistumisesta. Akatemia tukee kaikissa rahoitusmuodoissa uusia tieteellisiä avauksia ja läpimurtoja sekä innovaatioiden syntymistä.
- Akatemia tukee riittävän ja kansainvälisesti kilpailukykyisen tutkijakunnan kehittymistä ottaen huomioon Suomen tutkimuksen vahvuusalueet sekä tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän tarpeet.
- Akatemia tukee tutkimusyhteistyötä strategisesti valittujen kohdemaitten kanssa. Akatemia edistää

tutkijoiden kansainvälistä liikkuvuutta ja verkostoitumista tukemalla tutkijoiden ja tutkimusorganisaatioiden osallistumista eurooppalaiseen ja globaaliin tutkimusyhteistyöhön.

- Akatemia edistää tieteellisten aineistojen ja julkaisujen avointa saatavuutta.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

- Akatemia kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi. Suomen Akatemia kehittää rakenteitaan, toimintatapojaan ja päätöksentekojärjestelmäänsä tehokkaan ja laadukkaan toiminnan turvaamiseksi keskittyen ydintehtäviinsä.

Tunnuslukuja	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 tavoite	2013 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Hankekannan volyyymi, strateginen painotus (%)				
Akatemian tutkimusohjelmat	8	6	kasvaa	kasvaa
Huippuyksikköohjelmat	7	7	kasvaa	kasvaa
Akatemiatutkijan tehtävät (lkm)	10	8	säilyy	säilyy
Tutkimusinfrastruktuurit	10	5	kasvaa	kasvaa
Tuotokset ja laadunhallinta				
Käsiteltyjen hakemusten määrä	4 017	3 409	3 800	3 800
Tutkimusohjelmat/joissa kv. rahoitusyhteistyötä	12/9	11/10	11/11	11/11
Toiminnallinen tehokkuus				
Rahoitustoiminnan kokonaiskustannukset/rahoituspäätökset (%) ¹⁾	2	3	<3,5	<3,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Sairauspäivien lkm/htv	6,8	7,8	<8	<8
Henkilötyövuodet ²⁾	154,2	149,5	144	143

¹⁾ Vuoden 2010 toteutuma sisältää poikkeuksellisen lomapalkkavelan muutoksen.

²⁾ Vuoden 2010 toteutuma sisältää 1,4 htv korkeakouluharjoittelijoita, 2,2 htv henkilökohtaisen eläkeiän ylittäneitä ja 2,8 htv ulkopuolisilla varoilla mm. EU:n ERA-Net-varoilla palkattuja henkilöitä. Vuoden 2011 toteutuma sisältää 4,2 htv henkilökohtaisen eläkeiän ylittäneitä ja korkeakouluharjoittelijoita.

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.22, 29.40.51, 29.40.53 ja 29.40.66 määrärahoja.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetusministeriön asetukseen Suomen Akatemian suoritteista perittävistä maksuista (1848/2009).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	14 067	13 206	12 855
Bruttotulot	588	400	400
Nettomenot	13 479	12 806	12 455

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	7 585		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	7 143		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-61
Hallinnon tilatehokkuus (HO)	-500
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-34
Palkkausten tarkistukset	333
Uudelleenkohdentamisen tarkentuminen	1
Tuottavuustoimet	-90
Yhteensä	-351

2013 talousarvio	12 455 000
2012 II lisätalousarvio	152 000
2012 talousarvio	12 806 000
2011 tilinpäätös	13 038 000

02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 388 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) arkistolaitoksen kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen

2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arkistolaitos on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on, että yhteiskunnan ja yksilön kannalta merkittävä arkistoaines säilyy suppeassa ja käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä. Arkistolaitoksen tehtävänä on varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja niiden käytettävyys, tukea tutkimusta ja kehittää arkistotointa.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Arkistolaitos kehittää ja ohjaa arkistotointa siten, että julkisen sektorin asiakirjahallintoa ja arkistotointa hoidetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.

— Arkistolaitos säilyttää hallussaan olevat arkistoinnekset tehokkaasti ja turvallisesti sekä parantaa niiden käytettävyyttä ja saatavuutta.

— Arkistolaitos tarjoaa asiakkailleen monipuolista, luotettavaa ja nopeaa tietopalvelua kehittäen sähköistä tilaus- ja asiakaspalvelua.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

— Arkistolaitos kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi. Arkistolaitos kehittää rakenteitaan, toimintatapojaan ja organisaatiotaan tehokkaan ja laadukkaan toiminnan turvaamiseksi keskittyen ydintehtäviinsä.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat ope- tus- ja kulttuuriministeriön asetukseen arkistolaitoksen suoritteiden maksuista (1294/2010).

Tunnuslukuja	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 tavoite	2013 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Arkistoaineksen kokonaismäärä (hyllymetriä)	186 000	190 046	195 000	200 000
Digitoituaineisto (kuvatiedostojen määrä)	10 587 641	13 033 119	12 500 000	14 500 000
Tutkijasalikäynnit (kpl)	52 323	49 303	50 000	48 000
Aineiston verkkokäyttö (latauksia kpl)	4 000 000	17 000 000	12 000 000	21 000 000
Tuotokset ja laadunhallinta				
Aineistojen kartunta (hm/vuosi)	6 265	4 156	4 000	4 000
Digitointi (kuvatiedostoja/vuosi)	5 614 483	2 442 478	1 500 000	1 500 000
Annettu koulutus (luentotunnit/osallistujat)	770/1 978	836/1 350	550/1 400	550/1 100

Tunnuslukuja	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 tavoite	2013 tavoite
Annetut todistukset ja selvitykset (kpl)	20 974	21 981	23 000	24 000
Toiminnallinen tehokkuus				
Arkistoaineksen kokonaismäärä hm/htv	657	767	780	818
Henkisten voimavarojen hallinta				
Sairauspäivien lkm/htv	9,7	11,9	<9	<9
Henkilötyövuodet ¹⁾	283,3 ²⁾	247,7	247,5	244,5

¹⁾ Sisältää myös määräaikaisten hankkeiden henkilöstön.

²⁾ Vuoden 2010 toteutuma sisältää 27 htv nuorisotyöttömyyden torjuntaan tarkoitettulla kertaluonteisella lisämäärärahalta palkatut digitoijat, 5 htv korkeakouluharjoittelijoita ja 7 htv työllistettyjä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	22 488	19 559	19 988
Bruttotulot	1 633	600	600
Nettomenot	20 855	18 959	19 388
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 746		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	331		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toimintameno säästö (HO)	3
Julkisen hallinnon atk-meno säästö (HO)	-75
Palkkausten tarkistukset	444
Vuokrien indeksitarkistus	297
Tuottavuustoimet	-180
Hankintameno säästö (HO)	-50
Saamelaisarkiston kertaluonteinen varustaminen	-10
Yhteensä	429

2013 talousarvio	19 388 000
2012 II lisätalousarvio	447 000
2012 talousarvio	18 959 000
2011 tilinpäätös	19 440 000

Tunnuslukuja	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 tavoite	2013 tavoite
Julkaisutoiminta, kpl	537	556	360	300
Tietopalvelutehtävät, kpl	1 940	1 871	1 500	1 500
Sähköiset aineistot ¹⁾	39 713	40 061	43 000	44 000
Sairauspäivien lkm/htv	6,8	4,3	<8	<8
Henkilötyövuodet ²⁾	103,9	87,3	88,8	<88,8

¹⁾ Aineiston määrän ja jalostusasteen kehittyminen kumulatiivisesti.

²⁾ Vuoden 2010 luku sisältää 8,5 htv nuorisotyöttömyyden torjuntaan tarkoitettulla kertaluonteisella lisämäärärahalla palkatut digitoijat.

Kotimaisten kielten keskuksen tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.40.53 määrärahoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	2 707	2 655	2 655
Bruttotulot	558	690	600
Nettomenot	2 148	1 965	2 055
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	339		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	695		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)		2013 talousarvio	2 055 000
		2012 II lisätalousarvio	84 000
		2012 talousarvio	1 965 000
		2011 tilinpäätös	2 505 000
Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-38	<i>04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</i>	
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-6	Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 621 000 euroa.	
Palkkausten tarkistukset	173	<i>Selvitysosa:</i> Varastokirjaston tehtävänä on vastaanottaa ja säilyttää tieteellisistä ja yleisistä kirjastoista siirrettävää aineistoa sekä asettaa se käyttöön. Varastokirjasto vastaa osaltaan valtakunnallisen kokoelmapolitiikan kehittämisestä. Toiminnan tarkoituksena on vähentää kaikkien Suomen kirjastojen kokoelmatilan tarvetta ottamalla vastaan niiden aineistoa.	
Tuottavuustoimet	-45		
Uudelleenkohdentamisen tarkentuminen	5		
Tekninen muutos	1		
Yhteensä	90		

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen suoritteiden maksuista (1293/2010).

Tunnuslukuja	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2012 tavoite	2013 tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm)	4 303	4 817	4 500	6 000
Tilausten määrä	79 580	82 529	82 000	82 000
Sairauspäivien lkm/htv	17,4	15,9	<8	<8
Henkilötyövuodet	22,4 ¹⁾	19,7	18,8	18,8

¹⁾ Vuoden 2010 toteutuma ilman sairausloman sijaisuuksia sekä työllisyysvaroin ja ulkopuolisella rahoituksella palkattuja olisi 20,3.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	1 627	1 614	1 627
Bruttotulot	6	25	6
Nettomenot	1 621	1 589	1 621
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	91		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	79		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)		Hankintamenosäästö (HO)	-4
		Yhteensä	32
Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-10	Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetusministeriön asetukseen Varastokirjaston suoritteista perittävistä maksuista (1346/2006).	
Palkkausten tarkistukset	37		
Vuokrien indeksitarkistus	18		
Tuottavuustoimet	-9		

2013 talousarvio	1 621 000
2012 II lisätalousarvio	20 000
2012 talousarvio	1 589 000
2011 tilinpäätös	1 609 000

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot
(siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 35 490 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen sekä CIMOn kanssa erikseen sovittaviin korkeakoulujen kansainvälistymistä edistäviin apurahoihin

2) korkeakoulujen ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen

3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Kehittämistoimilla tuetaan erityisesti korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmän rakenteellista kehittämistä ja uudistamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia. Opintojen nopeuttamiseksi ja opintojen aloitustien alentamiseksi kehitetään uutta korkeakoulujen sähköistä hakujärjestelmää ja lisätään opinto-ohjauksen koulutusta. Ammatillisen opettajankoulutuksen vuonna 2011 toteutetun laajennuksen tukea jatketaan ammattikorkeakouluille.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	6 040 000
Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut ja tietoverkko	29 450 000
Yhteensä	35 490 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-64
Supertietokoneen hankinta	5 000
Yhteensä	4 936

2013 talousarvio	35 490 000
2012 II lisätalousarvio	—
2012 talousarvio	30 554 000
2011 tilinpäätös	23 536 000

22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus
(siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimusinfrastruktuurihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen sekä tutkimusinfrastruktuurihankkeiden kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Rahoituksella vahvistetaan tutkimuksen infrastruktuureja ja edistetään kansallista infrastruktuuripolitiikkaa. Rahoituksen suuntaamisessa otetaan huomioon tutkimusinfrastruktuurien tiekartta, jossa on tunnistettu Suomen kansallisesti ja kansainvälisesti keskeisimmät tutkimusinfrastruktuurit. Tiekartta päivitetään vuoden 2013 loppuun mennessä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Infrastruktuurihankkeiden rahoitus	1 000
Yhteensä	1 000

2013 talousarvio	5 000 000
2012 talousarvio	4 000 000

30. Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin
(arviomääräraha)

Momentille myönnetään 411 754 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakoululain (351/2003) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisen valtionosuuden maksamiseen

2) enintään 10 100 000 euroa ammattikorkeakoululain mukaisena hankerahoituksena toiminnan kehittämiseen ja tukemiseen

3) enintään 11 185 000 euroa ammattikorkeakoulujen strategiaa tukeviin hankkeisiin.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamiseksi siten, että ammattikorkeakoulun yksikköhintoja alennetaan menosäästön vuoksi.

Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2007 toteutuma	2009 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
Ammattikorkeakoulututkinnot	20 565	20 044	21 312	22 060
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	362	941	1 521	1 800
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	1 503	1 476	1 669	1 615
Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat	5 406	7 113	7 892	8 220
Vaihto-opiskelijat (1+s, yli 3 kk)	7 182	7 556	8 539	8 790
Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet viiden vuoden kuluttua aloittamisesta, % aloittaneista	60,5	59,9	..	67,3
Lukuvuodessa vähintään 55 op suorittaneet opiskelijat, % amk-tutkinnon opiskelijoista	..	36,5	..	37,0
Tutkinnot/opetus ja t&k-henkilökunta	2,94	3,7
Opettajien ja asiantuntijoiden kv-liikkuvuus/opettajat ja t&k -henkilöstö	0,75	0,88	0,98	1,09
T&k-hankkeissa suoritettavat opintopisteet/läsnä olevat tutkinto-opiskelijat	1,9	3,8	6,0	6,4

Ammattikorkeakoulujen laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi valmistellaan ammattikorkeakoulujen rahoitusperusteiden, toimilupien ja koulutusvastuiden uudistamista vuodesta 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee hankerahoituksella kansallisen korkeakoulupolitiikan ja ammattikorkeakoulujen strategisen ja rakenteellisen uudistumisen tavoitteita.

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi koulutustarjontaa suunnataan valtakunnallisten ennakointien mukaisesti. Ammattikorkeakoulut vähentävät koulutustarjontaansa 2030 aloituspaikalla vuodesta 2013 alkaen.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Laskennalliset kustannukset (laskennallinen opiskelijamäärä * yksikköhinta)	897 401 000
— kunnalliset ammattikorkeakoulut (40 333 * 7 772,58 €)	313 492 000
— yksityiset ammattikorkeakoulut (72 214 * 8 085,81 € sis. alv.)	583 909 000
Kuntien rahoitusosuus	-511 492 000
Arvonlisäverojen takaisin maksamisesta aiheutuvien kulujen kompensointi	4 560 000

Hankerahoitus toiminnan kehittämiseen ja tukemiseen (enintään)	10 100 000
Ammattikorkeakoulujen strategiaa tukeviin hankkeisiin (enintään)	11 185 000
Yhteensä	411 754 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opiskelijarakenteen muutos	461
Yksikköhinnan leikkaus	-15 990
Opiskelijamäärän muutos	-4 010
Yksikköhinnan tarkentuminen	298
Muu muutos	-6
Avustusten muutos	2 000
Yhteensä	-17 247

2013 talousarvio	411 754 000
2012 talousarvio	429 001 000
2011 tilinpäätös	406 241 257

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 851 920 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoille yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena

1) 1 595 010 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen

2) 139 910 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen tutkimukseen liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin

3) 80 000 000 euroa Aalto-yliopistolle toiminnan lisärahoitukseen

4) 37 000 000 euroa muiden kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitukseen.

Selvitysoasa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen yliopistolain (558/2009) väliaikaisesta muuttamisesta siten, että mitä lain 49 §:n 2 momentissa säädetään ei sovelleta vuonna 2013 yliopistoindeksin vaikutuksen huomioon ottamisen osalta menosäästön johdosta. Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (182/2012) perusteella. Perusrahoitusta kohdennetaan yliopistoille laskennallisin perustein ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus (75 %) sekä muiden koulutuksen ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella (25 %). Toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella määräytyvä rahoitusosio jakaantuu koulutuksen osuuteen, joka on 41 prosenttia koko perusrahoituksesta ja tutkimuksen osuuteen, joka on 34 prosenttia koko perusrahoituksesta. Valtion rahoituksella kannustetaan yliopistojen profiloitumisen ja jatkuvan laadun parantamisen ohella tuottavaan ja taloudelliseen toimintaan.

Yliopistojen rahoitusmalli korostaa laatua, vaikuttavuutta, tuloksellisuutta ja kansainvälistymistä. Valtion rahoitusta kohdennetaan erityisesti suoritettujen tutkintojen ja opintopisteiden sekä tieteellisten julkaisujen ja kilpaillun tutkimusrahoituksen perusteella. Kansainvälistyminen otetaan huomioon useamman kriteerin kautta. Muut koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteet ottavat huomioon yliopistojen valtakunnalliset tehtävät, alakohtaisuuden, harjoittelukoulut ja Kansalliskirjaston toiminnan. Tähän kokonaisuuteen liittyy myös strategiaperusteinen rahoitus, joka perustuu yliopistojen strategiatyöhön ja sen keskeisiin painopisteisiin sekä yliopistojen profiloitumiseen.

Kohdan 2 korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistojen arvonlisäverokertymän perusteella.

Kohdassa 4 tarkoitettu rahoitus kohdennetaan yliopistojen kesken yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 ja 6 §:n mukaisten rahoitusperusteiden mukaisessa suhteessa.

Taideyliopisto aloittaa toimintansa vuoden 2013 alussa.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja koko kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 7 900.

Yliopistojen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2007 toteutuma	2009 toteutuma	2011 toteutuma	2013 ¹⁾ tavoite
Alemmat korkeakoulututkinnot	5 879	10 775	13 275	14 200
Ylemmät korkeakoulututkinnot	13 884	10 535 ²⁾	12 515	15 023
Tohtorintutkinnot	1 526	1 642	1 653	1 635
Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat	5 897	6 984	7 809 ³⁾	8 950
Vaihto-opiskelijat (1+s, yli 3 kk)	9 254	10 327	10 257	11 950
Tieteelliset julkaisut/opetus- ja tutkimushenkilökunta	1,56	1,51	1,59	1,7
Tohtorintutkinnot/tutkijanuravaihe IV, htv	0,67	0,72	0,61	0,73
Opettaja- ja tutkijavierailut/opetus- ja tutkimushenkilökunta	0,22	0,22	0,36	0,36

	2007 toteutuma	2009 toteutuma	2011 toteutuma	2013 ¹⁾ tavoite
Ylemmät kk-tutkinnot/opetus- ja tutkimushenkilökunta	0,84	0,62	0,70	1,08
Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suoritaneiden osuus		25,2 %	26,0 % ⁴⁾	31 %

1) Määrällisissä tavoitteissa vuoden 2013 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2013—2016.

2) Ylempien korkeakoulututkintojen määrään merkittävä lasku vuonna 2009 selittyi vuoden 2008 tutkintorakenneuudistuksen siirtymäajan päättymisellä.

3) Vuoden 2010 toteutuma

4) Vuoden 2010 toteutuma

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Yliopistojen laskennallinen perusrahoitus	1 595 010 000
— Kansalliskirjasto	16 520 000
— Harjoittelukoulut	47 950 000
— Yliopistojen muu laskennallinen perusrahoitus	1 530 540 000
Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	80 000 000
Muiden yliopistojen kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitus	37 000 000
Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 § tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen tutkimukseen liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	139 910 000
— Arvio vuoden 2013 ALV-kompensaatioksi	136 205 000
— Vuoden 2011 korvauksiin kohdennetun ALV-kompensaation ja toteuman välisen eron mukainen tarkistus	3 705 000
Yhteensä	1 851 920 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	28 153
Yliopistojen rakenteiden uudistaminen (HO)	-8 200
Kertaluonteisten lisäysten poisto	-1 500
Vakiomuotoiset tietoluovutukset (siirto momentille 28.30.03)	-51
Hammaslääketieteen koulutus Kuopiossa	2 031
Yhteensä	20 433

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 8 742 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.10.30 mitoituksessa.

2013 talousarvio	1 851 920 000
2012 II lisätalousarvio	800 000
2012 talousarvio	1 831 487 000
2011 tilinpäätös	1 839 393 000

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 238 592 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) akatemiaprofessorien ja akatemiattutkijoiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen
- 4) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin
- 5) 10 000 000 euroa myöntämisvaltuuteen sisällymättömänä tutkimusympäristöjen, erityisesti kansallisen ja kansainvälisen tason tutkimusinfrastruktuurien, vahvistamiseen.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus on budjetoitu maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aikaisempien vuosien myöntämisvaltuuden kasvu	9 230
Vuoden 2012 myöntämisvaltuuden pienentäminen (HO)	-13 060
Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden (ICOS-hanke ja biotieteiden hankekokonaisuus) rahoitus	-6 450
Menosäästö (HO)	-3 000
Valtionhallinnon henkilöstön osalta palkkausten tarkistukset	346
Yhteensä	-12 934

2013 talousarvio	238 592 000
2012 II lisätalousarvio	169 000
2012 talousarvio	251 526 000
2011 tilinpäätös	236 211 000

52. Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 30 159 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistolain 75 ja 92 a §:n mukaisten korvausten maksamiseen Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle apteekkiliikkeen harjoittamisesta.

Selvitysosa: Yliopistolain perusteella valtio korvaa Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle vuosittain määrän, joka vastaa niiden apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun elinkeinotulon perusteella maksamaa yhteisöveroa. Valtio korvaa lisäksi vuosittain yliopistolle määrän, joka vastaa yliopiston apteekkiliikkeestä suorittamaa apteekkimaksua. Määräraha on mitoitettu vuoden 2011 toteuman 30 933 000 euroa perusteella ottaen huomioon vähennyksenä 774 000 euroa vuoden 2011 korvauksiin budjetoidun määrärahan ja toteuman välisenä erotuksena.

Määrärahasta on tarkoitus myöntää Helsingin yliopistolle 28 664 000 euroa ja Itä-Suomen yliopistolle 1 495 000 euroa.

Momentin määräraha on muutettu kiinteäksi määrärahaksi.

2013 talousarvio	30 159 000
2012 talousarvio	30 731 000
2011 tilinpäätös	31 707 000

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteiden edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 102 191 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) akatemiaprofessorien ja akatemiatutkijoiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huippuyksiköistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisuutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

3) kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen

4) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen

5) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin

6) yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain mukaisten menojen maksamiseen

7) Kotimaisten kielten kesuksesta annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaisesti viraston toiminnasta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää yhdessä momentin 29.40.03 kanssa enintään 88 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimettyjen virkamiesten palkkausmenoihin

8) päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettävien valtionavustusten maksamiseen

9) kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

10) tieteen edistämiseksi, tieteen ja yhteiskunnan sekä kansalliskielten ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseksi myönnettävien valtionavustusten, -palkintojen ja apurahojen, tieteellisen kirjallisuuden kääntämisen ja painattamismenojen, tiedonjulkistamisen ja tutkimusetiikan edistämismenojen ja tutkimuksen tietohuollon menojen sekä tieteen tukemiseen liittyvistä tutkimuksista, selvityksistä ja julkaisuista aiheutuvien menojen maksamiseen

11) tutkimusaineistojen käytön saatavuuden parantamiseksi ja tutkimuksen infrastruktuurihankkeisiin myönnettäviin valtionavustuksiin ja valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen maksamiseen

12) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus on budjetoitu maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saa-

daan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Kohdassa 7 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja tieteellisen tutkimuksen edistämiseen	72 443 000
Yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain mukaisiin menoihin	5 280 000
Kotimaisten kielten keskuksen toimintaan	3 067 000
Tiedeinstituuttien ja tutkimuslaitosten, Tiedekeskus Heureka sekä eräiden tieteellisten seurojen ja yhdistysten toiminta-avustuksiin	11 110 000
Päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettäviin avustuksiin	600 000
Eräisiin kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin	3 677 000
Tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja muihin tieteen tukemisesta aiheutuviin menoihin	5 398 000
Avustusten maksamiseen niiden tiedeinstituuttien tilakustannuksiin, jotka maksavat vuokraa Senaatti-kiinteistöille	616 000
Yhteensä	102 191 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuloutusarvion muutos	1 011
Yhteensä	1 011

2013 talousarvio	102 191 000
2012 talousarvio	101 180 000
2011 tilinpäätös	100 296 907

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 334 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI) ja eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

Selvitysosa: Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen hallintoelinten tekemien päätösten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansantuoteosuuksien ja valuuttakurssimuutosten aiheuttama jäsenmaksujen nousu	138
Yhteensä	138

2013 talousarvio	17 334 000
2012 talousarvio	17 196 000
2011 tilinpäätös	15 236 100

70. Opintotuki

Selvitysosa: Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintotuen asumislisästä sekä opintolainan valtiontakauksesta. Opintoraha on veronalainen etuus.

Opintotukitoiminnan tavoitteena on opiskeluaikaisen toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että tuetaan omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua. Opintotukea kehitetään koulutuspoliittisten tavoitteiden pohjalta. Tavoitteena on riittävä ja kannustava opintotuki, jolla edistetään suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

Koulumatkatuen tarkoituksena on korvata lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kohtuulliset päivittäiset koulumatkakustannukset. Tukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään

kymmenen kilometriä ja koulumatkakustannukset ovat yli 54 euroa kuukaudessa. Opiskelijan omavastuuosuus on 43 euroa kuukaudessa.

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos. Korkeakoulujen opintotukilautakunnat voivat myöntää opintotuen oman korkeakoulunsa opiskelijoille Kansaneläkelaitoksen kanssa solmitun sopimuksen perusteella. Kansaneläkelaitos maksaa korvauksen sopimuksen perusteella korkeakouluissa hoidettavista tehtävistä. Myös muilla opilaitoksilla on opintotukiasioiden hoitamiseen liittyviä tehtäviä. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2009	2011	2013 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	362,7	352,5	371,7
— toinen aste	136,6	135,1	141,3
Asumislisä	266,7	267,2	285
Koulumatkatuki	37,5	41,9	49,5
Ateriatuki	24,5	27,1	30,8
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	189 513	187 865	188 000
— toinen aste	142 420	140 812	139 000
Asumislisä			
— korkea-aste	153 979	154 062	160 000
— toinen aste	64 609	66 495	66 500
Koulumatkatuki	65 793	67 142	69 000
Valtiontakauksen saajat			
Korkea-aste	90 793	171 052	171 000
Toinen aste	37 158	40 923	41 000

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2011 lopussa 1 440,8 milj. euroa, josta ns. vanhojen opintolainojen osuus oli 6,02 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden lopussa 300 386 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 4 200 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 6 900 euroa ja ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneella 8 400 euroa.

Määrärahan mitoitusperusteet

	2009	2011	2013 arvio
Keskimääräinen opintotuki			
Opintoraha, €kk			
— korkea-aste	286	286	287
— toinen aste	152	154	156
Asumislisä, €kk	190	192	194
Koulumatkatuki, €kk	137	160	166

Vuonna 2013 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 254 900, joista korkeakouluopiskelijoita 151 600 ja muita opiskelijoita 103 300. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 167 000. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan noin 33 800 opiskelijaa.

Opintotukilain mukaisen opintorahan kuukausittaiset enimmäismäärät (€kk)**Korkeakouluopiskelijat**

— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	55
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	122
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	145
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	298

Muissa oppilaitoksissa opiskelevat

— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	38
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	80
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	100
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	246

Opintotuen asumislisän määrä on 80 prosenttia määritellystä asumismenosta. Asumislisää myönnettäessä asumismenoja ei oteta huomioon 252 euron ylittävältä osalta. Ulkomailla opiskelevan asumislisän määrä on enintään 210 euroa kuukaudessa.

Opintotuen ja koulumatkatuen myöntämisperusteita selkeytetään, mihin liittyen hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen opintotukilain ja lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkasta annetun lain muuttamisesta 1.8.2013 lukien.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (346/2011) eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädettyjä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2013 lukien.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

	2009	2011	2013 arvio
Lukio	32 057 (30 %)	30 393 (28 %)	29 000 (27 %)
Ammatillinen koulutus ¹⁾	109 003 (63 %)	109 585 (62 %)	107 000 (62 %)
Ammattikorkeakoulu	93 336 (72 %)	91 289 (70 %)	90 000 (70 %)
Yliopisto	92 188 (64 %)	91 409 (61 %)	90 000 (61 %)

¹⁾ Uusi määritelmä: tuen saajien osuus oppilaitosmuotoisen ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen opiskelijoista

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 703 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotukiasioissa. Vuonna 2013 arvioidaan valituksia tulevan vireille noin 3 000. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 5,5 kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-2
Palkkausten tarkistukset	22
Yhteensä	20

2013 talousarvio	703 000
2012 II lisätalousarvio	13 000
2012 talousarvio	683 000
2011 tilinpäätös	693 000

52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 30 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Takausvastuusuuritukset	19 000 000
Maksuvapautukset	5 000 000
Tileistä poistot	5 000 000
Korkoavustukset	1 200 000
Yhteensä	30 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Takausvastuumenojen pieneneminen	-6 000
Korkoavustuksen käytön muutos	-1 000
Maksuvapautusten määrän kasvu	1 000
Tileistä poistojen kasvu	1 000
Yhteensä	-5 000

2013 talousarvio	30 200 000
2012 talousarvio	35 200 000
2011 tilinpäätös	33 094 392

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 798 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisen opintorahojen ja opintotuen asumislisän maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	371 670 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	141 330 000
Asumislisä	285 000 000
Yhteensä	798 000 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintorahan ja asumislisän saajamäärän väheneminen	-20 505
Yhteensä	-20 505

2013 talousarvio	798 000 000
2012 talousarvio	818 505 000
2011 tilinpäätös	754 804 080

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 32 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskeljaravintoloille alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin korkeakoulujen ammatillisiin täydennyskoulutusohjelmiin, erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka ammatilliseen kelpoisuuteen tai virkakelpoisuuteen tähtääviin lisäopintoihin osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 1,94 eurolla aterialle kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskeljaravintolan pitäjälle enintään 1 euroa, kuitenkin enintään opiskeljaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista aterialle kohden, josta maksetaan ateriatukea.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	30 440 000
Opiskeljaravintoloiden ylimääräinen avustus	1 760 000
Yhteensä	32 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ateriatuen korottaminen 0,10 eurolla 1.1.2013	1 450
Yhteensä	1 450

2013 talousarvio	32 200 000
2012 talousarvio	30 750 000
2011 tilinpäätös	27 129 196

58. Avustus vuokratilustusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 549 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle korkeakouluopiskelijoiden terveydenhoitoa varten tarvittavien tilojen vuokratilustusten korvaamiseen

2) avustuksen maksamiseen opiskelija-asuntotarkoitukseen luovutettujen valtion maa-alueiden vuokratustannusten korvaamiseen silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen edellyttäen, että asianomainen kunta tukee opiskelija-asumista vastaavalla määrällä.

Selvitysosa: Vuokrat on hinnoiteltu siten, että ne sisältävät arvonlisäveron määrän, jonka yliopistot joutuvat maksamaan Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle jälleenvuokraamistaan tiloista.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö	3 947 000
Opiskelija-asuntoyhteisöt	1 602 000
Yhteensä	5 549 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuokratustannusten nousu	305
Yhteensä	305

2013 talousarvio	5 549 000
2012 II lisätalousarvio	234 000
2012 talousarvio	5 244 000
2011 tilinpäätös	5 244 000

59. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 49 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

Selvitysosa: Luvun perusteluihin viitaten koulumatkatuen myöntämisperusteita selkeytetään 1.8.2013 lukien luopumalla työssäoppimisen perusteella saatavan ansiotulon huomioon ottamisesta tukea myönnettäessä ja yhdenmukaistamalla tukiajan määrittely opintotuen kanssa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Matkalippujen hinnan nousu ja taksa-asetuksen tarkistus 1.8.2013	2 500
Työssäoppimisen perusteella saatavan ansiotulon huomioon ottamisesta luopuminen	100
Tukiajan määrittelyn yhdenmukaistaminen opintotuen kanssa	-150
Yhteensä	2 450

2013 talousarvio	49 450 000
2012 talousarvio	47 000 000
2011 tilinpäätös	41 905 502

80. Taide ja kulttuuri

Selvitysosa: Kulttuuripolitiikan tavoitteena on vahvistaa kansallisessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä kulttuurin perustaa, parantaa luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä, lisätä kansalaisten kulttuuriosallistumisen mahdollisuuksia sekä tukea kulttuurin taloutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa näitä tavoitteita taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeuspolitiikan sekä audiovisuaalisen politiikan keinoin. Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävä on huolehtia erityisesti kulttuurin toimialan lainsäädännöstä, hallintorakenteesta ja -käytännöistä, rahoituksesta, strategisesta ohjauksesta ja muista yleisistä toiminnan edellytyksistä. Valtion ohella kuntien rooli kulttuuripolitiikan toteuttamisessa on merkittävä. Myös kotitaloudet ohjaavat valinnoillaan kulttuuripolitiikkaa; ne sijoittavat kulttuuriin ja joukkoviestintään yli kuusinkertaisesti valtion ja kuntien yhteenlaskettuun kulttuuritukeen verrattuna.

Kulttuuripolitiikan keinoin edistetään myös eri hallinnonaloja läpäisevien kehittämistehtävien, kuten kestävän kehityksen, perus- ja ihmisoikeuksien, maahanmuuttajien kaksisuuntaisen kotoutumisen, arkkitehtuuri- ja muotoilupolitiikan, luovuus -, elinkeino- ja innovaatiopolitiikan, alueiden kehittämispolitiikan, lapsi- ja nuorisopolitiikan sekä terveys- ja hyvinvointipolitiikan toimeenpanoa sekä huolehditaan kaikkien väestöryhmien kulttuuristen oikeuksien toteutumisesta.

Taiteen ja kulttuurin perustan vahvistamisen haasteita ovat taidehallinnon rakenteelliset uudistukset, taiteen ja kulttuurin rahoituksen turvaaminen ja rahoitusjärjestelmien kehittäminen. Taidelaitosten toiminnan kehittämiseksi lisätään teattereiden, orkestereiden ja museoiden valtionosuusjärjestelmään kannustavuutta. Huolehditaan monikulttuurisen yhteiskunnan aiheuttamista kehittämistarpeista taiteen ja kulttuurin toimialoilla sekä turvallisen mediaympäristön kehittämisestä. Kulttuuripolitiikan tietoperustaa ja sektoritutkimusta vahvistetaan.

Luovan työn tekijöiden toimintaedellytysten vahvistamiseksi kiinnitetään huomiota taiteilijoiden työskentelyedellytyksiin ja toimeentuloedellytysten monipuolistamiseen, esittävän taiteen vapaiden ammattilaisryhmien asemaan sekä taiteen laatukehityksen edistämiseen.

Kansalaisten kulttuuriosallistumisen tavoitealueella haasteena on vahvistaa eri väestöryhmien osallisuutta kulttuuriin, turvata kirjasto-, kulttuuri- ja tietopalvelujen tasavertainen saatavuus ja saavutettavuus maan eri osissa sekä kulttuuriperintöaineistojen digitaalinen saatavuus ja säilyttäminen. Kulttuuripalvelujen tuottamiseen tarvitaan uusia malleja ja tapoja. Tekijänoikeusratkaisuilla tuetaan opetusta ja tutkimusta sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden toimintaa.

Kulttuurin ja luovan talouden haasteita ovat taiteen ja kulttuurin sekä audiovisuaalisen alan kotimarkkinoiden ja kulttuuriviennin vahvistaminen, kulttuurin ja matkailun toimialojen yhteistyön lisääminen, kulttuurin kansainvälisten suur tapahtumien tukijärjestelyt sekä audiovisuaalisen ja muiden kulttuuri- ja taidealojen tuotekehitysrahoituksen ja yrittäjyyden edellytysten, kuten osaamisen, tuote- ja palvelukehityksen parantaminen sekä tekijänoikeusjärjestelmän kehittäminen.

Kulttuuripolitiikan tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet vuonna 2013 ovat:

Kulttuuripolitiikan tavoitteet

Keskeisimmät toimenpiteet

Kulttuurin perustan vahvistaminen:

Toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategian 2020 ja kulttuurin tulevaisuutta koskevan valtioneuvoston selonteon linjauksia.

Käynnistetään Taiteen edistämiskeskuksen toiminta.

Edistetään medialukutaitoa, media- ja elokuvakasvatusta ja yleisten kirjastojen mediakasvatustyötä. Valmistellaan Kansallisen audiovisuaalisen arkiston ja Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen yhdistymistä. Käynnistetään audiovisuaalisen alan tilastoinnin ja tiedonkeruun parantamista koskeva hanke.

Parannetaan digitaalisten kulttuuriperintö- ja kirjastoaineistojen saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä osana kansallista digitaalista kirjastoa. Toteutetaan Kirjastopolitiikka 2015 -ohjelmaa ja edistetään yleisten kirjastojen laatusuosituksen käyttöönottoa. Valmistellaan kirjastolainsäädännön ajantasaistamista. Käynnistetään Venäjän ja Itä-Euroopan kulttuurisäätiön toiminta.

Valmistellaan Valtion taidemuseon säätiöittämistä. Tuetaan taiteen ja kulttuurin aluetoimijoita sekä viranomais- ja muiden toimijoiden yhteistyötä.

Vahvistetaan kulttuurin ja luovan talouden asemaa pohjoismaisessa ja Venäjä-yhteistyössä sekä kehitetään pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuutta.

Vahvistetaan taiteilijoiden, kulttuurialan toimijoiden ja teosten kansainvälistä liikkuvuutta sekä edistetään toimijoiden kansainvälistä verkostoitumista. Osallistutaan kulttuuriympäristöstrategian laatimiseen ja toimeenpanoon. Käynnistetään maailmanperintöstrategian laatiminen. Vahvistetaan kulttuuripoliittista sektoritutkimusta.

Luovan työn tekijöiden toimintaedellytysten parantaminen:

Selvitetään taiteilijoiden työskentely- ja toimeentuloedellytyksien sekä eläketurvan parantamista.

Kehitetään taiteen ja kulttuurin tukirakenteita ottaen huomioon vapaan ammattilaiskentän tarpeet. Edistetään julkisen rakentamisen ns. prosentti taiteeseen -periaatetta.

Audiovisuaalisen kulttuurin poliittisten linjausten mukaisesti julkista tukijärjestelmää vahvistetaan. Jatketaan DigiDemo-tukiohjelman kehittämistoimia.

Kulttuuripolitiikan tavoitteet

Kaikkien väestö- ja kansalaisryhmien kulttuuriosallistumisen edellytysten lisääminen:

Kulttuurin ja luovan talouden edistäminen:

Keskeisimmät toimenpiteet

Jatketaan museoiden, orkestereiden ja teattereiden valtionosuusjärjestelmän kannustavuuden kehittämistä.

Tuetaan kulttuuritilojen työllisyyttä lisääviä peruskorjaushankkeita ja muusta käytöstä vapautuvan rakennuskannan muuntamista kulttuurikäyttöön.

Tuetaan kuntien kulttuuritoiminnan palvelurakenteen uudistamista.

Parannetaan kulttuuripalveluiden tasa-arvoista saatavuutta, saavutettavuutta ja moninaisuutta ottaen huomioon eri ikä- ja väestöryhmien tarpeet.

Kehitetään kirjasto- ja tietopalveluja väestön kunnallisina perus- ja lähipalveluina.

Tuetaan toimintaa terveyden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi taiteen ja kulttuurin keinoin. Saatetaan loppuun elokuvateattereiden esitystekniikan digitalisointihanke ja käynnistetään tarvittavat jatkotoimet.

Tuetaan kulttuuriyrittäjyyttä ja luovien alojen työpaikkojen syntymistä sekä vahvistetaan luovien alojen elinkeinotoiminnan ja kulttuurin matkailullisen tuoteistamisen mahdollisuuksia.

Luova talous työssä -hankkeessa kehitetään taide- ja kulttuurilähtöisiä toimintamalleja ja palvelutuotteita. Selvitetään mahdollisuus perustaa luovan talouden kehittäjä-toimija ja ministeriöiden välinen luovan talouden koordinaatioelin. Kulttuurivientiä ja luovien alojen markkinointiosaamista edistetään. Selkiytetään tekijänoikeuslakia ja toimeenpannaan teollis- ja tekijänoikeuksien strategiaa (IPR-strategia).

Edistetään laillista online-tarjontaa ja vähennetään laitonta verkkojakelua. Selvitetään mahdollisuudet elokuva- ja muiden av-tuotantojen rahoituspohjan laajentamiseen sekä kannustinjärjestelmän toteuttamiseen.

Edistetään kulttuurin kansainvälisten suurtapahtumien saamista Suomeen ja uudistetaan kulttuuritapahtumien tukijärjestelmää.

Taiteen ja kulttuurin rahoitus veikkausvoittovaroista ja muista talousarvion määrärahoista

	Veikkausvoittovarot	Yleiset budjettivarat	Yhteensä
Taiteenalojen edistäminen	50 546 000	38 152 000	88 698 000
Kansalliset taidelaitokset	93 404 000	88 088 000	181 492 000
Kirjastotoimi	5 054 000	15 948 000	21 002 000
Museot ja kulttuuriperintö	30 116 000	51 983 000	82 099 000
Alueellinen taiteen edistäminen	23 267 000	106 000	23 373 000
Kulttuuripolitiikan kehittäminen ¹⁾	11 230 000	1 039 000	12 269 000
Taiteen ja kulttuurin kv-toimintoihin	9 051 000	6 153 000	15 204 000
Kulttuuri digitaalisessa ympäristössä	2 153 000	7 511 000	9 664 000
Yhteensä	224 821 000	208 980 000	433 801 000

¹⁾ Sisältää veikkausvoittovaroissa opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi kohdan sekä kulttuurin suurtapahtumien rahoituksen.

01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot
(siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 919 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) taiteilijaprofessoreiden viroista aiheutuviin palkausmenoihin

2) enintään 10 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen.

Määrärahasta myönnettävät apurahat ja avustukset budjetoidaan maksuperusteisina.

Selvitysosa: Käynnistetään Taiteen edistämiskeskuksen toiminta hallitusohjelman mukaisesti. Toiminnallaan keskus kehittää suomalaisen taiteen laatua, monimuotoisuutta, kansainvälistä tasoa ja uudistumista sekä lisää taiteen ja kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta. Taiteen edistämiskeskuksen työ edistää hyvinvointia, kulttuuria ja sen moninaisuutta. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa taiteen ja kulttuurin asemaa ja arvostusta yhteiskuntaa uudistavana monimuotoisena voimavarana ja merkitysten luojana.

Tavoitteen saavuttamiseksi Taiteen edistämiskeskus edistää taidetta ja kulttuuria kansallisesti ja kansainvälisesti toteuttamalla kehittämishankkeita, nimittämällä läänintaiteilijoita, myöntämällä rahoitusta ja tukea yhteisöille. Taiteen edistämiskeskus edistää myös taiteilijoiden kansallisia ja kansainvälisiä työskentelyedellytyksiä tukemalla taiteilijoiden verkottumista, residenssitoimintaa

ja toteuttamalla kehittämishankkeita. Virasto osallistuu myös taiteilijoiden toimeentulomahdollisuuksien edistämiseen toimimalla asiantuntijana. Virasto vastaa yhteydessään olevien itsenäistä päätöksentekovaltaa käyttävien luottamuselinten kuten valtion taidetoimikuntien, alueellisten taidetoimikuntien ja erillislautakuntien sekä taideneuvoston hallinnosta ja niille kuuluvien asioiden valmistelusta, päätösten esittelystä ja toimeenpanosta.

Henkilöstön hyvinvointia ja organisaation osaamista edistetään henkilöstösuunnittelulla ja koulutuksella sekä työhyvinvointihankkeita toteuttamalla.

Taidetoimikuntien tehtävänä on myöntää taiteilija-apurahoja, toimia oman toimialansa asiantuntijana ja osallistua viraston strategioiden laadintaan. Rahoitus on määräraikaista ja perustuu taiteellisen laadun vertaisarviointiin ja laajaan taidepoliittiseen asiantuntemukseen. Apurahapolitiikassa otetaan huomioon hakijakunnan sukupuoli-, ikä-, kieli- ja asuinpaikkarakenne ja erityisesti nuorten taiteilijoiden asema apurahan hakijoina ja saajina.

Taideneuvoston tehtävänä on päättää valtion taidetoimikuntien määrästä, niiden tarkemmista nimistä ja toimialoista. Taideneuvosto myös nimeää jäsenet valtion taidetoimikuntiin ja alueellisiin taidetoimikuntiin ja esittää taiteen akateemikon arvonimeä. Taideneuvosto voi tukea kokeilu- ja kehittämishankkeita.

Kulttuuripoliittisista syistä hintatuella katetaan noin 33 % maksullisen toiminnan erillismenoista.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2013 tavoite
Taiteen edistämiskeskus ja alueyksiköt	
Yhteisöjen valtionavustushakemukset	2 300
— myönteiset päätökset	990
Lausunnot valtionavustushakemuksista opetus- ja kulttuuriministeriölle	850
Hankkeet	200
Kansainväliset residenssit	5
Julkaisut ja vaikuttavuuden arvioinnit	4
Lausunnot, kannanotot ja aloitteet	50
Valtakunnalliset vertaisarviointiryhmät ja erillislautakunnat	
Apurahahakemukset	8 200
— myönteiset päätökset	1 700
Alueelliset vertaisarviointiryhmät	
Apurahahakemukset	2 800
— myönteiset päätökset	600
Henkisten voimavarojen hallinta	
Henkilötyövuodet	59

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	5 142	4 840	4 939
Bruttotulot	86	20	20
Nettomenot	5 056	4 820	4 919
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	372		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	429		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-26
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-12
Palkkausten tarkistukset	137
Yhteensä	99

Momentin nimike on muutettu.

2013 talousarvio	4 919 000
2012 II lisätalousarvio	73 000
2012 talousarvio	4 820 000
2011 tilinpäätös	5 113 000

02. Valtion taidemuseon toimintamenot
(siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 469 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) siviilipalvelusmiehistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin
- 3) enintään 2 600 000 euroa näyttelytoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen
- 4) Valtion taidemuseon toimintaa jatkamaan perustettavan julkisoikeudellisen yhteisön käyttöpääomaan.

Selvitysosa: Valtion taidemuseo on kulttuurilaitos, joka rakentaa kansallista taidekokoelmaa, tekee monipuolisia näyttelyitä ja saattaa taiteen yleisön ulottuville. Maan keskustaidemuseona se vastaa kuvataiteen tietoineistoista ja osallistuu taidemuseoalan kehittämiseen.

Kulttuuriperinnön hoidon vaikuttavuustavoitteena on visuaalisen kulttuuriperinnön kartuttaminen tuleville su-

kupolville. Taidekokoelmien kartuttamisen tavoitteet ovat lähes yksinomaan laadullisia ottaen samalla huomioon sisällölliset painotukset.

Näyttely- ja ohjelmistotuotannon sekä muun yleisölle suunnatun toiminnan tavoitteena on pitää kulttuuriperintö elävänä vahvistamalla Valtion taidemuseon eri yksiköiden roolia monipuolisten ja korkealaatuisten kulttuuripalvelujen tarjoajana. Näyttely- ja ohjelmistotoiminnan tarjonta pyritään pitämään monipuolisena samalla kun kävijätutkimuksin seurataan asiakkaiden tyytyväisyyttä ja pyritään vastaamaan sen toiveisiin. Yleisölähtöisyyteen, jolla tarkoitetaan ajankohtaisuutta näyttelytarjonnassa, kiinnitetään erityistä huomiota. Maksullisen toiminnan taloudellisena tavoitteena on, että tulot kattavat kokonaiskustannuksista 14 % ja erilliskustannuksista 47 %.

Taidemuseoalan sekä tutkimus- ja muun yhteistyön kehittämisen tulosalueella jatketaan koko taidemuseokenttää koskevia kehityshankkeita yhdessä maan muiden taidemuseoiden kanssa sekä tuotetaan tutkimusta yleisölähtöisen museotyön tueksi.

Valtion taidemuseon hallintomallin uudistus toteutetaan yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Kulttuuripoliittisista syistä hintatuella katetaan noin 50 % maksullisen toiminnan erillismenoista.

Kulttuurialan luonteesta johtuen tulostavoitteet eivät ole jatkuvasti kasvavia. Numeeristen tunnuslukujen rinnalla on huomioitava pitkän tähtäimen vaikuttavuus, joka otetaan huomioon mm. näyttelyiden sisällöllisissä valinnoissa ja tavoitteiden asetteluissa. Suoritteiden määriä vertailtaessa on otettava huomioon niiden vaihtelevat laajuudet.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 tavoite
Vaikuttavuus, tuotokset ja laadunhallinta			
Asiakastytyväisyys (asiakaspalvelu), %	92	89	92
Kokoelma- ja erikoisnäyttelyt, kpl	25	17	11
Tutkimus- ja näyttelyjulkaisut, kpl	8	10	9
Konservoidut teokset	726	892	600
Toiminnallinen tehokkuus			
Näyttelytoiminnan kävijämäärä			
— kokonaiskävijämäärä	423 224	387 000	404 000
— maksavien kävijöiden osuus, %	60	56	46
Näyttelykäynnin keskitulo	5,8	4,9	4,4
Näyttelykäynnin keskihinta	6,2	5,5	3,1
Näyttelyjulkaisujen myydyt määrät/painokset, %	13	45	60
Hallinnollisten palvelujen osuus kokonaiskustannuksista, %	16	16	16
Maksullinen toiminta (kustannusvastaavuus)			
— tulot/kokonaiskustannukset, %	21	19	14
— tulot/erilliskustannukset, %	57	55	47
— hintatuki/erilliskustannukset, %	40	27	50
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	229	228	228

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	23 864	23 274	22 336
Bruttotulot	4 005	4 053	2 867
Nettomenot	19 858	19 221	19 469
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 694		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	910		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosästäö (HO)	-88	Tuottavuustoimet	-90
Palkkausten tarkistukset	326	Yhteensä	248
Siirto momentille 29.80.04 (museoalan kehittämistoiminta, 2 htv)	-90	Tarkoitus on, että tilivirastoina toimineen Valtion taidemuseon vuodelta 2013 varainhoitovuodelle 2014 siirtyvät määrärahat kohdennetaan taidemuseon toimintaa jatkavan julkisoikeudellisen yhteisön käyttöpääomaan.	
Muu muutos	-10	2013 talousarvio	19 469 000
Vuokrien indeksitarkistukset	200	2012 II lisätalousarvio	221 000
		2012 talousarvio	19 221 000
		2011 tilinpäätös	19 075 000

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 644 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon otetun ja kansallisesti merkittävän Suomenlinnan rakennuskulttuurimistomerkin restauroinnista, ylläpidosta ja käyttämisestä sekä kohteen perusinformaation tuottamisesta ja jakamisesta yleisölle.

Tavoitteena on vahvistaa Suomenlinnan maailmanperintökohteen esimerkillistä hoitoa, ylläpitoa ja esittelyä siten, että linnoitusalue säilyy elinvoimaisena ja vetovoimaisena. Restauroinnin, ylläpidon ja alueen saavutettavuuden parantamisen perusteina ovat kiinteistövarallisuuden arvon säilyttäminen ja käytettävyyden turvaaminen siten, että tiloja voidaan vuokrata asumis- ja muuhun käyttöön sekä muuta varallisuutta asettaa alueen luonteeseen sopivan kulttuurimatkailun käyttöön. Hyvän julki-

suuskuvan säilyttämiseksi alueella voidaan järjestää maailmanperintökohteen arvolle sopivia kulttuuritapahtumia.

Vuonna 2013 restaurointi- ja kunnossapitotöiden tavoitteen toteutumiseksi jatketaan kunnostusohjelman (2013—2017) mukaisesti linnoituslaitteiden ja kiinteistöjen ylläpito- ja perusparannustöitä sekä Suomenlinnan avovankilan perusparannus- ja laajennustöitä. Kunnostuksessa hyödynnetään saarella sijaitsevan avovankilan työvoimaa. Töissä käytetään myös ulkopuolisia urakoitsijoita. Valmistaudutaan Lonnan saaren osittaiseen käyttöön ottoon. Osallistutaan hallitusohjelman mukaiseen maailmanperintöstrategian laatimiseen.

Maailmanperintökohteen tunnetuksi tekemisessä noudatetaan Unescon edellyttämän hallinta- ja hoitosuunnitelman mukaisia toimia. Korostetaan talvikausien kävijämäärien kehittämistä ja suuren yleisön tietämyksen lisääntymistä, minkä toteutumista arvioidaan Suomenlinnan yleisö- ja palvelututkimuksissa. Yhteisön elinvoimaisuuden säilyttämiseksi tavoitteena on tukea monipuolista asukasrakennetta ja säilyttää alueella riittävät palvelut.

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
Tuloksellisuuden tunnusluvut			
Tuotokset ja laadunhallinta			
Matkailijamäärät sesongin ulkopuolisina kuukausina (loka—huhtikuu)	165 200	183 800	180 000
Toiminnallinen tehokkuus			
Hoitokunnan kokous- ja juhlatilojen käyttöaste, %	26	28	30
Linnoitusmuureista parhaassa kuntoluokassa koko linnoitusmuurimäärästä (52 800 m ²), %	46	47	48
Vuokratuotot, kasvu %	5,0	1,56	1
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	88	90,4	91

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	7 827	7 551	7 582
Bruttotulot	4 889	4 700	4 938
Nettomenot	2 938	2 851	2 644
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	753		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	498		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-20
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-7
Palkkausten tarkistukset	98
Muu muutos	2
Kertameno	-100
Tuottavuustoimet	-180
Yhteensä	-207

2013 talousarvio	2 644 000
2012 II lisätalousarvio	54 000
2012 talousarvio	2 851 000
2011 tilinpäätös	2 683 000

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 728 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Momentille voidaan nettouttaa Museoviraston hallussa olevien maa-alueiden puunmyynnistä saatavat tulot.

Selvitysosa:**Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Kansallismuseon toimintamenot	9 556 000
Museoviraston muut toimintamenot	13 172 000
Yhteensä	22 728 000

Museovirasto vastaa kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyvistä viranomaistehtävistä kansallisella tasolla. Se johtaa ja kehittää maan yleistä museotoimintaa, suojelee ja hoitaa kulttuuriperintöä ja kulttuuriympäristöä sekä tuottaa ja välittää alaa koskevaa tutkimustietoa. Museoalaa kehitetään valtakunnallisesti yhteistyössä museoalan kanssa. Museoalan yleiseen kehittämiseen liittyviä tehtäviä keskitetään Valtion taidemuseosta Museovirastoon. Museovirasto osallistuu aktiivisesti alan kansainväliseen viranomais-, sidosryhmä- ja hankeyhteistyöhön.

Vuonna 2013 jatketaan Museoviraston toimintojen sopeuttamista väheneviin resursseihin siten, että painotetaan keskeisten strategisten tavoitteiden saavuttamista. Uusi organisaatio pyritään vakiinnuttamaan. Museovi-

raston toiminnassa korostetaan asiakaslähtöisyyttä, palvelukykyä sekä fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta. Kulttuuriperintökasvatuksella vahvistetaan kansalaisten osallisuutta kulttuuriperintöön. Kulttuuriperintön digitaalista saatavuutta parannetaan ja arkisto-, kirjasto- ja kokoelmapalveluita kehitetään edelleen. Museoviraston kiinteistöjen hallinnan osalta varaudutaan mahdollisiin uudelleenjärjestelyihin.

Kulttuuriympäristöä vaalitaan kiinteiden muinaisjäännostien, rakennetun ympäristön ja kulttuurimaiseman suojelun keinoin sekä panostamalla Museoviraston hallinnassa olevien linnojen, museokiinteistöjen ja muinaisjäännostien restaurointiin, hoitoon ja esittelyyn. Osallistutaan kulttuuriympäristöstrategian laatimiseen ja toimeenpanoon. Toiminnassa keskitytään ohjelmallisen suojelupolitiikan, ohjausmenetelmien, opas- ja ohjeaineistojen sekä kulttuuriympäristön tilan seurannan kehittämiseen sekä inventointien tietojärjestelmien toteuttamiseen. Valtakunnallisesti merkittäviä kohteita sekä yhteistyötä valtion kiinteistöyksiköiden kanssa priorisoidaan. Arkeologien kenttätöiden uudelleenorganisointia seurataan. Suomen kansallismuseo edistää suomalaisten aineellisen kulttuuriperinnön säilymistä ja vahvistaa sen merkitystä yhteiskunnassa. Kansallismuseo kartuttaa kokoelmiaan yhteistyössä valtakunnallisten erikoismuseoiden ja maakuntamuseoiden kanssa. Näyttely- ja muu yleisötoiminta sekä tietoverkoissa olevat kokoelmatiedot ja opetusaineistot lisäävät kulttuurihistoriallisesti merkittävän esineistön tuntemusta ja kiinnostusta sen säilyttämistä kohtaan. Painopisteenä on varsinkin lähimenneisyyden ja nykyajan aineellisen kulttuuriperinnön ja siihen liittyvä tiedon tallentaminen. Kansallinen kokoelmatyö vakiinnutetaan osaksi Kansallismuseon toimintaa.

Kansallismuseon palvelukykyä ja vaikuttavuutta parannetaan ottamalla käyttöön maanalaiset vastaanotto- ja huoltotilat. Vaihtuvien näyttelyiden tilan suunnittelu käynnistetään osana valmistautumista itsenäisyyden juhluuteen. Kulttuurien museo muuttaa vuonna 2013 Kansallismuseon yhteyteen. Kansallismuseon muiden museoiden toimintaa ja avoinnapitoa tarkastellaan osana Museoviraston toimintojen sopeuttamistoimenpiteitä. Toiminnan tuottavuutta parannetaan kehittämällä museo-kauppatoimintaa ja tehostamalla tilavuokrausta.

Henkilöstön hyvinvointia ja organisaation osaamista ja tuottavuutta edistetään henkilöstösuunnittelulla ja koulutuksella, ottamalla käyttöön sähköisiä toiminnan tuen järjestelmiä, palkkausjärjestelmää kehittämällä sekä työhyvinvointihankkeita toteuttamalla.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta			
Käynnit Museoviraston verkkosivuilla	3 166 698	3 546 608	4 500 000
Lausuntojen käsittelyaika, pv	35	36	45
Museoiden kävijämäärä			
— kokonaiskävijämäärä	323 322	414 790	380 000
— maksavien kävijöiden osuus, %	46	40	45
— alle 18-vuotiaiden osuus kävijöistä, %	24	19	15
Linnojen kävijämäärä			
— kokonaiskävijämäärä	168 707	162 792	170 000
— maksavien kävijöiden osuus, %	89	88	85
Tutkimus- ja näyttelyjulkaisut, kpl	7	4	7
Esinetietojen digitointiaste, %	30	40	45
Toiminnallinen tehokkuus			
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	3,2	2,4	2,8
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	2,4	2,2	2,4
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet (htv)	385	361	320

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	25 059	23 138	25 928
Bruttotulot	4 691	3 200	3 200
Nettomenot	20 369	19 938	22 728
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 233		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	938		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-135	Määräaikaisen lisäyksen päätyminen	-50
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-57	Vuoden 2012 tasokorotuksen poisto	-500
Tasomuutos	3	Toiminnan turvaaminen	2 000
Palkkausten tarkistukset	599	Uusien toimitilojen vuokran lisäys	125
Tuottavuustoimet	-135	Muuttokustannukset	150
Kansallismuseon maanalaisten huoltotilojen vuokran lisäys	700	Yhteensä	2 790
Museoalan kehittämistoiminnan siirto momentilta 29.80.02 (2 htv)	90	2013 talousarvio	22 728 000
		2012 II lisätalousarvio	334 000
		2012 I lisätalousarvio	800 000
		2012 talousarvio	19 938 000
		2011 tilinpäätös	20 074 000

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot
(siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 385 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kalusto- ja laitehankintoihin
- 2) enintään 4 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Näkövammaisten kirjasto Celia on asiantuntija saavutettavien kirjastopalveluiden tarjoajana ja saavutettavien aineistojen tuottajana (äänikirjat, yhdistelmäkirjat, pistekirjat, e-kirjat, koskettelukirjat, kohokuvat). Sen toiminnan tavoitteena on näkövammaisten ja muiden lukemisesteisten henkilöiden tasa-arvo kirjallisuuden ja tiedon saannissa.

Oppikirjapalvelujen tulosalueella kirjasto tuottaa lähes kokonaan näkövammaisten ja muiden lukemisesteisten koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden tarvitsemat oppikirjat sekä tutkintoa suorittavien korkea-asteen opis-

kelijoiden tutkintovaatimuksissa olevat kirjat, yhteensä noin 600 uutta oppikirjanimikettä. Oppikirjoja myydään maksuperustepäätöksen mukaisesti kaikkien lukemisesteisten käyttöön 9 000 kappaletta.

Kauno- ja tietokirjallisuuspalvelujen tulosalueella kirjasto tuottaa uusia kauno- ja tietokirjoja määrän (1 600 nimikettä), joka vastaa noin 33 % Suomessa vuosittain julkaistavasta yleisestä kirjallisuudesta. Kirjasto välittää kirjallisuutta asiakkaiden käyttöön postitse ja tietoverkon kautta. Potentiaalisen asiakaskunnan määrä on vähintään 50 000 henkilöä.

Keskeisenä tavoitteena vuonna 2013 on palvelun vaikuttavuuden lisääminen uusia asiakkaita tavoittamalla ja tarjoamalla Celian digitaalinen kokoelma ja verkkopalvelut muiden palvelukanavien, kuten kirjastojen, käyttöön. eKirjaston rakentaminen ja verkkojakelun laajentaminen jatkuvat. Kansainvälisen Daisy/Epub -formaatin käyttöä edistetään saavutettavassa muodossa olevan kirjallisuuden lisäämiseksi Suomessa.

	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
Tuloksellisuuden tunnusluvut			
Vaikuttavuus, tuotokset ja laadunhallinta			
— kirjatuotanto/kpl	2 277	2 057	2 200
— lainojen määrä	978 161	985 072	1 100 000
— oppikirjatoimitukset/kpl	9 937	11 369	13 500
— asiakkaiden määrä	14 188	15 759	18 000
— asiakastytyväisyys (arvosana 1—5)	4,35	4,31	4,1
Toiminnallinen tehokkuus			
— kirjalainan keskihinta/euroa	5,60	4,35	5,0
— oppikirjatoimituksen keskihinta/euroa	179	153	165
Henkisten voimavarojen hallinta			
— Henkilötyövuodet	56	51	52

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	6 179	6 567	6 550
Bruttotulot	237	155	165
Nettomenot	5 942	6 412	6 385
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 298		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 080		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-27
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-16
Palkkausten tarkistukset	99
Tasomuutos	-83
Yhteensä	-27

2013 talousarvio	6 385 000
2012 II lisätalousarvio	52 000
2012 talousarvio	6 412 000
2011 tilinpäätös	6 724 000

06. Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintameno (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 844 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kalusto- ja laitehankintoihin
- 2) enintään 160 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Kansallisen audiovisuaalisen arkiston (KAVA) tavoitteena on toimia elokuva-, televisio- ja radiohistorian tallettamisen ja säilyttämisen sekä esittämisen keskuksena sekä museona. KAVA palvelee väestön kulttuurisia, tiedollisia ja tutkimuksellisia tarpeita sekä luovaa teollisuutta asiakas- ja tietopalvelullaan. Lisäksi KAVA turvaa audiovisuaalisen kulttuuriperinnön näkymisen esittämällä taiteellisesti, historiallisesti tai muutoin merkittäviä elokuvia ja ohjelmia sekä harjoittamalla näyttely- ja julkaisutoimintaa.

Vuonna 2013 KAVA:n kokoelmien digitointi jatkuu kattavan suunnitelman mukaisesti. KAVA osallistuu Kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymän toteu-

tukseen ja pitkäaikaissäilytysjärjestelmän suunnitteluun sekä arkistoinnin digitaalista tekniikkaa käsittelevään kansainväliseen yhteistyöhön.

Hankitaan kokoelmiin lakisääteisen talletusvelvollisuuden alaisen filmi- ja videotuotannon esityskopiot ja oheismateriaalit vuodelta 2010 sekä alkuperäismateriaalit vuonna 2008 tarkastetuista elokuvista. Lisäksi vapaaehtoisina talletuksina otetaan vastaan ulkomaisia elokuvakopioita, mutta niiden määrän arvioidaan laskevan elokuvien digitaaliseen levitykseen siirtymisen myötä. Levityksen digitalisoitumisen myötä vapaaehtoisten filmikopioiden talletusmäärän ennakoiminen vaikeutuu. Kartutetaan video- ja dvd-kokoelmaa n. 3 500 uudella tallenteella.

Tallennetaan digitaalisesti radio- ja televisio- ohjelmavirtaa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän suunnitelman mukaisesti yhteistyössä tieteen tietotekniikan keskus CSC:n kanssa. Digitaalisesti tallennettua ohjelmavirtaa kertyy n. 55 teratavua. Otetaan vastaan kotimaisten radio- ja tv-ohjelmien alkuperäislaatuista tallenteita lakisääteisinä talletuksina. Uusia radio- ja tv-arkiston katselu- ja kuuntelupisteitä avataan vapaakappalekirjastojen filiaaleissa tarpeen mukaan. Ohjelmatiedot avataan käytettäväksi julkiseen internetiin. Elokuvakulttuuria edistetään elokuvien laadukkaalla esitystoiminnalla ja mediakasvatuksella elokuvateatteri Orionissa ja Kino Tuliassa Helsingissä ja alueellisesti yhdeksällä yliopistopaikkakunnalla. Lisäksi tuetaan ja harjoitetaan elokuvatu- tutkimusta ja julkaistaan filmografista tietoa internet-osoitteessa www.elonet.fi ja muuta elokuvatietämystä omilla kotisivuilla www.kava.fi.

Kartutetaan museoesinekokoelmaa lahjoituksilla ja os- toilla. Keskitetään kokoelmien järjestylyyn ja esineistön luettelointiin. Valmistellaan Kansallisen audiovisuaalisen arkiston ja Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen yhdistymistä.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
— Kokoelmien hoito/arkistoidut elokuvat, lkm	145 998	151 612	164 000
— Elävän kuvan museo/museoesineet, lkm	15 500	16 000	17 500
— Kirjasto-, tieto-, laina- ja asiakaspalvelut, lkm	34 885	35 260	38 000
— Maksulliset palvelut/esitystoiminta, katsojamäärät	54 607	50 506	60 000
— Maksullinen arkistopalvelu/kuva- ja filmipalvelu	3 227	2 912	5 000
— Digitaalisesti talletettu ohjelmavirta teratavuun (rtva)	95	146	280
Toiminnallinen tehokkuus			
— Kokoelma- ja arkistyo yht., euroa/elok. lkm	17,82	27,76	19,10

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
— Elävän kuvan museo, euroa/esine	23,76	27,17	21,76
— Kirjasto, euroa/kirjastopalvelu	8,72	8,75	7,50
— Maksullinen palvelu: esitystoiminnan subventio	255 534	217 208	200 700
— Radio- ja tv-arkisto yht. euroa/talletettu ohjelmavirta teratavut	13 542	9 986	6 393
Henkisten voimavarojen hallinta			
— Henkilötyövuodet	68	74	71

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	7 993	7 200	7 184
Bruttotulot	404	340	340
Nettomenot	7 589	6 860	6 844
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 803		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 060		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-24
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-18
Palkkausten tarkistukset	114
Muu muutos	2
Tuottavuustoimet	-90
Yhteensä	-16

2013 talousarvio	6 844 000
2012 II lisätalousarvio	65 000
2012 talousarvio	6 860 000
2011 tilinpäätös	6 846 000

07. Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 667 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Vuosi 2013 on Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen (MEKU) toinen toimintavuosi. MEKU:n toiminnan tarkoituksena on lasten ja nuorten kehityksen ja hyvinvoinnin turvaaminen mediaympäris-

töissä. Tavoitteen saavuttamiseksi MEKU valvoo lastensuojelullisin perustein elokuvien, tallenteiden, televisio-ohjelmien sekä tietokone- ja videopelien tarjontaa ja ylläpitää yritysten käyttämää kuvaohjelmien ikärajojen luokittelujärjestelmää. MEKU toimii mediakasvatuksen kansallisena keskuksena ja toteuttaa mediakasvatukseen liittyvää tiedotusta, koulutusta ja tutkimusta. MEKU toimii EU:n Safer Internet -ohjelman kansallisena tiedotuskeskuksena.

MEKU:n tehtävänä on kouluttaa ja hyväksyä ikärajojen luokittelijat, valvoa luokittelijoiden toimintaa, ikärajojen noudattamista ja kuvaohjelmien merkintöjä sekä ottaa vastaan yleisöpalautetta. MEKU kehittää edelleen ikärajojen luokittelujärjestelmää, kuvaohjelmarekisteriä ja muita tietojärjestelmiä ja verkkopalveluita. Valmistellaan Kansallisen audiovisuaalisen arkiston ja Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen yhdistymistä.

Toimivat julkiset rekisterit ja verkkopalvelut, laaja tiedotustoiminta sekä yhteistyö media-alan toimijoiden kanssa muodostavat keskeisen osan MEKU:n toiminnan vaikuttavuudesta. Vaikuttavuutta mitataan yleisölle, kasvattajille, ikärajojen luokittelijoille, kuvaohjelmien tarjoajille ja muille yhteistyökumppaneille suunnatuilla kyselyillä, joilla selvitetään ikärajaluokittelujärjestelmän toimivuutta, tiedotustoiminnan tunnettuutta ja suhtautumista MEKU:n toimintaan.

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
Tuotokset ja laadunhallinta			
<i>Valtion elokuvatarkastamo (31.12.2011 saakka)</i>			
Tarkastetut pitkät kuvaohjelmat, kpl	709	676	
Tarkastetut lyhyet kuvaohjelmat, kpl	606	600	
Keskimääräinen tarkastajamäärä/kuvaohjelma	1,5	1,4	
Myönnetty esitysluvat, kpl	24	30	
Lausunnot viranomaisille	10	6	
Ilmoitetut kuvaohjelmat, kpl	35 766	35 196	
<i>Mediakasvatus ja kuvaohjelmakeskus (1.1.2012 alkaen)</i>			
Mediakasvatushankkeet, kpl			4
Tiedotuskampanjat, kpl			2
Tutkimukset lasten mediaympäristöstä, kpl			2
Koulutetut kuvaohjelmaluokittelijat, kpl			30
Rekisteröidyt kuvaohjelmien tarjoajat, kpl			1 600
Luokitellut ja ilmoitetut kuvaohjelmat, kpl			21 000
Hyväksytyt EU:ssa luokitellut kuvaohjelmat, kpl			1 200
Kuvaohjelman luokittelun oikaisupyynnöt, kpl			300
Valvontaan liittyvät yhteydenotot, kpl			500
Valvontaan liittyvät pistokokeet, kpl			210
Kuvaohjelmien luokittelut, kpl			300
Toiminnan tehokkuus			
Tarkastuksen keskimääräinen hinta, euroa/h	281	236	
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet	13,5	12,5	16

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2011 toteutuma	2012 varsinainen talousarvio	2013 esitys
Bruttomenot	833	1 095	1 217
Bruttotulot	376	450	550
Nettomenot	457	645	667
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	25		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	190		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö (HO)	-4
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-1
Palkkausten tarkistukset	26
Muu muutos	1
Yhteensä	22

2013 talousarvio	667 000
2012 II lisätalousarvio	14 000
2012 talousarvio	645 000
2011 tilinpäätös	621 000

(08.) Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin toimintameno (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen Venäjän ja Itä-Euroopan instituutin säätiöittämisestä.

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Instituutin toimintaa jatkavaa säätiötä sekä Espoon kaupunkia kirjaston erityistehtävän osalta on tarkoitus avustaa momentin 29.80.52 määrärahasta.

2012 II lisätalousarvio	276 000
2012 talousarvio	969 000
2011 tilinpäätös	978 000

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 142 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti sekä aiemmin myönnettyjen ylimääräisten taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeiden maksamiseen

2) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on laskettu vuoden 2013 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (2470).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvioitu toteutuma v. 2012	-584
Työeläkeindeksi (2,74 %)	493
Menosäästö (ylimääräiset sanomalehtimieseläkkeet)	-126
Uudet taiteilijaeläkkeet (51 kpl)	796
Yhteensä	579

2013 talousarvio	19 142 000
2012 talousarvio	18 563 000
2011 tilinpäätös	16 693 370

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 513 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kirjastolain (904/1998) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen

2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen ostoon ja yleisten kirjastojen erityistehtävien valtionavustusten maksamiseen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen

3) viittomakielisen kirjaston perustamiseen ja toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset keskus- ja maakuntakirjastoille	3 113 000
Kirjastojen sisältötuotantoon	336 000
Yleisten kirjastojen tietokanta ja -aineistopalvelujen tuottaminen ja avustukset muihin erityistehtäviin	914 000
Avustukset viittomakielisen kirjaston perustamiseen ja toimintaan	150 000
Yhteensä	4 513 000

Yleisten kirjastojen tavoitteena on tarjota väestölle yhtäläiset mahdollisuudet sivistyksen, tietojen ja taitojen ja kansalaisvalmiuksien hankkimiseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjaston tehtävänä on myös tarjota mahdollisuus virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen käyttöön ja opastaa käytössä.

Valtionavustuksilla tuetaan kirjasto- ja tietopalvelujen alueellisesti tasavertaista tuottamista ja kehittämistä. Ta-

voitteena on turvata palveluverkon toimivuus, kirjasto- ja tietopalvelujen laatu sekä koko väestön kattava tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus.

Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saatavuuden indikaattoreilla.

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja	2010 toteutuma	2011 toteutuma	2013 arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	339	347	350
Muu aineistohankinta, kpl/1 000 asukasta	62	65	65
Henkilötyövuodet, htv/1 000 asukasta	0,8	0,8	0,8
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	1 394	1 399	1 400
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	9,9	9,9	10
Verkkokäynnit, kpl/asukas	10,7	10,6	10,6
Lainaukset, kpl/asukas	18,1	18,2	18,3
Toimintakustannukset, euroa/asukas	56	58	60

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 29.80.50 (kertaluonteinen)	-100
Viittomakielisen kirjaston perustaminen	150
Hallituksen menosäästö päätös	-150
Yhteensä	-100

2013 talousarvio	4 513 000
2012 talousarvio	4 613 000
2011 tilinpäätös	4 471 000

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkesterien käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten teattereiden ja orkesterien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on teattereilla enintään 2 469 ja orkestereilla enintään 1 033.

Selvitysosa: Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on teattereilla 56 182 euroa ja orkestereilla 55 693 euroa henkilötyövuotta kohden.

Lakisääteisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin on lisäksi myönnetty 40 363 000 euroa momentilla 29.80.52 sisältäen valtionosuuden kustannustason tarkistuksen 2 384 000 euroa (3,0 %).

2013 talousarvio	40 420 000
2012 talousarvio	40 445 000
2011 tilinpäätös	42 109 000

32. Valtionosuudet museoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 431 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten museoiden valtionosuuksien maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on enintään 1 183.

Selvitysosa: Valtionosuuden perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 69 616 euroa.

Lakisääteisiin valtionosuuksiin on lisäksi myönnetty 19 380 000 euroa momentilla 29.80.52 sisältäen valtionosuuden kustannustason tarkistuksen 1 218 000 euroa (3,0 %).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Menosäästö	-252
Yhteensä	-252

Momentin nimike on muutettu.

2013 talousarvio	17 431 000
2012 talousarvio	17 683 000
2011 tilinpäätös	20 078 000

33. Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 106 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 44 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen sekä kuntien kulttuuritoiminnan palveluiden kehittämiseksi ja palveluiden tuo-

tantorakenteiden monipuolistamiseksi käynnistettävään kokeilutoimintaan ja sen valtakunnalliseen koordinaatioon.

Selvitysosa: Kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (728/1992) mukaisesti valtionosuuksiin myönnetään rahoitusta momentilta 28.90.30.

2013 talousarvio	106 000
2012 talousarvio	106 000
2011 tilinpäätös	106 000

34. Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten yleisten kirjastojen perustamishankkeiden valtionavustusten maksamiseen sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituk-

sesta annetun lain (635/1998) nojalla myönnettyjen yleisten kirjastojen perustamishankkeiden valtionosuuksien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena. Määrärahaa maksetaan myös jälkirahoitteisina myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten vuosieriin lain mukaan lisättävät korot.

Valtuus

Vuonna 2013 saa myöntää valtionavustusta yleisten kirjastojen perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionavustukset ovat yhteensä enintään 4 500 000 euroa. Valtionavustuksista enintään 1 000 000 euroa saa myöntää toteutusajaisena.

Selvitysosa: Myönnettävillä valtionavustuksilla arvioidaan voitavan uusia kuusi kirjastoautoa ja peruskorjata viisi pääkirjastoja sekä yksi lähikirjasto (yhteensä 5 233 m²).

Myönnettyistä valtionosuuksista ja -avustuksista aiheutuvat menot (1 000 euroa)

	2013	2014	2015	2016—	Yhteensä vuodesta 2013 lähtien
Ennen vuotta 2013 tehtyjen rahoituspäätösten vuosierät	3 800	3 200	3 200	9 200	19 400
Vuosierien korko	200	300	300	700	1 500
Vuonna 2013 tehtävät rahoituspäätökset	1 000	500	500	2 500	4 500
Vuosierien korko	-	100	100	100	300
Yhteensä	5 000	4 100	4 100	12 500	25 700

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuosierien korko	-300
Yhteensä	-300

2013 talousarvio	5 000 000
2012 talousarvio	5 300 000
2011 tilinpäätös	5 000 000

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

Selvitysosa: Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio ja kaupunki yhdessä vastaavat Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappiosta.

2013 talousarvio	252 000
2012 talousarvio	252 000
2011 tilinpäätös	230 400

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 970 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kulttuuri-instituuttien tukemiseen
- 2) ystävyyseurojen tukemiseen
- 3) rakennusuojelulain (60/1985) ja rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen
- 4) kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistämiseen ja korjaamiseen
- 5) maailmanperintösopimuksen sekä Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen mukaiseen suojelu-, tutkimus- ja valitustoimintaan
- 6) Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevan sopimuksen kansalliseen toimeenpanoon
- 7) rauhantyön edistämiseen

8) Suomen Islamilainen Neuvosto (SINE) ry:n menoihin

9) saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan

10) kulttuurin alan avustusten, apurahojen ja palkintojen maksamiseen sekä julkaisujen tukemiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kulttuuri-instituuttien tukeminen	4 700 000
Ystävyyssuhteiden kulttuuriyhteistyön tukeminen	1 400 000
Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapitoa tai parantamista varten	361 000
Maailmanperintösopimuksen sekä Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen mukaiseen suojelu-, entistämisen-, tutkimus- ja valistustoimintaan	293 000
Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevan sopimuksen kansalliseen toimeenpanoon	124 000
Rauhantöiden edistämiseen	560 000
Saamelaiskäräjille saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan, josta 10 650 euroa Utsjoen saamelaiskirkkotupien ylläpitoon	182 000
Eräiden kansalaisjärjestöjen toimintaan	121 000
Suomen Islamilainen Neuvosto (SINE) ry	53 000
Sibeliuksen kootut -teokset	76 000
Ihmisoikeusliiton toiminnan tukeminen	100 000
Yhteensä	7 970 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-1 100
Siirto momenteilta 29.01.21, 29.80.30 ja 29.80.50 (kertaluonteinen)	300
Siirto momentille 29.01.66	-16
Lehtimiespalkinnot	-30
Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevan sopimuksen kansalliseen täytäntöönpanoon	140
Yhteensä	-706

2013 talousarvio	7 970 000
2012 I lisätalousarvio	632 000
2012 talousarvio	8 676 000
2011 tilinpäätös	9 475 000

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 091 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969, muut. 1135/2010) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen
2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaisiin apurahiin ja avustuksiin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion taiteilija-apurahat (545 kpl)	10 752 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Taiteilijaprofessoriapurahat (12 kpl)	239 000
Yhteensä	14 091 000

Taiteilija-apurahan suuruus on 1.3.2012 alkaen 1 626,99 euroa/kk ja 1.4.2012 alkaen 1 649,77 euroa/kk. Em. taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahojen kokonaismäärä on 10 % edellisenä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Apurahojen tarkistus	700
Yhteensä	700

2013 talousarvio	14 091 000
2012 talousarvio	13 391 000
2011 tilinpäätös	13 018 931

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarain taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 224 821 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) taiteen ja kulttuurin edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden ja tapahtumien rahoittamiseen, taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä

valtion laitosten kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin

2) taideostosten hankkimiseen valtion ja yliopistojen kiinteistöihin sekä niiden käytössä oleviin rakennuksiin

3) vähälevikkisen laatukirjallisuuden hankkimiseen yleisiin kirjastoihin

4) Taiteen edistämiskeskuksesta annetun lain mukaisesti Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahoihin ja avustuksiin sekä enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisesti apurahoihin

5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen

6) enintään 5 054 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja muuhun kirjastoalan tukemiseen, yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjasto-toimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen, yleisten kirjastojen kansallisiin kehittämishankkeisiin ja kansainväliseen yhteistyöhön sekä yleisten kirjastojen osaamis-pohjan vahvistamiseen

7) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen teattereille ja orkestereille sekä enintään 3 990 000 euroa teatteri- ja orkesterilain (730/1992) 6 a §:n mukaisen valtionavustuksen maksamiseen

8) EU:n kulttuuriohjelmien hankkeiden kansalliseen tukemiseen ja ohjelmien yhteispisteiden toimintamenoihin, sekä valtionhallinnon kulttuurialan kansainvälisen yhteistyön menoihin

9) enintään 38 260 000 euron valtionavustuksen maksamiseen Suomen Kansallisoopperan säätiölle ja enintään 11 506 000 euron valtionavustuksen maksamiseen Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiön käyttökustannuksiin sekä yhteensä enintään 1 200 000 euroa avustusten maksamiseen Venäjän ja Itä-Euroopan kulttuurisäätiölle sekä Espoon kaupungille kirjaston erityistehtävän hoitamiseen

10) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin

11) enintään 49 henkilön palkkaamiseen Taiteen edistämiskeskuksesta määräämisiin taiteen edistämisen tehtäviin.

Kohdat 2 ja 4 budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdassa 11 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Elokuvan tuotantoon ja levytykseen	22 870 000
Elokuvateattereiden digitalisoinnin edistämiseen	1 420 000
Elokuvakulttuurin edistämiseen	2 340 000
Lasten ja nuorten elokuvakulttuurin kehittämiseen	1 354 000
Kirjallisuuden edistämiseen	2 635 000
Kuvataiteen edistämiseen	2 188 000
Näyttämötaiteen edistämiseen	3 856 000
Rakennustaiteen edistämiseen	417 000
Säveltaiteen edistämiseen	4 613 000
Muotoilun edistämiseen	904 000
Tanssitaiteen edistämiseen	1 394 000
Valokuvataiteen edistämiseen	785 000
Sirkustaiteen edistämiseen	540 000
Mediataiteen edistämiseen	216 000
Sarjakuvataiteen edistämiseen	200 000
Valtion julkisten rakennusten taidehankintoihin ja valtion taidekokoelmien hoitoon	1 080 000
Muu taiteenalojen edistäminen	2 213 000
Apurahat ja palkinnot	1 521 000
Venäjän ja Itä-Euroopan kulttuurisäätiön toimintaan ja kirjastotehtävän hoitamiseen	1 200 000
Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle	11 506 000
Suomen Kansallisoopperan Säätiölle	38 260 000
Suomen Elokuvasäätiölle	2 075 000
Rahoituslain mukaisesti valtionosuuksiin ja -avustuksiin teattereille ja orkestereille	40 363 000
Kirjastotoimen valtionavustuksiin ja kehittämistoimiin	5 054 000
Rahoituslain mukaisesti valtionosuuksiin museoille	19 380 000
Museot ja kulttuuriperintö	9 036 000
Seurantaloiden korjausavustuksiin ja valistustyöhön	1 700 000
Alueellinen taiteen edistäminen	15 673 000
Taidetoimikuntalaitoksen valtionavustuksiin ja kehittämistoimiin	7 394 000
Saamelaiskulttuurin edistäminen	200 000
Kulttuuripolitiikan kehittäminen	6 068 000
Kulttuurivienti ja kansainvälinen yhteistyö	9 051 000
Kulttuuri digitaalisessa ympäristössä	2 153 000

Kulttuurin kansainväliset suurtapahtumat	1 771 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	3 391 000
Yhteensä	224 821 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuloutusarvion muutos	2 226
Yhteensä	2 226

2013 talousarvio	224 821 000
2012 talousarvio	222 595 000
2011 tilinpäätös	220 345 595

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 19 824 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen eräiden taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tilavuokrien indeksitarkistukset	640
Vuoden 2013 indeksitarkistus	360
Yhteensä	1 000

2013 talousarvio	19 824 000
2012 talousarvio	18 824 000
2011 tilinpäätös	18 822 430

54. Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimituslainvestointeihin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 336 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Suomen Kansallisteatterin ja Svenska Teaternin peruskorjauksista aiheutuneiden lainojen lyhennyksiin ja korkojen maksuun.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallisteatterin lainanhoitokulujen korkotason muutos	-66
Yhteensä	-66

2013 talousarvio	7 336 000
2012 talousarvio	7 402 000
2011 tilinpäätös	3 095 477

55. Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansallinen digitaalinen kirjasto -ohjelman ja toimintasuunnitelman toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

2) keskeisten, priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin

3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen

4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa

5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 29.80.50 (kertaluonteinen)	-100
Menosäästö	-300
Yhteensä	-400

2013 talousarvio	2 100 000
2012 talousarvio	2 500 000
2011 tilinpäätös	2 500 000

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) toiminta- ja näyttelyvarustuksen sekä niiden suunnittelumenojen maksamiseen

2) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaikaisiin tehtäviin

3) enintään 1 000 000 euroa Museoviraston uusien toimitilojen varustamiseen ja 900 000 euroa Kansallismuseon maanalaisten tilojen varustamiseen.

Käyttösuunnitelmassa mainitut virastot voivat käyttää myös toimintamäärärahoja kalusto- ja laitehankintoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Valtion taidemuseo	300 000
Museovirasto	1 900 000
Näkövammaisten kirjasto	50 000
Yhteensä	2 250 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-575
Yhteensä	-575

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	2 100 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	1 900 000
Yhteensä		4 000 000

Määrärahaa saa käyttää myös enintään yhdeksää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaikaisiin tehtäviin, josta Suomenlinnan hoitokunnan osuus on enintään kaksi henkilötyövuotta.

Valtuus

1) Käyttösuunnitelman kohdan 1. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2013 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 600 000 euroa.

2) Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2013 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa:

2013 talousarvio	2 250 000
2012 talousarvio	2 825 000
2011 tilinpäätös	2 100 000

72. *Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtion taidemuseon taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

2013 talousarvio	739 000
2012 talousarvio	739 000
2011 tilinpäätös	939 000

75. *Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-400
Yhteensä	-400

2013 talousarvio	4 000 000
2012 II lisätalousarvio	640 000
2012 talousarvio	4 400 000
2011 tilinpäätös	3 900 000

95. *Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja lain nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen.	2013 talousarvio	150 000
	2012 talousarvio	17 000
	2011 tilinpäätös	1 942

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	133
Yhteensä	133

90. Liikuntatoimi

Selvitysosa: Liikuntatoimen tehtävänä on liikunnan edistäminen. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntatoimen yleisestä johdosta, kehittämisestä ja yhteensovittamisesta valtionhallinnossa.

Toimialaa ohjaavat liikuntalaki ja -asetus, hallitusohjelma, valtion talousarvio, opetus- ja kulttuuriministeriön strategiat ja linjaukset sekä toimialan kansainväliset yleissopimukset. EU:n liikuntapolitiikan vaikutus kansalliseen liikuntatoimeen on lisääntymässä erityisesti ammattilais- ja huippu-urheilun alalla. Liikunnan toimialan strateginen johtaminen ja ohjausjärjestelmät perustuvat tiedolla johtamisen periaatteelle sekä liikuntapoliittisten toimenpiteiden vaikutusten jatkuvalle arvioinnille.

Liikunnan edistämiseksi ja liikunnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamiseksi liikuntapolitiikan eri tavoitealueilla toteutetaan toimenpiteitä, joille on yhteistä alan tietoperustan vahvistaminen ja osaamisen kehittäminen sekä yhdenvertaisuuden, eettisyyden ja rehellisyyden toteutuminen.

Liikuntatoimen toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet ovat:

Toiminnalliset tavoitteet

Keskeisimmät toimenpiteet

Liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus

- Vahvistetaan paikallisen liikuntatoimen edellytyksiä osoittamalla liikuntatoiminnan valtionosuutta kunnille
- Liikuntapaikkarakentamisen avustamisessa painotetaan ensisijaisesti laadukkaita ja laajoille käyttäjäryhmille suunnattujen liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjaamista
- Tuetaan tiedon tuotantoa liikuntapaikkarakentamisen ja liikuntaa suosivan yhdyskuntasuunnittelun kehittämiseksi

Liikunnallinen elämäntapa

- Tuetaan lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi tähtäviä toimenpiteitä
- Vahvistetaan Liikkuva koulu -ohjelmaa
- Tuetaan yhdenvertaisen liikuntaan osallistumisen ja osallisuuden lisäämiseen tähtäviä toimenpiteitä
- Koordinoidaan poikkihallinnollisen teli-ohjausryhmän linjausten ja toimenpiteiden valmistelutyötä
- Tuetaan arkiliikunnan lisäämisen toimenpiteitä
- Tuetaan työyhteisöliikunnan kehittämistoimenpiteitä

Liikunnan kansalaistoiminta

- Tuetaan liikunnan kansalaisjärjestöjen toiminnan laadun kehittämistä sekä päällekkäisten rakenteiden purkamiseen tähtäviä toimenpiteitä
- Tuetaan uusia paikallisen seuratoiminnan kehittämismalleja ja matalan kynnyksen seuratoimintaa
- Uudistetaan liikunnan kansalaisjärjestöjen valtionavustusjärjestelmä
- Tuetaan liikuntajärjestöjen kansainvälisiä yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksia

Eettinen ja yhteiskuntavastuullinen huippu-urheilu
Liikunta-alan osaamisperustan kasvattaminen

- Tuetaan huippu-urheilun muutoksen toteuttamista
 - Parannetaan urheilijoiden valmentautumismahdollisuuksia sekä etenkin nuorten urheilijoiden urheilu-uran ja opiskelun yhdistämisen edellytyksiä
 - Tuetaan urheilun eettisyyttä ja rehellisyyttä monipuolisesti vahvistavia toimenpiteitä
 - Tuetaan kansallista dopinginvastaista toimintaa kansainvälisten sopimusten mukaisesti
 - Tuetaan kansainvälisten urheilun suur tapahtumien järjestämiseksi vaadittavien olosuhteiden rakentamista
 - Vahvistetaan järjestöjen edellytyksiä hakea ja järjestää kansainvälisiä urheilun suur tapahtumia
 - Tuetaan liikunta-alan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaa liikuntapoliittisen päätöksenteon tarpeiden näkökulmasta
 - Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten osaamisen ja laadun kehittämistä
 - Lisätään tiedon saavutettavuutta sekä kehitetään valtion liikuntaneuvoston liikuntapolitiikan vaikutusten arviointijärjestelmää
-

	2010 toteutuma	2011 arvio	2013 tavoite
<i>Lasten liikunnan seuratoiminnan paikallistukihankkeet</i>			
Myönnetyt	373	355	380
Hakemukset	856	853	1 100
Lapsia ja nuoria	80 000	80 000	80 000
— tytöt (%)	43	45	45
— pojat (%)	57	55	55
<i>Kunnossa Kaiken Ikää -ohjelma</i>			
Hankkeet	235	194	190
Kunnat	104	84	80
Liikkujat	50 000	50 000	55 000
— naiset (%)	67	66	64
— miehet (%)	33	34	36
KKI-toimintaan osallistuneet 35—74 v.	120 000	120 000	130 000
<i>Vapaan sivistystyön toteutuneet suoritteet liikunnan koulutuskeskuksissa</i>			
Valtakunnalliset	368 806	396 602	375 000
Muutos ed. vuoteen, opiskelijavrk.	4 780	27 796	-21 602
Muutos ed. vuoteen, %	1,3	7,5	-5,5
Valtionosuudella rahoitetut vuorokaudet/%	274 900/74,5	279 900/70,6	279 900/74,6
Alueelliset	74 243	85 381	80 000
Muutos ed. vuoteen, opiskelijapv	-4 603	11 138	-5 381
Muutos ed. vuoteen, %	5,8	15,0	-6,3
Valtionosuudella rahoitetut päivät/%	52 000/70	52 000/60,9	53 000/66,3

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen
(arviomääräraha)

Momentille myönnetään 145 988 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (1054/1998), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

3) enintään 1 700 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen

4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopinginvastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteel-

listen tutkimushankkeiden sekä näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen

5) enintään 290 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle

6) valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen menoihin

7) liikunnan ja urheilun tunnustus- ja tuloksellisuuspalkintojen maksamiseen

8) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin

9) enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Kunnan liikuntatoimen valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900 ja alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Mainittujen määrien estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Kohta 3 budjetoidaan maksuperusteisina.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtionosuus kuntien liikuntatoimintaan	19 147 000
Liikuntapaikkarakentamiseen	25 050 000
Liikunnan koulutuskeskuksille	22 580 000
Liikunnan kansalaistoimintaan	48 790 000
Lasten ja nuorten liikuntaan	5 300 000
Terveyttä edistävään liikuntaan	3 800 000
Huippu-urheiluun	6 000 000
Tiedolla johtamiseen ja tietopohjan vahvistamiseen	7 150 000
Antidopingtoimikunnalle liikunnan antidopingtoimintaan	2 900 000
Maahanmuuttajien kotoutuminen liikunnan avulla	1 100 000
Kansainväliseen yhteistyöhön	745 000
Liikunnan aluehallinnon toimintaan	350 000
Valtion liikuntaneuvoston toimintaan	480 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	2 596 000
Yhteensä	145 988 000

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonlisäveroton keskimääräinen yksikköhinta on 87,88 euroa opiskelijavuorokautta kohden. Liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin on lisäksi myönnetty 109 000 euroa momentilta 29.90.52.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuloutusarvion muutos	1 446
Yhteensä	1 446

2013 talousarvio	145 988 000
2012 talousarvio	144 542 000
2011 tilinpäätös	141 904 238

52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 109 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Muu muutos	-1 500
Määrärahan tasomuutos (kehyspäätös)	-1 143
Yhteensä	-2 643

Momentin 29.90.50 määrärahasta osoitetaan samaan tarkoitukseen enintään yhteensä 17 664 000 euroa.

2013 talousarvio	109 000
2012 talousarvio	2 752 000
2011 tilinpäätös	597 000

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Helsingin Olympiastadionin perusparannushankkeesta aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määrärahalla katetaan valtion rahoitusosuus Helsingin Olympiastadionin perusparannushankkeesta vuonna 2013. Valtion rahoitusosuudella on tarkoitus kattaa lähinnä hankkeen suunnittelukustannuksia.

2013 talousarvio	6 300 000
2012 II lisätalousarvio	5 900 000

91. Nuorisotyö

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on vastuu nuorisotyön ja -politiikan yleisestä kehittämisestä tavoitteenaan edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012–2015 toimeenpanosta nuorisotyön alueella sekä ohjelman koordinaatiosta yhteistyössä sen toimeenpanoon osallistuvien ministeriöiden kanssa. Valtion nuorisosiain neuvottelukunta arvioi ohjelman toimeenpanoa vuosittain. Lapsi- ja

nuorisopolitiikan vaikuttavuutta seurataan lasten ja nuorten elinoloja kuvaavilla indikaattoreilla. Kehittämisohjelmassa lapsi- ja nuorisopolitiikkaa lähestytään osallisuuden, arjen hallinnan ja yhdenvertaisuuden näkökulmista.

Nuorisolaki velvoittaa kuntia huolehtimaan nuorten osallistumismahdollisuuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee nuorisojärjestöjä, nuorisotyötä tekeviä järjestöjä sekä erilaisia osallistumis- ja kuulemisjärjestelmiä, joissa nuoret toimivat aktiivisesti. Haasteena on jatkossa ottaa huomioon erilaisten vapaamuotoisten ryhmien, erityisesti verkko-yhteisöjen, kasvava merkitys perinteisen järjestötoiminnan rinnalla.

Nuorisotyöttömyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen torjumiseksi toteutetaan nuorten yhteiskuntatakuu. Etsivän nuorisotyön kautta tavoitetaan yhteiskunnan palvelujärjestelmien ulkopuolella olevat nuoret ja heistä suurin osa ohjataan jatkotoimenpiteisiin. Tavoitteena on laajentaa etsivä nuorisotyö koko maata kattavaksi. Nuorten työpajatoimintaa kehitetään etsivän nuorisotyön jatkeeksi, tavoitteena parantaa nuorten elämäntaitoja ja vähentää nuorisotyöttömyyttä.

Vahvistetaan nuorisotyön valtakunnallista ohjausrakennetta ja tuetaan nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskusverkoston kehittymistä.

Huomioidaan kansalliset vähemmistöt ja maahanmuuttajataustaiset nuoret, ensisijaisesti integroidusti nuorisotyön tukijärjestelmissä.

Toimialan yleistä kehittämistä suuntaavat myös nuorisualan eurooppalaisen yhteistyön uudistetut puitteet (2010—2018) sekä Euroopan neuvoston suositukset.

Nuorisotyön tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet ovat:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet	Keskeisimmät toimenpiteet
Toimialan yleinen kehittäminen	Huolehditaan hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanosta ja arvioinnista sekä muista nuorisolain mukaisista toimista. Varmistetaan nuorisotyön valtakunnallisen palvelu- ja kehittämisverkoston toimintaedellytykset.
Edistetään osallisuutta ja yhdenvertaisuutta	Kehitetään lasten ja nuorten kuulemista sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tuetaan valtakunnallisia nuorisojärjestöjä ja nuorisotyötä tekeviä järjestöjä. Lisätään lapsi- ja nuorisoystävällistä tiedotusta lapsen oikeuksista. Edistetään demokratiakasvatusta ja globaalia vastuullisuutta. Tuetaan kansalaisjärjestöjen ja koulujen välistä yhteistyötä. Tuetaan kuntien ja järjestöjen verkkonuorisotyötä. Tuetaan nuoris- ja harrastustilojen rakentamista huomioiden erilaiset käyttäjäryhmät ja ympäristöt. Edistetään kaikkien nuorten mahdollisuuksia toimia ja osallistua kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajantoimintaan riippumatta sukupuolesta, taustasta tai asuinpaikasta. Edistetään kaikkien nuorten fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta.
Seurataan ja tuetaan arjen rakentumista	Toimeenpannaan nuorten yhteiskuntatakuu nuorisotoimen osalta. Edistetään nuorten kasvu- ja elinoloihin liittyvää elämänhallintaa nuorisopolitiikan kautta yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

Eräitä nuorisotoimen tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja

Toiminnot	2010	2011	2013
Kuntien nuorisotyö			
— nuorisotilat, lkm	970	1 100	1 100
— nuorisotyöntekijät, lkm	2 200 ¹⁾	3 000	3 000
Valtakunnalliset nuorisokeskukset (10 kpl)			
— nuorisokurssipäivät	207 400	240 000	250 000
Harrastustoimintaryhmät			

Toiminnot	2010	2011	2013
— tuetut, lkm	1 650	1 650	1 650
Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpano			
— tuetut hankkeet	26	48	48
Nuorisotutkimus			
— tutkijat	7,5	8	6
— julkaisut	16	18	12

¹⁾ Vuonna 2011 ELY-keskusten tekemään kyselyyn jätti vastaamatta 13 kuntaa, joissa arvioidaan olevan noin 20 nuorisotyön henkilötyövuotta. Nuorten työpaikoissa työskentelee noin 1 400 henkilöä ja etsivässä nuorisotyössä noin 200. Nämä henkilöt ovat selvityksessä vain osittain mukana.

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 52 556 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja nuorisolain (72/2006) perusteella kuntien nuorisotoimen valtionosuuksiin

2) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisojärjestöille, nuorisotyön valtakunnallisille palvelujärjestöille ja nuorisotyötä tekeville järjestöille

3) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin avustuksiin valtakunnallisten nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen sekä nuorisotilojen rakentamis-, peruskorjaus- ja varustamisavustuksiin

4) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelujen, nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien sekä nuorten verkkomedioiden ja niiden kehittämistoinnin menoihin

5) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen nuorisolan yhteistyön ja nuorison kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen

6) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen, kulttuurisen ja monikulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen

7) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huume-työhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen

8) valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan ja sen jaostojen, valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaiden nuorisoneuvoston ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen

9) lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen sekä alueelli-

sen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen

10) toimialan aluehallinnon ja valtion virastojen määräraikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen

11) enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta aluehallinnon nuorisotoimet voivat käyttää enintään kolme henkilötyövuotta henkilöstön palkkaamiseen määräraikaisiin tehtäviin nuorten yhteiskuntatakuun tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kuntien nuorisotoimen valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden.

Kohdassa 11 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Nuorten aktiivinen kansalaisuus

— Valtakunnalliset nuorisolan järjestöt	14 500 000
— Valtakunnalliset nuorisokeskukset	5 650 000
— Nuorisotilojen rakentaminen	1 567 000
— Nuorisotyön kokeilu ja nuorisokulttuurit	1 050 000
— Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut, verkkomedit	1 000 000

Nuorten sosiaalinen vahvistaminen

— Etsivä nuorisotyö	6 000 000
— Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta	1 650 000
— Sosiaalinen nuorisotyö ¹⁾	1 000 000

Nuorten elinolot ja toimialan yleinen kehittäminen

— Valtionosuus kuntien nuorisotoimeen	8 099 000
— Nuorisotyön palvelu- ja kehittämiskeskukset	5 280 000
— Lasten ja nuorten kehittämisohjelman toimeenpano	3 000 000

— Saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen ja kielipesätoimintaan	100 000
— Kansainvälinen yhteistyö	970 000
— Nuorisotutkimus ja nuorisotyön koulutus	300 000
— Alueellinen nuorisotoimi	500 000
— Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta ja arviointi- ja avustustoimikunta, saamelaisten nuoriso-neuvosto	640 000
— Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	1 250 000
Yhteensä	52 556 000

¹⁾ Sosiaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan valtakunnallisissa nuorisokeskuksissa toteutettavaa etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajatoimintaan niveltävää nuorten arjen- ja elämönhallintakursseja ja -jaksoja.

Päätösosan kohdan 9 nuorisotyön ohjausjärjestelmän tehokkuutta lisätään organisoimalla toimialan tulostulosohjaus nuorisotyön eri alueet kattavien valtakunnallisten palvelu- ja kehittämiskeskusten kautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuloutusarvion muutos	521
Yhteensä	521

2013 talousarvio	52 556 000
2012 talousarvio	52 035 000
2011 tilinpäätös	51 526 550

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 21 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorten työpajatoiminnan tukemiseen
- 2) etsivään nuorisotyöhön.

Selvitysosa: Nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön tukeminen, laajentaminen ja laadun kehittäminen sisältävät nuorten yhteiskuntatakuun toimeenpanon.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Työpajatoiminnan tukeminen	13 000 000
Etsivä nuorisotyö	8 000 000
Yhteensä	21 000 000

Momentin 29.91.50 määrärahasta osoitetaan samaan tarkoitukseen yhteensä 6 000 000 euroa, josta 3 000 000 euroa hallitusohjelman mukaisena tältä momentilta tehtynä veikkausvoittovaroista rahoitettavana menosäästönä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentilta 32.30.51	2 000
Toiminnan turvaaminen	1 477
Yhteensä	3 477

2013 talousarvio	21 000 000
2012 I lisätalousarvio	2 000 000
2012 talousarvio	17 523 000
2011 tilinpäätös	13 323 000

52. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: Valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman mukaisesti saamenkielen kielipesien rahoitus vakiinnutetaan.

Momentin 29.91.50 määrärahasta osoitetaan samaan tarkoitukseen yhteensä 50 000 euroa tältä momentilta tehtynä veikkausvoittovaroista rahoitettavana menosäästönä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kielipesätoiminnan laajentaminen	200
Menosäästö	-50
Yhteensä	150

2013 talousarvio	500 000
2012 talousarvio	350 000
2011 tilinpäätös	350 000